

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ **ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ**
ΕΙΔΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ
ΕΤΠΑ & ΤΣ

ΠΡΑΚΤΙΚΑ

6^{ης} ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗΣ
ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ
ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ
«ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ, ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ &
ΑΕΙΦΟΡΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗ» 2014-2020 (ΕΠ-ΥΜΕΠΕΡΑΑ)

ΤΕΤΑΡΤΗ 23 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 2022

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ

ΕΙΔΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ **ΕΤΠΑ & ΤΣ**

ΠΡΑΚΤΙΚΑ

6ης ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗΣ

ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ

ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

«ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ, ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ &

ΑΕΙΦΟΡΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗ» 2014-2020 (ΕΠ-ΥΜΕΠΕΡΑΑ)

ΣΧΕΔΙΟ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΗΣ

I. ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

1. Έγκριση της ημερήσιας διάταξης
2. Έγκριση πρακτικών προηγούμενης 5^{ης} Επ.Πα.
3. Παρεμβάσεις Ειδικού Γραμματέα, εκπροσώπων της Ε.Ε.

II. ΠΡΟΟΔΟΣ / ΣΤΟΧΟΙ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΕΤΟΥΣ 2022

1. Ετήσια Έκθεση Υλοποίησης έτους 2021
2. Παρουσίαση της προόδου έως 31/10/2022
3. Παρουσίαση πορείας εφαρμογής του Κανόνα n+3 – Προβλέψεις έτους 2022
4. Τμηματοποιημένα έργα – Μεγάλα έργα
5. Έλεγχοι - επαληθεύσεις

III. ΠΡΟΟΠΤΙΚΗ «ΚΛΕΙΣΙΜΑΤΟΣ»

1. Κατευθυντήριες γραμμές για το «κλείσιμο» των ΕΠ της ΠΠ 2014-2020 – 6^η Αναθεώρηση

2. Σχέδιο Δράσης Σεπτεμβρίου 2022 – Προβλέψεις 2023
3. Τμηματοποίηση έργων στα Προγράμματα ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ 2021-2027 και ΠΕΚΑ 2021-2027

IV. ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

1. Απολογισμός δράσεων επικοινωνίας κατά τα έτη 2020 έως 2022
2. Προγραμματισμός δράσεων επικοινωνίας έτους 2023

V. ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

1. ΠΠ 2021-2027 – Προγράμματα ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ, ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ και ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ
2. Ενημέρωση για την πιλοτική δράση ΕΕ/ΟΟΣΑ «Ενίσχυση διοικητικής ικανότητας για τη μετά το 2020 ΠΠ».
3. Λοιπά θέματα

ΤΕΤΑΡΤΗ 23 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 2022

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Γ. ΖΕΡΒΟΣ

I. ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

Έγκριση της ημερήσιας διάταξης

Έγκριση πρακτικών προηγούμενης 5^{ης} Επ.Πα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Γ. ΖΕΡΒΟΣ): Να σας καλημερίσω στην 6^η Επιτροπή Παρακολούθησης του Προγράμματος «Υποδομές, Μεταφορές, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη. Να σας ευχαριστήσω για τη φυσική παρουσία, όσοι παρίστασθε εδώ. Έχουμε διασφαλίσει ότι θα υπάρξει και εξ αποστάσεως παρουσία, οπότε να μπορούμε στα θέματα της ημερήσιας διάταξης, αφ' ης στιγμής έχει διασφαλιστεί η απαρτία κατά τη συνεδρίαση της Επιτροπής.

Θα καλέσω την Επιτροπή, αφ' ενός να εγκρίνει την ημερήσια διάταξη, την έγκριση των πρακτικών της προηγούμενης 5^{ης} Επιτροπής Παρακολούθησης και την 21^η Εξειδίκευση του Προγράμματος.

**Η ημερήσια διάταξη εγκρίνεται ομόφωνα από τα μέλη
της Επιτροπής Παρακολούθησης**

**Εγκρίνονται ομόφωνα από τα μέλη της Επιτροπής, τα πρακτικά
της 5^{ης} Συνεδρίασης της Επιτροπής Παρακολούθησης**

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Μπορούμε να προχωρήσουμε στα υπόλοιπα θέματα της ατζέντας. Μια πολύ σύντομη εισαγωγική τοποθέτηση πριν η Υπηρεσία παρουσιάσει την πορεία εφαρμογής του Προγράμματος.

Είναι αλήθεια ότι το Πρόγραμμα, το ΥΜΕΠΕΡΑΑ παρουσιάζει ζητήματα αναφορικά με την εξέλιξη της εφαρμογής του. Τα ζητήματα αυτά, προφανώς δεν προέκυψαν σήμερα, υπήρχαν δομικά ζητήματα εξ αρχής. Για πρώτη φορά συμπτύχθηκαν σε μια Διαχειριστική Αρχή και σ' ένα Επιχειρησιακό Πρόγραμμα δυο διαφορετικοί Τομείς οι οποίοι υπήρχαν, ήταν διαφορετικοί σε όλες τις προηγούμενες προγραμματικές περιόδους.

Οι Τομείς αυτοί οι οποίοι παρουσίαζαν τα δικά τους ιδιαίτερα ζητήματα. Ο Τομέας των Μεταφορών κατά την περίοδο 2014-2020, ξεκίνησε με έργα τα οποία ήταν phasing από την προηγούμενη προγραμματική περίοδο 2007-2013. Τα έργα αυτά κάποια στιγμή ολοκληρώθηκαν, οπότε υπήρχε ένα κενό.

Είναι χαρακτηριστικό ότι τα επόμενα έργα του Τομέα Μεταφορών προκηρύχθηκαν το έτος 2021.

Στον Τομέα Περιβάλλοντος, υπάρχουν κι εκεί προβλήματα τα οποία είναι διαφορετικά. Υπήρχε ο ΕΣΔΑ το 2016 με βάση την προηγούμενη Κοινοτική Οδηγία, ο οποίος ήταν εξαιρετικά φιλόδοξος, αλλά αντιμετώπιζε παράλληλα και σοβαρά προβλήματα εφαρμογής. Ο νέος ΕΣΔΑ του 2020 παρουσίαζε μια διαφορετική αντιμετώπιση των δεδομένων.

Απόρροια όμως των επιλογών που έγιναν, είναι να υπάρχει ένας πολύ μεγάλος κατακερματισμός έργων στον Τομέα του Περιβάλλοντος. Είναι χαρακτηριστικό, σήμερα ο Τομέας του Περιβάλλοντος έχει πάνω από 2.300 συμβάσεις. Όλοι αντιλαμβανόμαστε ότι με τέτοια μεγέθη είναι πάρα πολύ δύσκολο να υπάρχει και ομαλή εξέλιξη της πορείας εφαρμογής, αφ' ενός, και αφ' ετέρου να παρουσιαστούν δαπάνες για να καλυφθούν οι ποσοτικοί στόχοι του Προγράμματος και του κάθε Προγράμματος.

Το Πρόγραμμα κατά μέσο όρο παρουσίαζε κάποιες δαπάνες μέχρι το προηγούμενο έτος, γύρω στα 300 με 350 εκατομμύρια το χρόνο. Αυτό δεν είναι ένα επαρκές ποσό το οποίο θα διασφαλίζει την ομαλή εξέλιξη, καθ' ό,τι όπως όλοι γνωρίζουμε, με βάση τον αρχικό σχεδιασμό, ο μεγαλύτερος όγκος της κάλυψης του κανόνα $n+3$ πέφτει στο έτος 2022 και στο έτος 2023.

Κάποια χαρακτηριστικά στοιχεία: Οι συμβάσεις, το τέλος του 2020 ήταν στο 64% και μέχρι το Μάιο του 2022 ήταν στο 73%. Σήμερα βρίσκονται στο 102% και υπάρχει και μια συνεχής εξέλιξη και αύξηση του συγκεκριμένου ποσοστού. Γιατί έγινε αυτό; Προφανώς μαγικά ραβδάκια δεν υπάρχουν, απλώς εντάχθηκαν μεγάλου προϋπολογισμού έργα.

Το ίδιο συμβαίνει και στις δαπάνες, που από το 52% το μήνα Μάιο είναι το 57%. Η Υπηρεσία ψάχνει ένα ποσό γύρω στα 113 εκατομμύρια κοινοτικής συνδρομής μέχρι το τέλος του χρόνου για να καλύψει το στόχο $n+3$ και να μην υπάρξει απώλεια πόρων. Προφανώς υπάρχουν ζητήματα, σε κάθε περίπτωση δεν πρόκειται ούτε κάποιος να παρελθοντολογήσει ούτε να ψάξει να βρει την αιτία των όποιων προβλημάτων υπάρχουν. Πρέπει να δούμε από δω και πέρα τι γίνεται.

Από δω και πέρα το πρόγραμμα πλέον στον Τομέα των Μεταφορών έχει μεγάλου προϋπολογισμού έργα, συμβασιοποιημένα, τα οποία θα αποδώσουν δαπάνες και στον Τομέα του Περιβάλλοντος, προχωρεί με μεγάλου προϋπολογισμού έργα, ομαδοποιημένα. Δε θα υπάρχει π.χ. στον Τομέα των Απορριμμάτων ένας κατακερματισμός έργων για την ανακύκλωση, οι δράσεις υλοποιούνται με τους ΦΟΔΣΑ.

Επίσης είναι σε εξέλιξη η κατασκευή όλων των μεγάλων μονάδων, έργα μεγάλου προϋπολογισμού, τα οποία αφήνουν την αισιοδοξία ότι θα υπάρξει και γρήγορη ροή δαπανών.

Δε θέλω να πω κάτι άλλο, η Υπηρεσία κάνει πολύ μεγάλη προσπάθεια με τα δεδομένα τα οποία υπάρχουν σήμερα, για να καλύψει τους στόχους. Το ζήτημα είναι ότι μετά την έγκριση των Προγραμμάτων της περιόδου 2021-2027, δηλαδή του Προγράμματος «Μεταφορές» και του Προγράμματος «Περιβάλλον και Κλιματική Αλλαγή», καταλαβαίνουμε ότι υπάρχουν δυο αντικείμενα στην κάθε Διαχειριστική Αρχή. Και η ολοκλήρωση

με ομαλό τρόπο των Προγραμμάτων στην περίοδο 2014-2020 και το άμεσο ξεκίνημα των Προγραμμάτων της περιόδου 2021-2027.

Γιατί θα επαναλάβω, όπως είχα πει και στις προηγούμενες Επιτροπές Παρακολούθησης, δεν υπάρχει η πολυτέλεια να χαθούν πάλι δυο χρόνια όπως έγινε την προηγούμενη προγραμματική περίοδο. Πρέπει να υπάρξει άμεση ενεργοποίηση όλων των Προγραμμάτων.

Στο σκεπτικό αυτό λειτουργεί και η Υπηρεσία, η προσπάθεια που καταβάλλει είναι πάρα πολύ σημαντική, όμως όλοι θα κριθούμε από το τελικό αποτέλεσμα. Θεωρούμε και ελπίζουμε ότι δε θα υπάρχουν ζητήματα, η δουλειά που γίνεται και σε ποσοτικό και σε ποιοτικό επίπεδο είναι εξαιρετική, οπότε μας διασφαλίζει ότι αυτό για το οποίο θεωρούμε ή αυτό για το οποίο αισιοδοξούμε, θα είναι και το πραγματικό στο τέλος της ημέρας.

Δε θέλω να πω κάτι άλλο, να παρακαλέσω τον κ. Πάλλα για την παρουσίαση της προόδου του Προγράμματος.

II. ΠΡΟΟΔΟΣ / ΣΤΟΧΟΙ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΕΤΟΥΣ 2022

Ετήσια Έκθεση Υλοποίησης έτους 2021

Παρουσίαση πορείας εφαρμογής του Κανόνα n+3 – Προβλέψεις έτους 2022

Έλεγχοι - επαληθεύσεις

Δ. ΠΑΛΛΑΣ: Καλή σας μέρα κι από μένα. Θα δούμε μια συνοπτική παρουσίαση της προόδου του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη».

Θα ξεκινήσουμε με την ετήσια Έκθεση Υλοποίησης του 2021, θα συνεχίσουμε με στοιχεία προόδου του Προγράμματος στους βασικούς δείκτες, θα δούμε στόχους απορρόφησης του 2022 και την επίτευξη του Κανόνα n+3, στη συνέχεια τα έργα phased, τα τμηματοποιημένα μεγάλα έργα του Προγράμματος και τέλος, συνοπτικά στοιχεία από ελέγχους και επαληθεύσεις.

Για την ετήσια Έκθεση, οι βασικές ημερομηνίες και σχετικές με την επιβολή και την έγκρισή της: 31/5, εγκρίθηκε από την Επιτροπή Παρακολούθησης και υποβλήθηκε στην Επιτροπή μέσω της SRC. Στις 7/6 έγινε αποδεκτή ως προς την πληρότητά της. στις 29/7 εστάλη επιστολή με

παρατηρήσεις από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και εγκρίθηκε. 30/9 έγινε και Τεχνική Συνάντηση σχετική.

Στην επιστολή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, επισημαίνονται μια σειρά από οριζόντια θέματα που αφορούν το Πρόγραμμα. Πιο συγκεκριμένα:

- Η ανάγκη επιτάχυνσης της υλοποίησης των phased έργων.
- Η καθυστέρηση στην υποβολή των φακέλων των μεγάλων έργων.
- Οι καθυστερήσεις σε δημοπρατήσεις και συμβασιοποιήσεις των νέων έργων του Προγράμματος.
- Ο κίνδυνος απώλειας πόρων λόγω της εφαρμογής του Κανόνα n+3 αλλά και στο κλείσιμο, ενώ ονοματίζονται συγκεκριμένες κατηγορίες έργων που υστερούν στην υλοποίηση. Και αυτά είναι τα σιδηροδρομικά έργα, τα έργα ναυτιλίας, η διαχείριση στερεών αποβλήτων.

Στη συνέχεια θα περάσουμε σε συγκεκριμένες παρατηρήσεις στους δυο Τομείς του Προγράμματος. Για τον Τομέα των Μεταφορών, επισημάνθηκαν:

- Το ζήτημα της αναδιάρθρωσης του Τομέα του Σιδηροδρομικού.
- Η καθυστέρηση στην εγκατάσταση και λειτουργία του συστήματος ERTMS (European Railway Traffic Management System) στο σιδηροδρομικό άξονα.
- Η έγκαιρη ολοκλήρωση του μετρό Θεσσαλονίκης και η επέκταση προς Καλαμαριά και βέβαια η λειτουργία του, αλλά και η καθυστέρηση της ωρίμανσης και υποβολής του φακέλου μεγάλου έργου για το έργο της προμήθειας λεωφορείων σε Αθήνα και Θεσσαλονίκη.

Για τον Τομέα Περιβάλλοντος, η γενική παρατήρηση για το χαμηλό ποσοστό συμβάσεων και πληρωμών, ώστε το Πρόγραμμα να κλείσει με ασφάλεια, αλλά και σε ειδικότερα θέματα του Τομέα Περιβάλλοντος, για τον Άξονα 14.

Συγκεκριμένα, καθυστερήσεις στα έργα στερεών αποβλήτων, με συγκεκριμένη αναφορά στο ΣΔΙΤ Πελοποννήσου, στις δράσεις «Διαλογή στην Πηγή», στην ενίσχυση της διοικητικής ικανότητας των φορέων, ενόψει ειδικά της νέας προγραμματικής περιόδου, στα έργα λυμάτων, στ' αντιπλημμυρικά έργα, στη βιοποικιλότητα επίσης έγιναν επισημάνσεις.

Η ελληνική πλευρά απάντησε στα ανωτέρω, στις 31/10. Αναφέρθηκε η πρόοδος στο ποσοστό των συμβάσεων, το ξεπέρασε πλέον το 100% όπως είπε ο κ. Ειδικός πριν, σε σχέση με το 74%, λίγους μήνες πριν και δόθηκαν στοιχεία για τα ανωτέρω ζητήματα που τέθηκαν, και για τις επιμέρους κατηγορίες έργων που αναφέρθηκαν.

Παρουσίαση της προόδου έως 31/10/2022

Συνεχίζουμε με τα συγκεντρωτικά στοιχεία προόδου για το σύνολο του Προγράμματος. Στη διαφάνεια φαίνεται με κίτρινο χρώμα διακριτά, η σημαντική πρόοδος που έχει επιτελεσθεί το 2022. Από την αρχή του έτους, έως 31/10. Είχαμε νέες εντάξεις, ύψους 1,2 δις ευρώ και πλέον είμαστε σε σημαντικό overbooking στο 172% σε ποσοστό.

Στις συμβάσεις, στο 10μηνο είχαμε 1,3 δις ευρώ άνοδο και ξεπεράσαμε πλέον το 100% σε ποσοστό νομικών δεσμεύσεων. Σε ποσοστό δαπανών στο 53% και 57% σε κοινοτική συνδρομή. Το πρώτο δεκάμηνο του '22 είχαμε 346 εκατομμύρια ευρώ δαπάνες και συνολικά ήμασταν στα 2.465.000.000. Ενώ αναμένουμε σημαντική άνοδο στο τέλος του έτους ώστε να προσεγγίσουμε τα 2,8 δις.

Στην επόμενη διαφάνεια, βλέπουμε τις δημοπρατήσεις που έγιναν στις Μεταφορές και στο Περιβάλλον. Είδαμε τη σημαντική αύξηση των ειδικών δεσμεύσεων που είχαμε στο 1^ο δεκάμηνο του '22, στην προηγούμενη. Στις Μεταφορές, 36 μεγάλες συμβάσεις, προϋπολογισμού δημόσιας δαπάνης 1.580.000.000 δημοπρατήθηκαν. 16 έργα, με προϋπολογισμό 334 εκατομμύρια έχουν ήδη συμβασιοποιηθεί.

Άλλα 10 έργα με προϋπολογισμό 571 εκατομμύρια, θα συμβασιοποιηθούν μέχρι τέλος του '22. Ήδη χτες υπογράφηκε το Ροδοδάφνη – Ρίο με 160 εκατομμύρια. Και τέλος, άλλα 10, με προϋπολογισμό 396 εκατομμύρια, αναμένεται να συμβασιοποιηθούν το '23.

Τα έργα αυτά, είναι έργα μεγάλου προϋπολογισμού. Θα είναι έργα phased, τμηματοποιημένα στην επόμενη περίοδο. Συνεπώς, πέραν του τρέχοντος Προγράμματος, θα ενισχύσουν ως ώριμα έργα και το νέο Πρόγραμμα «Μεταφορές 2021-2027». Αυτά τ' αναλυτικά στοιχεία,

απεστάλησαν και στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή στο πλαίσιο των απαντήσεων για την ετήσια Έκθεση.

Αντίστοιχα είναι και τα στοιχεία για το Περιβάλλον. Τα 380 υποέργα προϋπολογισμού δημοπράτησης άνω του 1 δις. 178 υποέργα, 320 εκατομμυρίων ευρώ, ήδη συμβασιοποιημένα και άλλα 60, με προϋπολογισμό 110 εκατομμύρια εντός του '22 αναμένεται επίσης να συμβασιοποιηθούν.

Αν συνεχίσουμε στην επόμενη διαφάνεια, θα δούμε την εκτίμηση απορρόφησης για το '22. 209 εκατομμύρια οι πραγματικές δαπάνες για το α' εξάμηνο. 463 εκατομμύρια η πρόβλεψη για το β' εξάμηνο. Ήδη καταχωρημένα τα 158.

Τα στοιχεία είναι τέλος Οκτωβρίου. Χρειάζεται λοιπόν αρκετή προσπάθεια τους δυο τελευταίους μήνες του έτους, ύψους 320 εκατομμυρίων, που βέβαια παραδοσιακά είναι και οι πλέον παραγωγικοί σε καταχώρηση στο ΟΠΣ. 672 εκατομμύρια λοιπόν η εκτίμηση για το σύνολο του έτους. Με τις εκτιμήσεις μας αυτές, υπερκαλύπτονται οι ανάγκες για την κάλυψη του Στόχου και του Κανόνα n+3.

Τμηματοποιημένα έργα – Μεγάλα έργα

Συνεχίζουμε με τα έργα τα τμηματοποιημένα. Σημαντικό ποσοστό του Προγράμματος, 40% περίπου του προϋπολογισμού του Προγράμματος ΥΜΕΠΕΡΑΑ. Από αυτά, 9 μεγάλα έργα στις Μεταφορές, 3 έχουν ήδη ολοκληρωθεί και 6 ολοκληρώνονται το '23. Περισσότερα σε αριθμό, μικρότερα σε προϋπολογισμό, τ' αντίστοιχα έργα στον Τομέα Περιβάλλοντος, 24 εκ των οποίων έχουν ήδη ολοκληρωθεί.

Θα συνεχίσουμε με τα μεγάλα έργα του Προγράμματος. 21 συνολικά τον αριθμό, 11 στις Μεταφορές και 10 στο Περιβάλλον, 4 εκ των οποίων στις εκχωρήσεις, 3 στην Αττική, 1 στην Πελοπόννησο. Εδώ βλέπουμε τα έργα με διαχωρισμό σε τμηματοποιημένα, προφανώς όλα εγκεκριμένα, και σε νέα έργα και διαχωρισμό επίσης ανά Τομέα.

Θα πρέπει ν' αναφέρουμε τις εκκρεμότητες που έχουμε για την υποβολή των φακέλων. Για τις Μεταφορές, απομένει η έγκριση σε 4 έργα. Έχει υποβληθεί το Πάτρα – Πύργος, ενώ το Δεκέμβριο θα υποβληθούν το Ροδοδάφνη – Ρίο, υπεγράφη χτες η σύμβαση, η ανακαίνιση συρμών ΣΤΑΣΥ

και παραμένει για το '23 ως μόνη εκκρεμότητα, η υποβολή του έργου Αναδιάρθρωση αστικών μεταφορών και Προμήθεια λεωφορείων σε Αθήνα και Θεσσαλονίκη.

Αντίστοιχα στο Περιβάλλον, εκκρεμεί η υποβολή των έργων: Διευθέτηση του ρέματος Εσχατιάς όπως και του ρέματος Ραφήνας, αντιπλημμυρικά στη Νέα Μάκρη, Διαχείριση απορριμμάτων στην Πελοπόννησο με ΣΔΙΤ, Μονάδα Επεξεργασίας Απορριμμάτων Ανατολικού Τομέα, Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας και το αντίστοιχο έργο στο Δυτικό Τομέα και τέλος, το έργο Ανάπλαση του Φαληρικού Όρμου.

Στη συνέχεια, έχουμε μια διαφάνεια των έργων που αποσύρθηκαν λόγω χρονοβόρων διαδικασιών ωρίμανσης, αλλά και για τη βέλτιστη διαχείριση των συγχρηματοδοτούμενων πόρων, των διαφόρων διαθεσίμων Προγραμμάτων.

Τα δυο πρώτα: Παράκαμψη Χαλκίδας στη Γραμμή 4 μετρό, θα χρηματοδοτηθούν από το Πρόγραμμα Μεταφορές, ενώ 3 υπόλοιπα από το CEF 2, το ΣΚΑ–Οινόη, το σιδηροδρομικό, το Ρίο–Πάτρα και η Ηλεκτροκίνηση Θεσσαλονίκη–Προμαχώνας.

Τέλος, ανασχεδιάζεται το έργο της Τηλεθέρμανσης της Φλώρινας και θα υλοποιηθεί με δίκτυο φυσικού αερίου.

Τα παραπάνω έργα που αποσύρθηκαν, αντικαταστάθηκαν με άλλα 6 μεγάλα έργα, τα οποία είναι η Βελτίωση αστικών συγκοινωνιών σε Αθήνα και Θεσσαλονίκη, η Προμήθεια λεωφορείων φιλοπεριβαλλοντικών, η αναβάθμιση στη ΜΟΔ της Γραμμής 1 του Μετρό Αθήνας που επίσης επίκειται η υπογραφή της, η διευθέτηση και η οριοθέτηση του ρέματος Ραφήνας, τ' αντιπλημμυρικά έργα στη Νέα Μάκρη, η ανάπλαση του Φαληρικού Όρμου και η Μονάδα Επεξεργασίας Υπολειμματικών Σύμμικτων Αστικών Στερεών Αποβλήτων και νέα Δυτικού Τομέα, Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας.

Έλεγχοι - επαληθεύσεις

Τελειώνουμε την παρουσίαση με στοιχεία για τους ελέγχους και τις επαληθεύσεις. Πάνω από 5.500 οι προεγκρίσεις σταδίων εξέλιξης, που σημαίνει προεγκρίσεις της διακήρυξης πριν από τους διαγωνισμούς των

έργων, προεγκρίσεις σχεδίων σύμβασης, προεγκρίσεις τροποποίησης συμβάσεων που δόθηκαν από την Υπηρεσία μας για το 6^ο ΥΜΕΠΕΡΑΑ.

Σε αυτά θα πρέπει να προσθέσει κανείς και πάνω από 1.400 ελέγχους από τους Ενδιάμεσους Φορείς Διαχείρισης. Φαίνονται επίσης στη διαφάνεια οι δαπάνες που επαληθεύτηκαν διοικητικά. Πάνω από 2,67 δις, μαζί με τους ΕΦΔ.

Αξίζει να σημειώσουμε ότι επαληθεύεται διοικητικά το σύνολο των δαπανών. Οι μη επιλέξιμες δαπάνες που προέκυψαν από την επαλήθευση, είναι ύψους 3,3 εκατομμύρια, περίπου στο 0,1%. Οι επιτόπιες επαληθεύσεις τέλος, αφορούν ελέγχους σε οικονομικό αντικείμενο ύψους 1 δις από την Υπηρεσία μας και οδήγησαν σε επιβολή δημοσιονομικής διόρθωσης, 2,5 εκατομμύρια περίπου.

Μέχρι 3/10 έχουν υλοποιηθεί πλήρως, 10 εγκεκριμένα Προγράμματα. Διενεργήθηκαν από τη Διαχειριστική και τους ΕΦΔ συνολικά 349 επιτόπιες επαληθεύσεις για δαπάνες που ελέγχθηκαν ως 30/6, β' εξάμηνο της 7^{ης} λογιστικής χρήσης. Κι επαληθεύτηκαν δαπάνες, 943 εκατομμύρια.

Είναι επίσης σ' εξέλιξη δυο εγκεκριμένα Προγράμματα, α' και β' εξάμηνο της 8^{ης} λογιστικής χρήσης, για 106 επαληθεύσεις με δαπάνες 114 εκατομμύρια που ελέγχθησαν διοικητικά έως 30/6. Αυτά αθροίζουν στα ποσά του πίνακα στο τέλος, 1.057.000.000.

Τελευταία διαφάνεια, αυτή των 86 εξωτερικών ελέγχων από την ΕΔΕ που οδήγησε σε 16,7 εκατομμύρια διορθώσεις, σε ελεγχόμενο προϋπολογισμό 1.270.000.000.

Ως προς τον ΕΣΠΕΛ, από τους 313 ελέγχους ή κι επανελέγχους που οριστικοποιήθηκαν μέχρι 3/10, όλα τα έργα εμπίπτουν στην κατηγορία Ι, εκτός από 15 έργα π ουσιαστικά εμπίπτουν στην κατηγορία ΙΙ και χρήζουν επανεξέτασης, προκειμένου να διαπιστωθεί η αποκατάσταση των ελαττωμάτων. Σας ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Εμείς ευχαριστούμε για την πολύ αναλυτική και πλήρη παρουσίαση που αποτυπώνει την πορεία εξέλιξης του Προγράμματος αλλά και τη δουλειά που κάνει η Διαχειριστική Αρχή.

Θα ήθελα πριν προχωρήσουμε στα υπόλοιπα ζητήματα, να δώσω το λόγο στις Υπηρεσίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και στον επικεφαλής της Γεωγραφικής Μονάδας, τον κ. Rasmussen για τη δική του τοποθέτηση.

Παρεμβάσεις Ειδικού Γραμματέα, εκπροσώπων της Ε.Ε.

C. RASMUSSEN: Ευχαριστώ πάρα πολύ, ευχαριστώ Γιώργο που πραγματικά μας έκανες μια πολύ καλή εισαγωγή του Προγράμματος σήμερα. Πράγματι είναι ένα Πρόγραμμα το οποίο είχε αρκετές προκλήσεις θα έλεγα. Και δυστυχώς, δεν είχε την απόδοση που θα θέλαμε.

Μας ικανοποιεί το γεγονός ότι κάποια από τα πράγματα τα οποία ήταν πίσω από αυτά τα θέματα έχουν διορθωθεί για την επόμενη περίοδο, πιστεύω ότι έχουν μια καλύτερη αρχιτεκτονική που διαχωρίζει τους δυο μεγάλους τομείς. Πιστεύω ότι είναι καλή ιδέα, μπορούμε να επικεντρωθούμε καλύτερα σε αυτούς τους δυο Τομείς την προσεχή περίοδο.

Δε θέλουμε εδώ να κάνουμε παράπονα ούτε να κατηγορήσουμε κάποιον, αλλά είναι πολύ σημαντικό από κοινού να μαθαίνουμε από τα όσα έχουν συμβεί, να βλέπουμε την πραγματική απόδοση και να συμπεράνουμε πώς μπορούμε να εξασφαλίσουμε ότι δε θα ξανασυμβεί κάτι τέτοιο.

Ως προς την υλοποίηση έχουμε καθυστερήσει πάρα πολύ. Πράγματι υπήρξε επιτάχυνση για τις τελευταίες χρονιές, αυτό είναι κάτι που μας ικανοποιεί αλλά το συνολικό ερώτημα είναι κατά πόσο αυτό επαρκεί προκειμένου να έχουμε την πλήρη υλοποίηση, άρα την πλήρη απορρόφηση.

Νομίζω ότι γενικότερα όλοι πιστεύουμε ότι αυτό μάλλον δε θα συμβεί, θα πρέπει να σκεφτούμε και να ξεπεράσουμε τα εσκαμμένα για να μπορέσουμε να βρούμε τρόπους. Ως προς τα τμηματοποιημένα έργα, υπάρχουν 3 τα οποία έχουν ολοκληρωθεί αλλά υπάρχουν 6 από την προηγούμενη περίοδο που δεν έχουν ολοκληρωθεί.

Νομίζω ότι αυτό λέει πολλά, αναφορικά με το χρόνο υλοποίησης που αντιμετωπίζουμε. Θα είμαστε στο τελευταίο έτος της επόμενης περιόδου μέχρις ότου θα καταφέρουμε να έχουμε την ολοκλήρωση. Πρέπει να πω ότι είναι πολύ άσχημο αυτό το σενάριο. Οφείλουμε να δούμε όλα τα σενάρια μαζί και να προσπαθήσουμε να καταλάβουμε πώς αυτό συνέβη, πώς συνέβαινε

επί 10 έτη και φτάσαμε σε αυτή την κατάσταση. Και διατρέχουμε τον κίνδυνο να μην κλείσουν αυτά τα έργα.

Επίσης τα μεγάλα έργα. Έχουμε 21 μεγάλα έργα τα οποία υιοθετήθηκαν. Αυτό είναι καλό. Αλλά υπάρχουν 10 ή ακόμα και 11 τα οποία είναι σ' εκκρεμότητα. Και πάλι πρόκειται να υποβληθούν προς το τέλος της περιόδου και αυτό δημιουργεί πάρα πολύ στρες στο σύστημα. Δεν υπάρχουν διαδικασίες μεγάλων έργων στην προσεχή περίοδο, άρα δε θ' αντιμετωπίσουμε αυτό το πρόβλημα.

Αυτή η καθυστερημένη υποβολή των μεγάλων έργων, επίσης αντικατοπτρίζει την καθυστερημένη και προετοιμασία των επενδύσεων. Θα πρέπει να γίνει μια παρόμοια διαδικασία την προσεχή περίοδο στο ελληνικό σύστημα, ίσως όχι σε αυτό το βαθμό, αλλά θα πρέπει να υπάρξει μια επικύρωση.

Μας δώσατε λοιπόν την επισκόπηση της υφιστάμενης κατάστασης, έχουμε πολλές προσκλήσεις, τώρα κατά πόσο θα είναι επαρκή τα έξοδα μέχρι το τέλος της περιόδου, μάλλον όχι, θα έχουμε προκαταβολές και κατόπιν θα έχουμε την τεράστια προσπάθεια της τμηματοποίησης των έργων. Το κάναμε και στην προηγούμενη περίοδο, το κάνουμε και τώρα.

Αυτή τη στιγμή έχουμε μια ρύθμιση και ένα σύστημα το οποίο είναι πιο ανοιχτό στην τμηματοποίηση. Είναι κάτι που μπορούμε να προβλέψουμε, δε θα γίνει από ατύχημα δηλαδή, θα είναι θέμα σχεδιασμού. Τα έργα λοιπόν τα οποία θα τμηματοποιήσουμε, θα πρέπει να είναι ανθεκτικά στο μέλλον, δηλαδή future proof.

Άρα θα πρέπει να κάνουμε και προβλέψεις για τους μελλοντικούς κανονισμούς. Αυτό είναι πολύ σημαντικό και για τον Τομέα της Διαχείρισης Αποβλήτων. Θα πρέπει να έχουμε την ενσωμάτωση της αποκομιδής και να δούμε πώς θα πιάσουμε τους στόχους αναφορικά με την ανακύκλωση. Αλλά και στις Μεταφορές τώρα, θα πρέπει να εξασφαλίσουμε ότι η ωριμότητα αυτών των καθυστερημένων έργων υπάρχει, δηλαδή δεν είναι μια πανικόβλητη έναρξη κάποιων έργων.

Άρα, σας ρωτώ: είμαστε σίγουροι ότι είναι καλύτερα σχεδιασμένα αυτά τα καθυστερημένα έργα στις Μεταφορές; Καλύτερα από αυτά τα οποία δεν έχουν υλοποιηθεί τα τελευταία 10 χρόνια που καθυστερεί

μάλλον η υλοποίησή τους; Δεν ξέρω κατά πόσον μπορούμε ν' απαντήσουμε ναι ή όχι αυτή τη στιγμή, αλλά υπάρχει αυτή η συνεχής ανάγκη ν' αναθεωρούμε τη διαδικασία αναφορικά με το πώς θα ωριμάζουν τα έργα.

Αναφέρατε αυτά τα οποία θα θέλαμε ν' ακούσουμε, με μια εξαίρεση, χρειαζόμαστε πέραν της μεταρρύθμισης που αναφέρατε, πρέπει να βρούμε τρόπο να ενισχύσουμε τους δικαιούχους ειδικά στο σιδηροδρομικό και στον οδικό Τομέα. Πρέπει λοιπόν να επενδύουμε πιο συστηματικά στην προετοιμασία και την ωρίμανση των έργων, προκειμένου το κάθε έργο να υποβοηθηθεί και να διατυπώνεται χρόνια προτού υλοποιηθεί.

Έχουν καταβληθεί σημαντικές προσπάθειες στο Περιβάλλον, το έχουμε ήδη προβλέψει και στο Πρόγραμμα Τεχνικής Βοήθειας, πρέπει να το κάνουμε και στον Τομέα των Μεταφορών, χρειαζόμαστε διευκρίνιση για το ποιος θα το κάνει, αναμένουμε να το δούμε στο νέο Πρόγραμμα Μεταφορών. Είναι σημαντικό λοιπόν ν' αρχίσουμε ν' αντιμετωπίσουμε κάποιες από τις συνεχόμενες προκλήσεις που έχουμε στη ρίζα τους.

Δηλαδή θα πρέπει να δούμε τι σημαίνει σε επίπεδο θεσμικό, σχεδιασμού, νομικό και διαδικαστικό. Όλες αυτές οι προκλήσεις σε όλα αυτά τα επίπεδα, θα πρέπει ν' αντιμετωπίζονται έγκαιρα. Στο τέλος λοιπόν αυτής της συζήτησης σήμερα, θα πρέπει να έχουμε μια σωστή εκτίμηση του κινδύνου αποδέσμευσης.

Μας έχετε δώσει λοιπόν κάποια στοιχεία, θα ήθελα να μας δίνετε τα έγγραφα εκ των προτέρων, ο κανόνας είναι 10 μέρες νωρίτερα κι εσείς τ' ανεβάσατε χθες. Άρα δε μπορούμε να έχουμε τη σωστή προετοιμασία όταν τ' ανεβάζετε τόσο καθυστερημένα. Επίσης θα πρέπει να υπάρχει και η δική σας εκτίμηση του κινδύνου αποδέσμευσης κατά το κλείσιμο το 2023.

Πιστεύω ότι αυτά είναι τα σχόλια που έχω αυτή τη στιγμή. Οι συνάδελφοι θα ήθελαν να κάνουν σχόλια στους δυο κύριους Τομείς;

B. ΚΑΜΠΑΡΑΚΗΣ: Νομίζω κάλυψες πολύ σημαντικά θέματα, θέλω να επιμείνω σ' ένα θέμα το οποίο το γνωρίζουμε και έχει γίνει αντικείμενο συζητήσεων στο παρελθόν, που έχει να κάνει με την ενίσχυση της διοικητικής, διαχειριστικής ικανότητας.

Έχουμε ένα σύνολο Φορέων οι οποίοι για πολλούς λόγους, έχουν υποστεί περικοπές, έχουν χάσει προσωπικό, η τεχνολογία έχει

εξελιχθεί. Οι Φορείς αυτοί πρέπει να ενισχυθούν. Είναι χαρακτηριστικό ότι στο Πρόγραμμα είχαμε πόρους για Τεχνική Βοήθεια και αυτοί δεν έχουν αξιοποιηθεί, αν και είμαστε στο τέλος της προγραμματικής περιόδου.

Υπήρχε η σκέψη πάντα γι' αυτό που λέμε capacity building, δεν πήρε τη μορφή που θα περίμενε κανείς, αν και εδώ και 4 χρόνια θυμάμαι ήταν στην άλλη αίθουσα, στο ξενοδοχείο εδώ στο Caravel, είχαμε διαπιστώσει ότι έπρεπε να κάνουμε επενδύσεις της τάξεως του 1 δις το χρόνο για να μη χαθούν οι πόροι του Προγράμματος. Ούτε αυτό έγινε, παρ' όλο που ήταν γνωστό.

Επειδή η νέα περίοδος, και πολύ σωστά είπατε κ. Γενικέ, πρέπει να ξεκινήσει γρήγορα και να είμαστε αποτελεσματικοί, νομίζω το θέμα αυτό χρήζει μεγάλης προσοχής.

Ένα άλλο θέμα που επίσης μας απασχολεί, είναι ότι στο επίπεδο της επικοινωνίας φτάνουμε στο τέλος που πολλά έργα μας, θέλω να ελπίζω βέβαια αλλά νομίζω ότι θα είναι εφικτό, θα ολοκληρωθούν, αυτό πρέπει να επικοινωνηθεί επαρκώς και να γίνει κατανοητό και να δει ο κόσμος τη δουλειά που γίνεται γιατί φυσικά, μπορεί να υπάρχουν προβλήματα αλλά γίνεται και πάρα πολλή δουλειά την οποία θα θέλαμε πάρα πολύ ν' αναδείξουμε.

Χρόνια παλεύει η Διαχειριστική Αρχή και το Πρόγραμμα ν' αποκτήσει έναν φορέα επικοινωνίας, θέλω να ελπίζω ότι αυτό φτάνει πια σε ωριμότητα αν και είμαστε στο τέλος του Προγράμματος, τουλάχιστον να μπορέσουμε ν' αναδείξουμε επαρκώς το έργο που έχει υλοποιηθεί και που πραγματικά είναι πολύτιμο.

Αν χρειάζεται μπορούμε να δευτερολογήσουμε, αν θέλετε περισσότερες λεπτομέρειες. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Εγώ να ευχαριστήσω για τις τοποθετήσεις σας. Σε δυο τρία ζητήματα να μείνω. Πρώτον, για την ενίσχυση των δικαιούχων: Η ενίσχυση των δικαιούχων είναι προτεραιότητα, το έχουμε συμφωνήσει και στο ΕΣΠΑ συνολικά και στα επιμέρους Προγράμματα, όπως είπε ο κ. Rasmussen στο Πρόγραμμα του Περιβάλλοντος εκ παραλλήλου με τους ΦΟΔΣΑ έχουν ληφθεί οι κατάλληλες πρόνοιες.

Εδώ πέρα όντως υπάρχει ζήτημα, όντως πρέπει να ληφθούν μέτρα, σε κάθε περίπτωση με την οριστικοποίηση του capacity building και του οριζόντιου Προγράμματος της Τεχνικής Βοήθειας, θα έχουν ληφθεί όλες αυτές οι απαραίτητες φροντίδες, προκειμένου να λυθεί αυτό το ζήτημα το οποίο όντως είναι υπαρκτό.

Δεύτερο ζήτημα, να πάμε στα χρηματοοικονομικά. Ανέφερα πριν ότι το Πρόγραμμα είχε ως πορεία εξέλιξης μέχρι πέρυσι, να παρουσιάζει δαπάνες 300 με 350 εκατομμύρια το χρόνο. Το $n+3$ για το έτος 2022, ανέρχεται στα 670 εκατομμύρια και θα καλυφθεί. Όσον αφορά για το 2023, αυτό ανέρχεται περί το 1,8 δις δημόσια δαπάνη.

Αντιλαμβανόμαστε ότι πρέπει να γίνει τεράστια προσπάθεια από τη Διαχειριστική Αρχή, ειδικότερα για την κάλυψη του $n+3$ του έτους 2023. Ο στόχος για φέτος δεν είναι μόνο η κάλυψη βάση του υπερδιπλασιασμού των δαπανών που θα παρουσιάζει το Πρόγραμμα, αλλά και να καλύψει κι ένα σημαντικό κομμάτι από τη δέσμευση της επόμενης περιόδου που είναι πάρα πολύ βασικό.

Τέλος, επικοινωνία – δημοσιότητα: Σωστή είναι κ. Καμπαράκη η τοποθέτησή σας, θεωρώ ότι ο διαγωνισμός δημοσιότητας ο οποίος είναι σ' εξέλιξη, ολοκληρώνεται, υπάρχουν κάποιες μικρές δικαστικές εμπλοκές στην παρούσα φάση, αλλά εντός του έτους θεωρώ ότι θα έχουμε φτάσει στην κατακύρωση αναδόχου, η όλη διαδικασία ολοκληρώνεται.

Σε κάθε περίπτωση, αποτελεί όχι μόνο ζήτημα για εμάς, πρώτη προτεραιότητα για το Υπουργείο Ανάπτυξης η ανάδειξη αλλά και η δημοσιοποίηση των έργων που έχουν υλοποιηθεί σε όλη τη χώρα, είτε στον Τομέα των Μεταφορών είτε στον Τομέα του Περιβάλλοντος και κυρίως να τονισθεί η συνεισφορά του ΕΣΠΑ και της κοινοτικής χρηματοδότησης προκειμένου να υλοποιηθούν αυτά τα έργα.

Έργα πάρα πολύ σημαντικά, όχι μόνο για να λυθούν συγκεκριμένα προβλήματα, αλλά για τους πολίτες και την κοινωνία. Ήσαστε παρών πριν κάποιες εβδομάδες στα εγκαίνια του μετρό του Πειραιά, ένα εντυπωσιακό έργο, το οποίο λύνει πάρα πολλά προβλήματα, βελτιώνει την ποιότητα ζωής των πολιτών και στο οποίο και δια στόματος του Πρωθυπουργού, αναδείχθηκε η σημασία της χρηματοδότησης του ΕΣΠΑ.

Χωρίς αυτήν άλλωστε το έργο αυτό ενδεχομένως να ήταν ένα θεωρητικό αφήγημα και να είχε μείνει στα χαρτιά.

Δε θα ήθελα να μακρηγορήσω, να δώσω το λόγο στον κ. Φίρμπα ο οποίος προηγείται ιεραρχικά και όχι μόνο. Απλώς μια παρατήρηση, 17 Νοεμβρίου ανέβηκε στο «Δίαυλο» το σύνολο του υλικού για το τεύχος της παρούσης Επιτροπής.

Ο κ. Φίρμπας έχει το λόγο και μετά θα πάρει το λόγο η κα Δρίτσα για να παρουσιάσει σύντομα την 21^η Εξειδίκευση.

I. ΦΙΡΜΠΑΣ: Ευχαριστώ πολύ, καλημέρα σε όλους. Ήθελα να κάνω το εξής σχόλιο σε σχέση με αυτά που είπε ο φίλος μου ο Βύρωνας για το capacity building. Κι επειδή είναι μια διαρκούσα συζήτηση και έχουμε μπροστά μας περίπου ένα εξάμηνο, στο πλαίσιο της δραστηριοποίησης στη νέα προγραμματική περίοδο, από κοινού με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να φτιάξουμε ένα αποτελεσματικό roadmap για το capacity building των δικαιούχων.

Και μέσα σε όλη αυτή τη συζήτηση, έχει αναδειχθεί το ζήτημα ότι από αυτό το capacity building, από τις συζητήσεις που έχουμε κάνει μέχρι τώρα, στοχεύουμε σε κάποιους συγκεκριμένους Τομείς και μέσα σ' αυτούς τους Τομείς, επανέρχεται η συζήτηση ενώ έχουμε θέμα και όπως φαίνεται και σήμερα από τη συζήτησή μας στους Τομείς των Μεταφορών δε φαίνεται να το αντιμετωπίζουμε.

Δεν είναι θέμα αν έχουμε διάθεση ή δεν έχουμε διάθεση, όμως κατά τη γνώμη μου και με βάση την εμπειρία μου δεν αρκεί να λέμε ότι για διάφορους λόγους οι φορείς δεν ανταποκρίθηκαν. Πρέπει να δούμε ποιοι ήταν αυτοί οι λόγοι, τι μπορεί να κάνει ένα capacity building Πρόγραμμα, αν χρειάζεται πόρους. Είναι άλλα τα θέματα τα οποία δημιουργούν τις δυσκολίες.

Εδώ λοιπόν, και θεωρώ ότι είναι πολύ σκόπιμο να το κάνουμε, σε συνεργασία φυσικά με τα Προγράμματα, διότι πρέπει να κάνουμε ένα είδος demarcation να το πω έτσι, ξέρετε ότι μισώ την προσπάθεια για demarcation αλλά εδώ χρειάζεται να εντοπίσουμε τι θα κάνει ο καθένας μας, ώστε όντως να δούμε αν υπάρχει κάτι που πρέπει ν' αντιμετωπίσουμε.

C. RASMUSSEN: Είμαι πάρα πολύ χαρούμενος με αυτά που ακούω.

I. ΦΙΡΜΠΑΣ: Αυτό που πρέπει να κάνουμε είναι να πάμε, τυχαία θα το αναφέρω, δε θέλω να δείξω κανέναν, αλλά όταν έχουμε κάποια προβλήματα με μεγάλα έργα κτλ., με μεγάλους φορείς, μεγάλους φορείς σημαίνει ότι έχουν Τεχνικές Υπηρεσίες, έχουν Μηχανικούς, έχουν Υπηρεσίες που μπορούν να κάνουν tenders, έχουν απ' όλα τα καλά, τι θα έρθει να προσφέρει πέραν της υποστήριξης JASPERS ή οτιδήποτε, ένας νέος υπάλληλος που θα πάει εκεί για να τους μάθει τι και ν' αφήσει και ένα αποτύπωμα;

Θεωρούμε λοιπόν ότι πρέπει να καθίσουμε πάρα πολύ ψύχραιμα –δεν είναι ο κατάλληλος όρος αλλά εν πάση περιπτώσει- και να δούμε εν τω βάθει εάν και τι μπορούμε να κάνουμε γι' αυτούς τους μεγάλους φορείς που μεταξύ των άλλων, έχουν αφιερωμένα και κάποια εκατομμύρια που αφορούν στην αναδιοργάνωσή τους, στο σύστημά τους και ούτω καθ' εξής.

Θα ήθελα δηλαδή να πω ότι δεν είναι κάτι το οποίο εμείς το κλείνουμε, είμαστε απολύτως ανοιχτοί να καθίσουμε και όντως να δούμε τι μπορούμε να κάνουμε από το capacity building, τι μπορούμε να κάνουμε από το Πρόγραμμα και τι μπορούμε να κάνουμε από αυτό που στην πραγματικότητα είτε από τα Προγράμματά μας είτε από μια άλλη δραστηριοποίηση του ελληνικού κράτους, αποδώσει το προσδοκώμενο, δηλαδή ένα αποτύπωμα αλλαγής του capacity building αυτών των μεγάλων φορέων που προκαλούν και την έκπληξη που αποτυπώθηκε από την πλευρά της Επιτροπής για το πώς είναι δυνατόν μετά από 10 χρόνια να μην έχουμε τελειώσει και να κινδυνεύουμε να χάσουμε.

Γι' αυτό ήθελα να κάνω μια αναφορά, αφ' ενός να τείνω χείρα συνεργασίας που θεωρώ ότι είναι δεδομένη και αφ' ετέρου να υπογραμμίσω και με bold, ότι δεν πρέπει να πάμε για διαφόρους λόγους, αλλά να πάμε χειρουργικά. Γι' αυτό το συγκεκριμένο λόγο. Αν βρούμε το λόγο και είναι λόγος που λύνεται με την Τεχνική Βοήθεια, να είστε σίγουροι ότι θα το κάνουμε.

Αν είναι άλλος λόγος, θεσμικός ενδεχομένως, καμία Τεχνική Βοήθεια δε μπορεί να το λύσει. Χρειάζεται να κάνουμε πράγματα και θα τα κάνουμε, αλλά να μην τα ρίξουμε αύριο στο capacity building ή στην Τεχνική Βοήθεια του Μεταφορών. Ευχαριστώ.

Β. ΚΑΜΠΑΡΑΚΗΣ: Είναι νομίζω πολύ ευπρόσδεκτη η χείρα συνεργασίας που μας τείνετε, νομίζω υπάρχει υλικό που θα πρέπει να το επεξεργαστούμε στο προσεχές διάστημα, να μη χαθεί ο χρόνος ο πολύτιμος γιατί κι αυτές οι ενέργειες θα πάρουν χρόνο ν' αποδώσουν. Νομίζω το θέσατε σε σωστή βάση, δεν είναι μια γενική λύση, πρέπει να πάει κανείς στα συγκεκριμένα και να δει συγκεκριμένες λύσεις και οι φορείς έχουν διαφορετικές ανάγκες και προτεραιότητες.

Οπότε το μεταφράζω σαν πρόσκληση προς εμάς και προς τη Διαχειριστική Αρχή και το Υπουργείο που έχει κεντρικό ρόλο, να επιταχύνουμε αυτή τη συνεργασία στο προσεχές διάστημα για να καταλήξουμε σε συγκεκριμένα αποτελέσματα. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Νομίζω ότι συμφωνούμε σε γενικές γραμμές. Θα κάνω μια παράκαμψη, μάλλον μια εκτροπή από αυτό το οποίο είχαμε προγραμματίσει. Ο κ. Αγοραστός, Περιφερειάρχης Θεσσαλίας για την παρέμβασή του.

Κ. ΑΓΟΡΑΣΤΟΣ: Καλημέρα σας. Είναι σημαντική η σημερινή Επιτροπή Παρακολούθησης, να καλωσορίσουμε και τους φίλους μας εταίρους από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Είναι μια δύσκολη εποχή γιατί ερχόμαστε από μια πανδημία με την οποία είχαμε πάρα πολλές καθυστερήσεις, οι οποίες καθυστερήσεις αυτές ενώθηκαν χρονικά και επιμήκυναν το χρόνο υλοποίησης κάποιων έργων. Και εξηγούμαι: Καθυστερήσεις στις απαλλοτριώσεις από τα Δικαστήρια, δυο χρόνια και πλέον καθυστερήσεις να βγάλουν αποφάσεις να εκδικάσουν τις απαλλοτριώσεις, με αποτέλεσμα να μη μπορούμε να μπούμε μέσα να κάνουμε τα έργα.

Δεύτερον, υπήρχε μεγάλο πρόβλημα στην έκδοση των περιβαλλοντικών αδειοδοτήσεων όπως υπάρχει ακόμη. Και γιατί υπήρχε μεγάλο πρόβλημα; Πρώτον, γιατί πάντα υπάρχουν καθυστερήσεις στο Υπουργείο Περιβάλλοντος, μεγάλες καθυστερήσεις, αλλά ταυτόχρονα ο Covid έδωσε το δικαίωμα να γίνουν ακόμα μεγαλύτερες, με αποτέλεσμα να έχουμε και επιπλέον καθυστερήσεις.

Και το τρίτο είναι ότι πρέπει να γίνει μια επιλογή έργων τα οποία είναι έτοιμα, εμείς στην Περιφέρεια της Θεσσαλίας έχουμε μεγάλα έργα τα οποία είναι έτοιμα και τα οποία δεν έχουν ενταχθεί ούτε πρόκειται να

ενταχθούν σε κανένα χρηματοδοτικό εργαλείο γιατί δεν ξέρω πώς γίνεται η επιλογή. Π.χ. το μεγάλο έργο Λάρισα – Φάρσαλα. Δε γίνεται μια επιλογή η οποία να δώσει τη δυνατότητα ίσων ευκαιριών σε όλες τις Περιφέρειες για τα μεγάλα έργα.

Τις μελέτες, εμείς περιφερειακά τις προχωράμε αλλά δεν έχουμε πλέον χρηματοδοτικά εργαλεία κι εδώ χρειάζεται να γίνει μια μεγάλη συνδυαστική επιλογή, δηλαδή τι: Έχουμε υποδομές από το Ταμείο Ανάκαμψης, υποδομές από το τομεακό Πρόγραμμα του ΕΣΠΑ και δίνουν τη δυνατότητα τα χρηματοδοτικά εργαλεία αυτά να έχουμε από εκεί υποδομές, γιατί οι Περιφέρειες δεν έχουν χρήματα για υποδομές, με αποτέλεσμα να έχουμε τεράστιο πρόβλημα στις υποδομές.

Κι αυτό το θέτω το ζήτημα και το θέτω το ζήτημα μετ' επιτάσεως, ότι οι Περιφέρειες πρέπει να έχουν λόγο στην επιλογή των έργων στο νέο ΚΠΣ όσον αφορά τις υποδομές διότι τα χρήματα των Περιφερειών πηγαίνουν κυρίως, κατά 85% για κοινωνικές υποδομές, για τον άνθρωπο και να στηρίξουν ενέργειες και πράξεις ενεργητικές πολιτικές για τον άνθρωπο. Δε μπορεί να μείνουμε απ' έξω. Και αυτό είναι σημαντικό.

Βέβαια, εκείνο το οποίο θέλω να θέσω ακόμη, ένα μεγάλο ζήτημα το οποίο θα το βρούμε μπροστά μας, είναι η αύξηση του κόστους των έργων. Ποιος θα πληρώσει την αύξηση του κόστους των έργων; Γιατί έχουν αύξηση σε κόστος τα έργα; Γιατί έχουν αλλάξει οι τιμές των υλικών. Της ασφάλτου, του πλαστικού, του σιδήρου, του τσιμέντου, με αποτέλεσμα να έχει αυξηθεί το κόστος. Το κόστος αυτό επιβαρύνει.

Ποιος θα πληρώσει το επιπλέον κόστος αυτό, όταν μια Περιφέρεια, ένα Υπουργείο έχει υπογράψει μια σύμβαση, 100 π.χ. ευρώ για ένα έργο και με τις ανατιμήσεις έρχεται και πάει 115, 118, 120, ανάλογα με την ένταση των υλικών που έχουν αυξηθεί που έχει κάθε έργο, το επιπλέον κόστος ποιος θα το πληρώσει;

Γιατί το λέω αυτό; Γιατί όταν θα έρθουμε το '23 να κλείσουμε τα Προγράμματα, θα υπάρχει ένα κενό σ' αυτό, δε θα κλείνουν τα έργα, δε θα μπορούμε να τα πληρώσουμε. Ποιος θα πληρώσει το κόστος αυτό; καλά τώρα που πληρώνεται μέσα από το έργο, βγήκε μια Υπουργική Απόφαση που λέει, μέσα από την πίστωση του έργου. Η πίστωση του έργου είναι 100. Όταν

το έργο τώρα έχει φτάσει 118, 115, 120 ευρώ, ποιος θα πληρώσει το επιπλέον αυτό κόστος;

Είναι ένα ζήτημα που πρέπει ν' απασχολήσει την Επιτροπή Παρακολούθησης, όπως την Επιτροπή Παρακολούθησης και την Ευρώπη και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή πρέπει ν' απασχολήσει άλλο ένα μεγάλο ζήτημα που είναι ο χρόνος.

Διότι αν δε χάναμε το χρόνο με τον Covid, με τις απαλλοτριώσεις, με τα Δικαστήρια που δε λειτουργούσαν, με τη ΔΕΗ η οποία ήταν απασχολημένη με το να συνδέει τα φωτοβολταϊκά και δεν πήγαινε να κάνει μεταφορά των δικτύων στους δρόμους, στις υποδομές, αν δε χάναμε το χρόνο με την αλλαγή των Οργανισμών Κοινής Ωφελείας που δεν πάνε να κάνουν γρήγορα τη δουλειά τους, τη μεταφορά των αγωγών ας πούμε του φυσικού αερίου ή των τηλεπικοινωνιών, θα είχαμε ολοκληρώσει έργα ή θα είχαμε ολοκληρώσει ένα μεγάλο μέρος των έργων, με αποτέλεσμα να μη χρειαζόμασταν το επιπλέον κόστος.

Η ταχύτητα σώζει. Πρέπει ν' αντιληφθούμε ότι η νέα παράμετρο που πρέπει να βάλουμε στα έργα, είναι ο χρόνος. Ο χρόνος πάει επιζήμια στο κόστος των έργων και αμφιβόλως αν θα ολοκληρωθούν τα έργα. Διότι, θα σας δώσω ένα παράδειγμα: Δε μπορεί το έργο, η ηλεκτροκίνηση που είναι κι εδώ μέσα, Λάρισας – Βόλου, ή Παλαιοφάρσαλα – Καλαμπάκα, να έχει μια δικαστική εμπλοκή 3,5 χρόνια.

Έχει αλλάξει το κόστος, έχει αλλάξει το ΚΠΣ και έχει επιβαρυνθεί το Πρόγραμμα. Άρα, είναι ζητήματα σοβαρά, τα οποία πρέπει να τα δούμε για να μπορέσουμε να κλείσουμε και τα Προγράμματα και ν' αποδώσουμε γρήγορα τα έργα αυτά στην κοινωνία.

Όσον αφορά τα άλλα Προγράμματα, νομίζω ότι η κατανομή των έργων στο νέο Πρόγραμμα, το 2014-2020 προχωρά κανονικά, στο νέο Πρόγραμμα, πρέπει οι Περιφέρειες να έχουν λόγο για τα νέα μεγάλα έργα, γιατί δε θα μπορέσουμε να κάνουμε κανένα έργο υποδομής.

Εμείς δε θα σηκώσουμε αυτό το βάρος, ότι δε μπορούμε να κάνουμε κανένα έργο υποδομής, εγώ είμαι έτοιμος ως Περιφέρεια Θεσσαλίας, έχω μελέτες έτοιμες, 683 εκατομμύρια ευρώ, υποδομές, μεγάλες υποδομές, σύγχρονες υποδομές, για την ταχύτερη, ασφαλέστερη μετακίνηση των

ανθρώπινων κοινοτήτων και την ασφαλέστερη διακίνηση των εμπορευμάτων που αυξάνουν την ανταγωνιστικότητα της Περιφέρειας Θεσσαλίας και της χώρας γενικότερα. Αυτά πώς θα τα κάνω;

Πώς θα κάνω μεγάλα έργα, όταν δεν έχω τη δυνατότητα, που παίρνουν όλα τα λεφτά και μου τα κατευθύνουν στον άνθρωπο, και καλά κάνουν, για τις ανάγκες του ανθρώπου; Αλλά πρέπει να έχω και για τις υποδομές. Δε μπορεί από 150 εκατομμύρια υποδομές στο προηγούμενο ΕΣΠΑ, να πηγαίνω στα 38, στα 40 τώρα. Είναι μεγάλη η διαφορά.

Και ποιος θα επιλέξει τα μεγάλα έργα; Πρέπει να έχουμε κι εμείς λόγο, ετοιμότητας ή οτιδήποτε άλλο, να υπάρχει μια αξιολόγηση στα έργα αυτά. Ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Ευχαριστούμε τον κ. Αγοραστό ο οποίος παρευρίσκεται ως εκπρόσωπος της ΕΝΠΕ σήμερα. Θα μου επιτρέψετε όμως, επειδή θέσατε με το χειμαρρώδη λόγο σας πάρα πολλά ζητήματα, σε δυο τρία να επιμείνω.

Προφανώς, συμφωνούμε όλοι ότι ο πλέον κρίσιμος παράγοντας είναι ο χρόνος. Κανείς δεν πρόκειται να διαφωνήσει με αυτό που είπατε. Άρα πρέπει όλες οι σχετικές παράμετροι να πληρούνται για να μην έχουμε τα ζητήματα, όπως τα περιγράψατε.

Θέλω να μείνω στο demarcation τι κάνει το ΕΣΠΑ και τι κάνει το Ταμείο Ανάκαμψης. Θεωρώ ότι και μεταξύ ΕΣΠΑ και Ταμείου Ανάκαμψης, το ΕΣΠΑ ως στρατηγικό κείμενο, αλλά και μεταξύ των Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ, υπάρχει πλήρης διαχωρισμός, τι κάνει ποιος και πού. Πλήρης. Και χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι το ΒΟΑΚ, ο Βόρειος Οδικός Άξονας της Κρήτης, όπου ξέρουμε ακόμα μέχρι ποίου χιλιόμετρου θα πληρώσει το ΕΣΠΑ και ποιο χιλιόμετρο θα πληρώσει το Ταμείο Ανάκαμψης.

Εδώ πέρα είναι πλήρως διαχωρισμένα τα πράγματα και έχει γίνει σοβαρότατη δουλειά υποδομής, κυρίως από τις Υπηρεσίες του κ. Φίρμπα.

Αύξηση του κόστους των έργων: Προφανώς είναι ένα μεγάλο ζήτημα το οποίο όμως θεωρούμε ότι αντιμετωπίζεται αυτή τη στιγμή. Υπάρχει ο Πίνακας Αναθεώρησης που βγαίνει από το αρμόδιο Υπουργείο, υπάρχει ένα σχετικό έγγραφο από την ΕΑΑΔΗΣΥ που προσδιορίζει επιμέρους τεχνικές λεπτομέρειες. Μέχρι τώρα, όντως είναι υπαρκτό αυτό το ζήτημα, όντως π.χ.

για τα έργα ύδρευσης – αποχέτευσης αυξάνει το κόστος για τους συγκεκριμένους λόγους που όλοι ξέρουμε.

Το ζήτημα αντιμετωπίζεται με την αύξηση του προϋπολογισμού των σχετικών έργων. Προφανώς και είναι υπαρκτό ζήτημα. Για τα υπόλοιπα, δικαστικές εμπλοκές κτλ., ουδείς θα διαφωνήσει.

Η επιλογή των έργων στα καινούργια Προγράμματα και για το Περιβάλλον και την Κλιματική Αλλαγή, για το Πρόγραμμα Μεταφορές 2021-2027, έγινε με την προβλεπόμενη διαδικασία, με τις προτάσεις των συναρμοδίων Υπουργείων και θεωρούμε ότι η ιεράρχηση η οποία έγινε θα πρέπει ν' αντιμετωπίζει και τις προκλήσεις που υπάρχουν αλλά και τα ζητήματα βάσει της υφιστάμενης κατάστασης.

Σε κάθε περίπτωση, θα επαναλάβω ότι είπατε κάτι πάρα πολύ βασικό, ότι κυρίαρχος και κρίσιμος παράγοντας, είναι ένας, είναι ο χρόνος. Και για την υλοποίηση των έργων και για τα υπόλοιπα ζητήματα, όπως ακριβώς τα περιγράψατε.

Να δώσω το λόγο στην κα Δρίτσα για να περιγράψει σύντομα την Εξειδίκευση όπως προτείνεται και εγκρίνεται και μετά να πάρει το λόγο ο κ. Κουρέτας, θα μου επιτρέψετε αυτή την παρέμβαση, από την ΑΤΤΙΚΟ ΜΕΤΡΟ, για να παρουσιάσει την πορεία εξέλιξης ενός πολύ σημαντικού έργου του τρέχοντος Προγράμματος.

Χ. ΔΡΙΤΣΑ: Καλημέρα σε όλους, χαίρομαι που σας βλέπω ξανά μετά από τρία χρόνια από κοντά, και για την αθρόα συμμετοχή σας.

Έγινε έγκριση αυτής της εξειδίκευσης στην έναρξη της σημερινής συνεδρίασης, θα ήθελα να πω δυο λόγια για να κατανοήσουν όλα τα μέλη με δικαίωμα ψήφου, τι ακριβώς σημαίνει αυτό.

Λόγω της διάσπασης της Υπηρεσίας μας, της ΕΥΔ ΕΠ-ΥΜΕΠΕΡΑΑ σε δυο νέες Υπηρεσίες οι οποίες θα υποστηρίξουν πλέον τα δυο νέα Προγράμματα, αλλά ως Υπηρεσίες συνεχίζουμε να υποστηρίζουμε και την ολοκλήρωση του τρέχοντος Προγράμματος, χρειάστηκε να υπάρξει εκχώρηση όλων των πόρων που διαχειριζόταν ο Τομέας Περιβάλλοντος στην ΕΥΔ ΕΠ-ΥΜΕΠΕΡΑΑ πλέον στη νέα Υπηρεσία.

Ως εκ τούτου, για να λειτουργήσει για τα έργα τα οποία συνεχίζει να διαχειρίζεται μέσα στο ΕΠ-ΥΜΕΠΕΡΑΑ, έπρεπε να έχει τους αντίστοιχους

πόρους της Τεχνικής Βοήθειας. Αυτό σα διαδικασία δεν έχει ξαναγίνει στο παρελθόν, αν και έχει ζητηθεί από τους Ενδιάμεσους Φορείς Διαχείρισης και κυρίως καλύπτει έργα που είχε ήδη στην κυριότητά του.

Επομένως αυτή η Εξειδίκευση δεν αφορά μελλοντικούς πόρους προς διαχείριση, αλλά πόρους που είχε ήδη στην κυριότητά του ο Τομέας Περιβάλλοντος και συνεχίζει να τους αξιοποιεί με έργα που είναι ενταγμένα και συνεχίζουν. Με αυτή την εξειδίκευση φτάνουμε σ' ένα ποσοστό περί τα 98%, δηλαδή μας μένουν άλλα 100 εκατομμύρια για εξειδίκευση, το οποίο δεν το έχουμε κάνει, όπως έχουμε εξηγήσει και σε άλλες Επιτροπές Παρακολούθησης, γιατί περιμένουμε την αναθεώρηση που θα υποβάλλουμε οριστικά ως 6^η Αναθεώρηση στην Επιτροπή, για να δούμε πού αυτοί οι πόροι μπορούν ν' αξιοποιηθούν.

Ποια είναι η εικόνα: Πολύ πρόσφατα, υπεγράφη η Υπουργική Απόφαση για την εκχώρηση αρμοδιοτήτων διαχείρισης στην ΕΥΔ ΠΕΚΑ και με βάση αυτή κληθήκαμε να μοιράσουμε τους διαθέσιμους πόρους Τεχνικής Βοήθειας, όπως αυτοί αξιοποιούνται μέχρι σήμερα.

Έτσι, επί συνόλου 95,5 εκατομμυρίων Τεχνικής Βοήθειας στο Πρόγραμμα, πλέον 51 εκατομμύρια τα διαχειρίζεται η ΕΥΔ ΠΕΚΑ ως ΕΦΔ του Προγράμματος και 42,3 εκατομμύρια τα διαχειρίζεται η Διαχειριστική Αρχή του Προγράμματος, η υπό σύσταση ΕΥΔ “Μεταφορές”, διατηρώντας ακόμα 3 εκατομμύρια για εξειδίκευση.

Είναι πιθανόν αυτοί οι πόροι να μην παραμείνουν στην Τεχνική Βοήθεια, αλλά στην επόμενη αναθεώρηση του Προγράμματος, να μεταφερθούν σε κάποιον άλλο Άξονα Προτεραιότητας. Η ουσία αυτής της διαφάνειας, είναι ότι 51 εκατομμύρια που περιέρχονται πλέον στη διαχειριστική αρμοδιότητα της ΕΥΔ ΠΕΚΑ, είναι έργα τα οποία έχουν ήδη δρομολογηθεί.

Ποια είναι η εικόνα: Μοιράζονται 16 εκατομμύρια που υπήρχαν μέσα στην Τεχνική Βοήθεια για την υποστήριξη της Διαχειριστικής Αρχής, 10 εκατομμύρια διατηρούμε εμείς, 5,5 εκατομμύρια διατηρεί η ΕΥΔ ΠΕΚΑ. Εδώ τι σημαίνει αυτό; Σημαίνει ότι η Διαχειριστική Αρχή του ΕΠ-ΥΜΕΠΕΡΑΑ, διατηρεί επάνω της, εκτός από τα έργα που έχει να διαχειριστεί ως Τομέας

Μεταφορών, και όλη την υποστήριξη του Προγράμματος, με ό,τι αυτό σημαίνει. Συμβούλους, αναθεωρήσεις, αξιολογήσεις και ούτω καθ' εξής.

Η πληροφόρηση και επικοινωνία του προγράμματος, παραμένει στη Διαχειριστική Αρχή του προγράμματος, δηλαδή στην ΕΥΔ “Μεταφορές”. Υπάρχει ήδη διαγωνισμός σ’ εξέλιξη, προϋπολογισμού 1,8 εκατομμυρίων ευρώ, που είναι το μεγαλύτερο μέρος των πόρων, το οποίο καλούμαστε να διαχειριστούμε και να υλοποιήσουμε μέχρι το τέλος του 2023.

Υποστήριξη της λειτουργίας των επιτελικών δομών: Διατηρούνται 2,2 εκατομμύρια στην ΕΥΔ “Μεταφορές” για την επιτελική δομή του ΥΠ-ΥΜΕ, την ΕΔΥΜΕΠ και μεταφέρονται περίπου 3 εκατομμύρια στην ΕΥΔ ΠΕΚΑ που υποστηρίζουν τις δυο τέως επιτελικές δομές ή υπό διαμόρφωση σε ενιαία, επιτελικές δομές Ενέργειας και Περιβάλλοντος και από κει και πέρα επιμερίζονται οι πόροι που αξιοποιούνται για την ωρίμανση των έργων.

Στο πλαίσιο αυτό διατηρούνται στις Μεταφορές 16,6 εκατομμύρια ευρώ, τα περισσότερα αφορούν σε προγραμματικά έργα, γιατί στον τομέα Μεταφορών δεν υπήρξε σημαντικό ενδιαφέρον στην υποβολή προτάσεων μέχρι στιγμής για ωρίμανση έργων, ενώ στην περίπτωση του Τομέα Περιβάλλοντος, 38 εκατομμύρια πλέον είναι στη διαχειριστική αρμοδιότητα της ΕΥΔ-ΠΕΚΑ και αφορούν σε σημαντικό πλήθος μελετών που έχουν ήδη δρομολογηθεί και κάποιες ήδη ολοκληρωθεί και έχουν καλύψει ωρίμανση έργων διαχείρισης στερεών αποβλήτων, αντιπλημμυρικών, έργων διαχείρισης υδατικού δυναμικού και σειρά άλλων μικρότερων συμβούλων που υποστήριξαν τις Υπηρεσίες του ΥΠΕΝ για να ωριμάσουν έργα.

Η πληροφόρηση και η επικοινωνία των Ενδιάμεσων Φορέων Διαχείρισης και πλέον μέσα σε αυτούς και η ΕΥΔ ΠΕΚΑ, στο μεγαλύτερο μέρος της μεταφέρεται στην ΕΥΔ ΠΕΚΑ γιατί είναι υπό την αρμοδιότητά της, 4 μεγάλες πράξεις, οι οποίες υποστηρίζουν την προβολή όλων των ενεργειών που γίνονται από το ΥΠΕΝ.

Υπάρχουν στα σκαριά, είναι σε διαδικασία υπογραφής, η σύμβαση 1 εκατομμυρίου που θα υποστηρίξει το ΥΠΕΝ για όλα τα θέματα αρμοδιότητάς του, όπως είναι η ενέργεια, όπως είναι η κυκλική οικονομία, δάση, φύση, βιοποικιλότητα, όλοι οι τομείς τους πλην των νερών, υπάρχει η

διαμόρφωση προκήρυξης για την ενημέρωση των πολιτών για τη διαχείριση των στερεών αποβλήτων και την έμφαση στη διανομή στην πηγή και υπάρχουν και άλλες συμβολές και συνεισφορές σε ετήσιες εκθέσεις, διεθνείς εκθέσεις και ούτω καθ' εξής.

Τέλος, επιμερίζονται τα ποσά που έχουμε στη διάθεσή μας για την ενίσχυση της διαχειριστικής επάρκειας των δικαιούχων, διατηρούνται τα περισσότερα στην αρμοδιότητα της υπό σύσταση ΕΥΔ “Μεταφορές” και αναμένουμε με βάση τον Προγραμματισμό που είχε γίνει και που προσπαθούμε σε τρίμηνη βάση να ενημερώσουμε σε συνεργασία με τους δικαιούχους, προκειμένου να φανεί το αντίστοιχο ενδιαφέρον αξιοποίησης αυτών των πόρων έστω και κατά το έτος 2023.

Ευχαριστώ πάρα πολύ για το χρόνο σας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Εμείς ευχαριστούμε. αφού αρχίσαμε τις παρεκκλίσεις στο Πρόγραμμα, θα πρότεινα πριν προχωρήσουμε στις υπόλοιπες παρουσιάσεις από την Υπηρεσία, να πάρουν το λόγο της Επιτροπής Παρακολούθησης με πρώτο τον κ. Κουρέτα όπως προείπα.

Έχει δοθεί πάρα πολύ σημαντική πληροφόρηση για την υφιστάμενη κατάσταση, οπότε θεωρούμε ότι είναι σκόπιμο ν' ακούσουμε τις απόψεις των μελών της Επιτροπής.

Ν. ΚΟΥΡΕΤΑΣ: Ευχαριστώ πολύ Ειδικέ. Είμαι Διευθύνων Σύμβουλος της ΑΤΤΙΚΟ ΜΕΤΡΟ και ξεκινώ κατευθείαν για το ζήτημα του Μετρό της Θεσσαλονίκης.

Θα ξεκινήσω λέγοντας για το σταθμό Βενιζέλου που όπως γνωρίζουν όλοι, είναι το μεγαλύτερο πρόβλημα στο Μετρό. Εκεί λοιπόν, μετά από πολλές προσωρινές διαταγές, αναστολές, δυο Ολομέλειες του ΣΤΕ, τρεις φορές στο Πολυμελές και δυο στο Μονομελές Πρωτοδικείο και όλα αυτά πάρα πολύ σύντομα με τη Νομική μας Υπηρεσία ολοκληρώσαμε όλες αυτές τις διαδικασίες, επιλύσαμε όλα τα νομικά ζητήματα και όπως γνωρίζετε, 1^η Αυγούστου ξεκινήσαμε να κατασκευάζουμε το σταθμό, ξεκινήσαμε ν' αποσπούμε τις αρχαιότητες την 1^η Αυγούστου, ολοκληρώσαμε την απόσπαση και ξεκινήσαμε να κατασκευάζουμε το σταθμός τα 9 μέτρα βάθος.

Ήδη μέσα σε 2,5 μήνες, μπορώ να σας πω ότι είμαστε ένα μήνα μπροστά από το χρονοδιάγραμμα της κατασκευής του σταθμού, έχουμε

φτάσει περίπου τα 40 μέτρα βάθος έχοντας κατασκευάσει όλες τις πλάκες του σταθμού, αφήνοντας κάποιες μικρές τρύπες για να μπορούμε να πηγαίνουμε προς τα κάτω. Φτιάχνουμε τώρα τα θεμέλια, μετά θα ξαναφτιάξουμε τις σήραγγες τις οποίες γκρεμίσαμε επειδή έπρεπε να φτιάξουμε τα θεμέλια και μετά θα ξεκινήσουμε να φτιάχνουμε την επιδομή.

Είμαστε λοιπόν ένα μήνα μπροστά από το χρονοδιάγραμμα έχουμε βάλει ως στόχο να ολοκληρώσουμε και την επιδομή για να συνεχιστούν οι δοκιμές στο τμήμα από το Σιντριβάνι μέχρι το νέο σιδηροδρομικό σταθμό, γιατί να θυμίσω ότι έχουμε ξεκινήσει τις δοκιμές και έχουμε περάσει πλέον και σε driverless mode, των driverless τρένων, έχουμε ξεκινήσει δοκιμές από το Σεπτέμβριο του 2021.

Επίσης, να ενημερώσω ότι προχωρούμε, το δεύτερο πρόβλημα το έχουμε επιλύσει σημαντικά όσον αφορά τα ΗΜ και συγκεκριμένα κάποιους πίνακες, υπήρχαν κάποιες ελλείψεις στα υλικά λόγω των γνωστών πανευρωπαϊκών και παγκοσμίων ζητημάτων με τα υλικά, τα οποία όμως τα έχουμε επιλύσει και αυτά.

Έγινε η μετεγκατάσταση στα νέα γραφεία, ολοκληρώσαμε το Ντεπώ, το πρώτο του τμήμα και έγινε η μετεγκατάσταση στο γραφείο της ΑΤΤΙΚΟ ΜΕΤΡΟ καθώς και λειτουργιών του Μετρό που είναι εξίσου σημαντικό και αυτό να το παρατηρήσουμε.

Επίσης, έχουμε έναν διαγωνισμό για τη λειτουργία του Μετρό της Θεσσαλονίκης όπως όλοι γνωρίζετε, είναι ένας διεθνής διαγωνισμός, έχουμε και κάποια νομικά, μόλις χτες μας έγινε μια προσφυγή στο ΣΤΕ, το αντιμετωπίζουμε και προχωράμε.

Αυτά όσον αφορά την εξέλιξη του έργου του Μετρό, αν θέλετε να ρωτήσετε κάτι.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Ευχαριστούμε. Ο κ. Δρόσης, Προϊστάμενος της Διαχειριστικής Αρχής του ΠΕΠ Αττικής, έχει το λόγο.

Δ. ΔΡΟΣΗΣ: Καλημέρα σε όλες και όλους. Κατ' αρχάς θέλω να ευχαριστήσω τα στελέχη της Διαχειριστικής Αρχής και για την προετοιμασία αλλά και για τη συνεργασία που έχουμε όλο αυτό το διάστημα, όπως επίσης και τους συναδέλφους της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, οι οποίοι συνέβαλλαν καθοριστικά

στην έγκριση των δυο μεγάλων έργων αποχέτευσης της Ανατολικής Αττικής, τα οποία διαχειριστήκαμε.

Να πω εδώ ότι στο πλαίσιο της σχετικής εκχώρησης, διαχειριζόμαστε πόρους για υγρά και στερεά απόβλητα άνω του μισού δις, για λογαριασμό του Ταμείου Συνοχής, εκ των οποίων όπως είπα, δύο είναι εγκεκριμένα μεγάλα έργα, η αποχέτευση Ραφήνας, Αρτέμιδας και η αποχέτευση Μαραθώνα, ενώ επίσης υπάρχει κι ένα έργο phasing της περιόδου 2017-2013.

Σε σχέση με αυτό και την αναφορά του αγαπητού Carsten για καθυστερήσεις στα έργα phasing της περιόδου 2007-2013, να πω ότι το συγκεκριμένο έργο του Κορωπίου «Αποχέτευση και βιολογικός καθαρισμός», είναι σε ποσοστό υλοποίησης 98%, έχει πρακτικά ολοκληρωθεί, η καθυστέρηση οφείλεται στο ότι προστέθηκαν οι εξωτερικές διακλαδώσεις οι οποίες ήταν μη επιλέξιμες μέχρι το Μάιο του 2020 οπότε αναγκαστήκαμε για το συνολικό project να είναι ολοκληρωμένο και λειτουργικό, να προσθέσουμε τις εξωτερικές διακλαδώσεις στους Δήμους που εξυπηρετεί καθώς επίσης και μια προσπάθεια που κάνουμε για την καλύτερη διαχείριση των λυμάτων του Σαρωνικού, μέρος του οποίου και κάποιες υποδομές εκ των οποίων μπορούν να κατασκευαστούν στο πλαίσιο αυτού του μεγάλου έργου ή εν πάση περιπτώσει σε τμήμα αυτού του μεγάλου έργου.

Άρα, αυτοί είναι οι λόγοι για τους οποίους το συγκεκριμένο έργο δεν έχει ολοκληρωθεί, παρά το γεγονός ότι βρίσκεται σε ποσοστό ολοκλήρωσης 98%.

Τέλος, να πω ότι συμφωνώ απόλυτα με τον κ. Φίρμπα με το capacity building των δικαιούχων. Δεν είναι να πάρουμε συμβούλους για να έχουμε συμβούλους, αν μία Υπηρεσία, μια Διαχειριστική κι ένας δικαιούχος δεν πιστέψει και δεν αφοσιωθεί σ' ένα έργο, όσους εξωτερικούς να βάλουμε, δεν πρόκειται να γίνει αυτό το έργο.

Άρα είναι πολύ σημαντικό να διαγνώσουμε πού είναι τα κενά στον κάθε φορέα και εκεί να εστιάσουμε και αυτό δεν είναι καθόλου εύκολο γιατί χρειάζεται δουλειά και με τη Διαχειριστική Αρχή αλλά και με το δικαιούχο γιατί κατά περίπτωση, όπως είπατε κ. Φίρμπα, μπορεί να είναι διαφορετικές οι περιπτώσεις.

Εμείς ήμαστε τυχεροί στην περίπτωση των δυο μεγάλων έργων που είχαμε μια ΕΥΔΑΠ και μια Περιφέρεια για το phased που ασχολήθηκα, πίστεψε και δούλεψε πάνω σ' αυτό το έργο, δούλεψε εντατικά, δούλεψε με χρονοδιάγραμμα, δούλεψε με βοήθεια συμβούλων που οι ίδιοι πλήρωσαν και βέβαια τα προβλήματα προέκυψαν και προκύπτουν στην υλοποίηση όπως αναφέρθηκε, με Αρχαιολογίες και όλα αυτά.

Αυτό είναι ένα κεφάλαιο. Ένα άλλο κεφάλαιο είναι περιπτώσεις που ένας δικαιούχος αναλαμβάνει να κάνει ένα μεγάλο έργο αλλά δε μπορεί ή δε θέλει. Άρα εκεί λοιπόν είναι άλλη η ενίσχυση που πρέπει να δοθεί στη δεύτερη περίπτωση. Αυτά από μένα, ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Ευχαριστούμε. Το λόγο έχει η κα Φωκά.

Α. ΦΩΚΑ: Καλημέρα σας, είμαι από την Επιτελική Δομή του ΕΣΠΑ του Ναυτιλίας. Ενώ είχα πει δε θα μιλήσω, άκουσα αυτά τα ενδιαφέροντα που είπε ο κ. Δρόσης και συμφωνώ μαζί του, γιατί κι εμείς το αντιμετωπίζουμε στο Υπουργείο.

Κατ' αρχάς θα πρέπει ως προς τη διοικητική και επιχειρησιακή ικανότητα των δικαιούχων, οι ίδιες οι Υπηρεσίες να έχουν ενστερνιστεί το έργο, πολλές φορές υπάρχει και έλλειψη τεχνογνωσίας και στους Συμβούλους που μπορεί να πάρουμε σε έργα μεγάλα.

Οι Υπηρεσίες ή οι δημόσιοι λειτουργοί γνωρίζουν πολύ καλά το έργο τους τις περισσότερες φορές και μπορεί αυτό να δημιουργήσει και εμπόδια σε συμβούλους.

Βέβαια ένας καλός σύμβουλος μπορεί να λύσει τα χέρια όλων μας. Εμείς είδαμε ως Επιτελική Δομή ΕΣΠΑ στο Υπουργείο Ναυτιλίας, η εμπιστοσύνη στις Διευθύνσεις, η κατάρτιση του προσωπικού στις δημόσιες συμβάσεις, αν μπορούν να γίνονται περισσότερα ίσως σεμινάρια στις δημόσιες συμβάσεις ή στο δημόσιο λογιστικό, αυτό λύνει χέρια.

Ότι αφορά για τη Δικαιοσύνη, γιατί κι εμείς έχουμε μεγάλες καθυστερήσεις σε έργα, η Δικαιοσύνη είναι ανεξάρτητη. Κατοχυρώνεται από το Σύνταγμα, το ξέρουμε όλοι μας αυτό. Όμως μια πρόταση, την είχα προτείνει και παλαιότερα, οι δικαστές που ασχολούνται με έργα συγχρηματοδοτούμενα, ίσως θα έπρεπε να υπάρχουν ειδικά κλιμάκια.

Ξέρουμε όλοι ότι η Δικαιοσύνη είναι ανεξάρτητη αλλά δε μπορούμε να χάνουμε πόρους και ο κ. Φίρμπας το ξέρει καλύτερα απ' όλους, με την εμπειρία του εννοώ, ότι όλοι πρέπει να δηλώνουμε δαπάνες και τώρα κυνηγάμε δαπάνες, με αυτή την έννοια κ. Γενικό Διευθυντά. Σας ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Εμείς ευχαριστούμε. Η κα Οικονόμου έχει το λόγο.

Μ. ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ: Ευχαριστώ. Είμαι από την Επιτελική Δομή ΕΣΠΑ του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών.

Θέλω να πω ότι η Υπηρεσία μας παρακολουθεί σε συνεχή βάση την εξέλιξη και των ενταγμένων και την υπό ένταξη συγχρηματοδοτούμενων από τα Τομεακά Προγράμματα του ΕΣΠΑ και τα Περιφερειακά και το ΣΕΕ, με δικαιούχους Υπηρεσίες του Υπουργείου μας αλλά και τους εποπτευόμενους φορείς.

Σε μηνιαία βάση καταγράφουμε την πρόοδο και τα προβλήματα των έργων, σε πολύ καλή συνεργασία με τους φορείς του υπουργείου, και κυρίως προσδιορίζουμε τις απαιτούμενες επόμενες ενέργειες, έτσι ώστε χωρίς καθυστερήσεις και προβλήματα να εξελιχθούν τα έργα.

Πολλές φορές με βάση τα προβλήματα που εντοπίζονται, τις καθυστερήσεις και τις δυσλειτουργίες, η Υπηρεσία μας έχει αναλάβει και μπορεί ν' αναλάβει όπου είναι εφικτό, τις απαιτούμενες προληπτικές ή διορθωτικές ενέργειες.

Βεβαίως συμπεριλαμβανομένης και της υλοποίησης δράσεων Τεχνικής Βοήθειας, για την απεμπλοκή και την επιτάχυνση της υλοποίησης των έργων.

Θα κλείσω μεταφράζοντας, όπως είπε και ο κ. Φίρμπας αυτά και σε μια πρόσκληση και των δικαιούχων και της Διαχειριστικής Αρχής, να βρίσκονται σε επαφή με την Επιτελική Δομή και να μη διστάζουν ν' απευθύνονται για την αντιμετώπιση οποιωνδήποτε προβλημάτων. Ευχαριστώ και πάλι.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Εμείς ευχαριστούμε. Να πάμε στο κρίσιμο ζήτημα για τη σημερινή Επιτροπή Παρακολούθησης, την προοπτική κλεισίματος του Προγράμματος με τα επιμέρους ζητήματα.

Θα παρακαλέσω την κα Δρίτσα να κάνει τη σχετική παρουσίαση.

III. ΠΡΟΟΠΤΙΚΗ «ΚΛΕΙΣΙΜΑΤΟΣ»

**Κατευθυντήριες γραμμές για το «κλείσιμο» των ΕΠ της ΠΠ 2014-2020 –
6^η Αναθεώρηση**

Σχέδιο Δράσης Σεπτεμβρίου 2022 – Προβλέψεις 2023

**Τμηματοποίηση έργων στα Προγράμματα ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ 2021-2027 και
ΠΕΚΑ 2021-2027**

Χ. ΔΡΙΤΣΑ: Καλημέρα. Πρώτα απ' όλα, όσο κι αν αυτό το διάγραμμα τυπικά μπορεί να θεωρηθεί ότι δεν ισχύει, είναι η πραγματικότητα. Την 6^η Αναθεώρηση του Προγράμματος ξεκινήσαμε να τη συζητάμε με την Επιτροπή με υποβολή της σχετικής πρότασης στην SFC αλλά και άτυπα, ήδη από το 2021. Ακόμα δεν έχουμε καταφέρει να βρούμε εκείνο το μοτίβο που θα υποστηρίξει την τελική πρόταση η οποία θα γίνει αποδεκτή.

Βλέπετε εδώ τους χρόνους στους οποίους η πρόταση ή οι διαδοχικές με σοβαρές διορθώσεις, ανατροπές, μεταβολές, έχουν πάει και έχουν έρθει. Ποιο είναι το θέμα; Το θέμα είναι ότι καταλήξαμε το 2020 να έχουμε την 5^η Αναθεώρηση του προγράμματος, όπου κληθήκαμε να διαθέσουμε περί το 1 δις πόρους στο ΕΠΑνΕΚ, το Πρόγραμμα έμεινε σ' εκείνη την εικόνα του.

Εν τω μεταξύ καθώς περνούσαν τα χρόνια βρέθηκαν, αντιμετωπίστηκαν ή όχι, σειρά άλλων ζητημάτων και πλέον είμαστε μπροστά σε μια πρόταση που πρέπει να γίνει οριακά στο προτελευταίο έτος, ίσως και στις αρχές του τελευταίου έτους, λαμβάνοντας υπ' όψιν και όλες τις αλλαγές που έχουν επέλθει στο θεσμικό πλαίσιο μέχρι στιγμής και οι οποίες θα υποστηρίξουν το κλείσιμο των Προγραμμάτων και λαμβάνοντας υπ' όψιν την πρόοδο που ήδη παρουσιάστηκε από το συνάδελφο τον κ. Πάλλα και επί της οποίας έγιναν τοποθετήσεις και από την Επιτροπή και από εμάς.

Ας πούμε λοιπόν ότι η πρόθεσή μας αυτή τη στιγμή είναι να υποβάλλουμε μια νέα από κοινού αποδεκτή πρόταση 6^{ης} Αναθεώρησης, κ όταν λέω από κοινού αποδεκτή, από την πλευρά του κράτους μέλους κι από

την πλευρά της Επιτροπής, στο πλαίσιο της άτυπης διαβούλευσης που υπάρχει ανοιχτή.

Για ποιο λόγο θα κάναμε αυτή την αναθεώρηση: Οπωσδήποτε θα θέλαμε να διασφαλίσουμε την αποφυγή απώλειας κοινοτικών πόρων. Πλέον, επειδή πηγαίνουμε για κλείσιμο του Προγράμματος, οι κανόνες είναι πολύ πιο σφιχτοί. Πρέπει να διασφαλίσουμε την αποφυγή απώλειας πόρων σε επίπεδο Ταμείου, δηλαδή Ταμείου Συνοχής ή ΕΤΠΑ και μέσα στο ΕΤΠΑ και μέσα σε επίπεδο κατηγορίας Περιφέρειας. Λιγότερο ανεπτυγμένες, περισσότερο ανεπτυγμένες, Περιφέρειες σε μετάβαση.

Αυτό, στα περισσότερα άτομα της Επιτροπής Παρακολούθησης πιθανό δε λέει τίποτα. Για το Πρόγραμμα όμως λέει πολλά. Λέει ότι αν τα έργα που έχουν χωροθετηθεί σε συγκεκριμένες Περιφέρειες και χρηματοδοτούνται με συγκεκριμένους πόρους, δε δώσουν την εξέλιξη που εμείς εκτιμούμε ότι θα δώσουν μέσα από το Σχέδιο Δράσης, όπως αυτό το επικαιροποιούμε κάθε τρεις μήνες, τότε, ακόμα και αν κάποιο άλλο έργο κάπου αλλού δώσει δαπάνες, αυτό δε διασφαλίζει ότι θα χαθούν οι πόροι από το έργο το οποίο δεν προχωράμε.

Τι πρέπει να κάνουμε εμείς γι' αυτό: Προσπαθούμε αξιοποιώντας το θεσμικό πλαίσιο που είναι υπό συνεχή τροποποίηση, να κάνουμε εσωτερικές μετακινήσεις μέσα στο Πρόγραμμα, πόρων ή και έργων ,προκειμένου να μεγιστοποιήσουμε την απορρόφηση ανά Ταμείο και κατηγορία Περιφέρειας και να δηλώσουμε όσο το δυνατόν περισσότερες δαπάνες εκεί που θεωρούμε ότι είναι σίγουρες.

Τι άλλο πρέπει να κάνουμε: Πρέπει να διασφαλίσουμε ότι θα υπάρχουν πόροι για να τελειώσουν τα phasing έργα, τα οποία μας έρχονται από τα Προγράμματα του 2007 και 2013. Και αυτό το κάνουμε κατά προτεραιότητα. Ταυτόχρονα δίνουμε απόλυτη προτεραιότητα από τις Μονάδες Παρακολούθησης Πράξεων, ώστε να διασφαλίσουν πίεση στους δικαιούχους, με συστηματική όχληση, για να κατανοήσουν ότι δεν υπάρχει άλλο περιθώριο παρά να ολοκληρωθούν μέσα στην περίοδο επιλεξιμότητας.

Πρέπει επίσης να διασφαλίσουμε ότι εκείνα τα έργα που δεν έχουν επιλεξιμότητα στην περίοδο 2021-2027 από το νέο Κανονισμό, θα πρέπει να τελειώσουν. Όπως και αυτά, πέραν αυτών που δε θα έχουν

επιλεξιμότητα, θα πρέπει να τελειώσουν και εκείνα τα έργα που προερχόμενα από τα Επιχειρησιακά Προγράμματα του 2007-2013, δεν προλαβαίνουν να τελειώσουν μέχρι την ημερομηνία υποβολής της Έκθεσης κλεισίματος, όπου σ' εμάς είναι ο Φεβρουάριος του 2025. Είναι τα λεγόμενα ημιτελή έργα, για τα οποία πρέπει επίσης να διασφαλίσουμε να υπάρχουν πόροι για να μπορέσουν να ολοκληρωθούν.

Πρέπει να διασφαλίσουμε ικανούς πόρους για εκείνα τα έργα που έχουν ήδη εμφανιστεί μέσα στα Προγράμματα της επόμενης περιόδου ως phasing έργα, δηλαδή έργα που θα ξεκινήσουν ή που έχουν ήδη ξεκινήσει σε αυτή την περίοδο, θα τμηματοποιηθούν, θα παραμείνουν ως α' φάση στο ΕΠ-ΥΜΕΠΕΡΑΑ κυρίως για να δώσουν και απορρόφηση και θα ολοκληρωθούν με τους Κανόνες της περιόδου 2021-2027.

Και μέσα σε όλο αυτό το πολύπλοκο πλαίσιο καλούμαστε, γιατί έτσι γίνεται με την Επιτροπή, να διατηρήσουμε και τη στρατηγική και τη στόχευση και το πλαίσιο και την ισορροπία στην κατανομή των πόρων μεταξύ των δυο μεγάλων τομέων που συγχρηματοδοτεί το Πρόγραμμα.

Τι θα κάνουμε, και τι έχουμε κάνει ήδη σε περίπου 10 με 15 διαφορετικά σενάρια που έχουν διαμορφωθεί τα τελευταία δυο χρόνια γι' αυτή την πρόταση αναθεώρησης. Θα χρειαστεί να μεταφέρουμε πόρους μεταξύ Αξόνων Προτεραιότητας και θα το δείτε ως μέλη της Επιτροπής Παρακολούθησης γι' αυτό και θα σας παρακαλέσω να μη σας ξενίσει ότι θα κληθείτε να την εγκρίνετε μέσα από το «Δίαυλο», τόσο μέσα στον κάθε Τομέα, δηλαδή μέσα σ' εκείνους τους πόρους που θεωρεί ο Τομέας ότι είναι δικό του, που θα γίνουν μεταφορές πόρων μεταξύ κατηγοριών Υποτομέων, από σιδηροδρομικά σε οδικά κτλ., όσο και μεταξύ των δυο Τομέων.

Γιατί αυτό; Γιατί έχουμε ήδη διαγνώσει την ανάγκη μετακύλησης πόρων στον Τομέα Περιβάλλοντος, ο οποίος έχει προσθέσει στον προγραμματισμό του σειρά έργων τα οποία συνάδουν με τις νέες πολιτικές, όπως η κυκλική οικονομία αλλά έρχονται και κουμπώνουν και με τον προγραμματισμό και τις συνεννοήσεις που έχουν γίνει με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για να ολοκληρωθούν από το νέο Πρόγραμμα.

Θα χρειαστεί να κάνουμε πιθανόν, νέο Άξονα Προτεραιότητας στον οποίο θα υπάρξει επιλεξιμότητα διαφορετική από αυτή που υπήρχε

μέχρι στιγμής στο πρόγραμμα, προκειμένου να υποστηρίξουμε έργα που θα έρθουν στο Πρόγραμμα από άλλα Προγράμματα ή να διασφαλίσουμε τη δυνατότητα απορρόφησης, με βάση νέους Κανονισμούς που αυτή τη στιγμή είναι υπό διαμόρφωση και που θα μας δίνουν τη δυνατότητα μεγιστοποίησης της απορρόφησης.

Οπωσδήποτε πρέπει να πειράξουμε το πλαίσιο επίδοσης τόσο στους Άξονες Προτεραιότητας όσο και στις κατηγορίες Περιφερειών, γιατί πρέπει να τηρήσουμε τον Κανονισμό και τις κατευθυντήριες γραμμές κλεισίματος, που προβλέπουν ιδιαίτερα αυστηρούς όρους. Θα μας κάνει σχετική παρουσίαση η ΕΥΣΣΑ για το τι σημαίνει «τελειώνω το έργο και έχω πετύχει τον δείκτη» προκειμένου το πλαίσιο να έχει επιτευχθεί και τελικά να μην υποστούμε διόρθωση.

Πρέπει να τροποποιήσουμε όλες τις τιμές των δεικτών εκροών και αποτελέσματος με βάση την εκτίμηση που έχουμε ή παίρνουμε από σας για το πότε θα τελειώσουν τα έργα και τελικά να ενσωματώσουμε στο περιεχόμενο του Προγράμματος τα νέα μεγάλα έργα που περιμένουμε ότι θα δώσουν στο Πρόγραμμα και σημαντικές δαπάνες και που προφανώς θ' αυξήσουν το πλήθος των φακέλων μεγάλων έργων, που θα πρέπει να έχουν υποβληθεί στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή μέχρι το Σεπτέμβριο του 2023.

Ενδεικτικά έχουμε την ανάπλαση του Φαληρικού Όρμου, τα έργα αντιπλημμυρικής προστασίας στη Νέα Μάκρη και τη διευθέτηση του ρέματος Ραφήνας, που είναι έργα τα οποία αυτή τη στιγμή με βάση τα όρια του Κανονισμού, εμπίπτουν στη λογική των μεγάλων έργων.

Αυτό καθαυτό, σημαίνει ότι ο διοικητικός φόρτος στην πλευρά της ΕΥΔ ΠΕΚΑ πλέον ως ΕΦΔ, στο Πρόγραμμά μας, αυξάνει σημαντικό γιατί έχουν πλέον την αρμοδιότητα, επιπλέον των μεγάλων έργων που είχαν στην ευθύνη τους, να προετοιμάσουν και είναι ήδη σε αυτή τη διαδικασία αυτούς τους τρεις φακέλους μεγάλων έργων, προκειμένου οι δαπάνες τους οι οποίες ήδη υπάρχουν, να καταχωρηθούν στο Πρόγραμμα και να συμβάλλουν στην αποφυγή απώλειας πόρων.

Τι επιδιώκουμε: Θέλουμε να έχουμε διαθέσιμους πόρους για εκείνους τους τομείς που βλέπουμε με βάση την πρόοδο των έργων, με βάση τις δαπάνες τους, με βάση την προοπτική ολοκλήρωσής τους, να θέλουν

πόρους και να διευκολύνουν εμάς στο να μεγιστοποιήσουμε την απορρόφηση και να έχουμε ικανοποιητικούς δείκτες να μπορούμε ν' απολογίσουμε στην Επιτροπή.

Θέλουμε να μπορούμε να εντάξουμε νέα έργα τα οποία επί ένα χρόνο και πλέον, ενάμιση χρόνο, τα διαβουλευόμαστε, είτε με άλλα Υπουργεία είτε με άλλες Περιφέρειες και είναι έργα τα οποία είναι ήδη συμβασιοποιημένα, ή είναι σε διαγωνιστική διαδικασία ή είναι προς υπογραφή της σύμβασης και έχουν μικρούς χρόνους υλοποίησης.

Και αυτά τα έχουμε λάβει υπ' όψιν προκειμένου να μπορέσουμε να κλείσουμε με ασφάλεια το Πρόγραμμα. Θέλουμε να εντάξουμε νέα έργα, όπως είναι η περίπτωση του Φαληρικού, την οποία την έχουμε συζητήσει εκτεταμένα με την Επιτροπή και είναι ένα έργο το οποίο θα ολοκληρωθεί, ονοματισμένο από το Πρόγραμμα «Περιβάλλον και Κλιματική Αλλαγή». Και σειρά άλλων μικρότερων νέων, ώριμων έργων.

Και θέλουμε όλα αυτά τα έργα που θα τα φέρουμε στο Πρόγραμμα για ν' αυξήσουν την απορρόφηση, να κουμπώνουν με την υφιστάμενη στρατηγική και τη στοχοθεσία μας.

Τι χρησιμοποιούμε αυτή τη στιγμή και διευκολύνει όχι μόνο εμάς αλλά και όσους από εσάς συμμετέχουν στις αντίστοιχες αναθεωρήσεις Παραγωγικότητα που τυχόν έχουν θέματα για το κλείσιμο: Οι κατευθυντήριες γραμμές κλεισίματος είναι σε συνεχή τροποποίηση. Με βάση την τελευταία ενημέρωση που είχαμε από την EGESIF το Σεπτέμβριο του 2022, το όριο για κάθε μη λειτουργική πράξη, για τις ημιτελείς λοιπόν πράξεις, είναι 1 εκατομμύριο πλέον, ενώ είχαμε ξεκινήσει να συζητάμε για 5 εκατομμύρια ευρώ.

Το όριο κάθε τμηματοποιημένης πράξης, είναι 1 εκατομμύριο ευρώ ενώ συζητούσαμε και στην πορεία, μέχρι πολύ πρόσφατα, είχαμε τα 2 εκατομμύρια ευρώ. Μας δίνεται πλέον η δυνατότητα να δηλώσουμε επιλέξιμες δαπάνες σε κάθε Άξονα Προτεραιότητας, σε κάθε Ταμείο και σε κάθε κατηγορία Περιφέρειας, επιπλέον του διαθέσιμου προϋπολογισμού, έως 15%, ενώ πριν ήταν 10%.

Και μας επιτρέπεται πλέον, για τα μη λειτουργικά έργα τα οποία θα παραμείνουν στο Πρόγραμμα στο σύνολό τους, να έχουν δηλωμένες

δαπάνες, οι οποίες δε θα υπερβαίνουν το 20% της συγχρηματοδοτούμενης δημόσιας δαπάνης του προγράμματος, ενώ μέχρι πρότινος και σε όλες τις προηγούμενες προγραμματικές περιόδους, ήταν 10%.

Επιπλέον υπάρχουν νέοι Κανονισμοί όπως ο Care και ο Fast Care τον οποίο περιμένουμε να δούμε και στις αρχές του '23, που θα δώσουν και άλλες ευελιξίες στο Πρόγραμμα. Προτιμώ όμως να μην κάνω μνεία ακόμα σε αυτές, γιατί αυτές πιθανό να δώσουν μια άλλη εικόνα, την οποία θα την ξαναδούμε μαζί, το 2023.

Αυτό που πρέπει να κρατήσουμε είναι ότι είναι σαφές, ότι έχουν γίνει σημαντικές τροποποιήσεις στο πλαίσιο υπό το οποίο καλούμαστε να ολοκληρώσουμε αυτό το Πρόγραμμα, οι οποίες μας διευκολύνουν για να το κλείσουμε με ικανή ασφάλεια.

Στο πλαίσιο αυτό λοιπόν είμαστε σε μια συνεχή διαβούλευση με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, με τελευταία επανέναρξη του Σεπτεμβρίου του 2022. Έχουμε διαμορφώσει κάποια σενάρια, τα συζητάμε άτυπα, ιδανικά αν καταφέρουμε να βρούμε μια κοινή λύση, θα θέλαμε ως τέλος Δεκεμβρίου εσείς, ως μέλη της Επιτροπής Παρακολούθησης.

Και πάντως από τα μέσα μέχρι το τέλος Δεκεμβρίου να μας εγκρίνετε στο «Δίαυλο» την πρόταση αναθεώρησης που θα υποβάλλουμε και η οποία θα διαμορφωθεί με βάση τις παραμέτρους που μόλις ανέφερα, έτσι ώστε μέχρι 31/12/2022 να την υποβάλλουμε και επίσημα αμέσως στην SFC και εφ' όσον έχουμε μεταξύ ημών και της Επιτροπής κλείσει την άτυπη διαβούλευση μέσα στο Δεκέμβριο του 2022, να μπορέσουμε να έχουμε και μια έγκριση στις αρχές του 2023, προκειμένου να εντάξουμε νέες επιλεξιμότητες και ν' αξιοποιήσουμε όλα εκείνα τα έργα για τα οποία ήδη επί δυο χρόνια και οι δυο τομείς των Διαχειριστικών Αρχών κάνουν titánies προσπάθειες για να μπορέσουμε να τα εντάξουμε σταδιακά στο πρόγραμμα και ν' αξιοποιήσουμε τις δαπάνες τους.

Ευχαριστώ πάρα πολύ, ξέρω ότι είναι δύσκολη η ορολογία, επειδή όμως μέχρι τη στιγμή που θα σας στείλουμε για να εγκρίνετε την 6^η Αναθεώρηση δε θα μας δοθεί άλλη ευκαιρία να σας ενημερώσουμε, θέλησα να δώσω τις αδρές γραμμές υπό τις οποίες δουλεύουμε και προσπαθούμε να

πετύχουμε τη μεγιστοποίηση της απορρόφησης διατηρώντας και το ύψος και το χαρακτήρα αυτού του προγράμματος. Ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Εμείς ευχαριστούμε. Ήταν πάρα πολύ χρήσιμη η σε βάθος ανάλυση που έγινε αλλά και η παρουσίαση όλων των δεδομένων προκειμένου όλοι να είναι ενήμεροι για το πού θα κινηθεί η αναθεώρηση του Προγράμματος, και τα μέλη της Επιτροπής και οι Υπηρεσίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, για να έχουμε έναν κοινό τόπο.

Είναι απολύτως κρίσιμη η συγκεκριμένη διαδικασία, γιατί μόνο κατ' αυτό τον τρόπο θα διασφαλιστεί για το έτος 2023 η μη απώλεια πόρων. Δεν ξέρω αν από τις Υπηρεσίες της Επιτροπής υπάρχει κάποια παρέμβαση επί του συγκεκριμένου ζητήματος.

Ο κ. Rasmussen έχει το λόγο.

C. RASMUSSEN: Πραγματικά ήταν εντυπωσιακή η παρουσίαση του παζλ που αντιμετωπίζουμε προσπαθώντας να επιτύχουμε την πλήρη απορρόφηση.

Επιτρέψτε μου, δε θέλω εδώ να κάνω μια διάλεξη, να σας πω τι πρέπει να κάνετε, αλλά βλέπουμε αυτή την έλλειψη της εφαρμογής, αυτό είναι το πρόβλημα, η βραδύτητα της εφαρμογής. Αυτή είναι η αφετηρία μας. Αυτό που παρουσίασε η Χριστίνα, είναι διορθωτικές πράξεις. Δηλαδή, τι θα κάνουμε: Θα μεταφέρουμε κονδύλια από το ένα σημείο στο άλλο, θα το κάνουμε και είμαστε ευέλικτοι. Γιατί εμείς δε θέλουμε η Ελλάδα να χάσει τη χρηματοδότηση, φυσικά και όχι.

Όμως, δείχνει ότι αποτύχαμε να εφαρμόσουμε το πρόγραμμα όπως το συμφωνήσαμε το 2014. Καταλήγουμε να κάνουμε κάτι διαφορετικό από την αρχική μας απόφαση. Και επιτρέψτε μου ν' αναφερθώ σε κάποια από τα προηγούμενα που είπαμε για τους δικαιούχους. Πραγματικά βλέπουμε τις προσπάθειες του Υπουργείου Ανάπτυξης, να στηρίξει συστηματικά τους δικαιούχους και συμφωνούμε.

Αλλά θα θέλαμε επίσης να έχουμε και κάποιες απαντήσεις από τους ίδιους τους δικαιούχους και από τα καθ' ύλην αρμόδια Υπουργεία, που εποπτεύουν αυτούς τους δικαιούχους. Εάν δεν αλλάξει η νοοτροπία, εάν δε θέλουν πραγματικά να εφαρμόσουν οι δικαιούχοι τα Προγράμματα, είτε σε επίπεδο ΦΟΔΣΑ είτε σε επίπεδο ΕΡΓΟΣΕ, είτε σε επίπεδο Δήμου, εάν δε μπορεί και αν δε θέλει ο δικαιούχος, δε θα γίνει.

Δε μπορούμε ν' αλλάζουμε τα πράγματα από έξω. Εμείς μπορούμε να βοηθήσουμε μόνο και να προσφέρουμε συστηματική στήριξη. Αλλά όμως, περιμένουμε να υπάρξει και μια αλλαγή νοοτροπίας των δικαιούχων. Θα ήθελα να το πω αυτό, γιατί έχω την εντύπωση ότι όλη η συζήτηση για τους δικαιούχους, είναι ότι οι δικαιούχοι μπορούν να κάνουν ό,τι θέλουν δωρεάν.

Μιλάμε για εμάς, για τη δική μας αποτυχία. Εντάξει, καλό και αυτό, αλλά η αποτυχία οφείλεται και σε άλλους εν μέρει. Και θα ήθελα να εξασφαλίσω ότι όλοι μας θεωρούμε ότι όλοι είναι υπόλογοι και για την επιτυχία και για την αποτυχία. Ακόμα και οι δικαιούχοι.

Αναγνωρίζουμε ότι πρέπει να στηρίξουμε τους δικαιούχους, αλλά και οι δικαιούχοι πρέπει να συνειδητοποιήσουν ότι όταν έχουν την ευκαιρία να χρησιμοποιούν χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αυτή η χρηματοδότηση συνοδεύεται από υποχρεώσεις. Πού θα δώσουν προσπάθεια, πώς θα κινητοποιήσουν και την κατάλληλη πολιτική στήριξη στο κατάλληλο επίπεδο.

Η αφετηρία είναι μια κοινή αποτυχία, για πολλούς λόγους. Προσπαθούμε εδώ βεβαίως να μειώσουμε αυτή την αποτυχία. Υπήρχαν πολλές κρίσεις από τότε που ξεκίνησε το Πρόγραμμα. Το Πρόγραμμα ξεκίνησε λίγο μετά τη σοβαρή οικονομική κρίση, μετά είχαμε την κρίση του Covid, μετά την ενεργειακή κρίση που τάρaxε τις αγορές και χρειάστηκε ν' αλλάξει το Πρόγραμμα για να βρούμε τους απαιτούμενους πόρους για να γίνει κάτι για τον Covid.

Βεβαίως, χρειαζόταν αυτό αλλά είχαμε και πρόσθετες δυσκολίες. Τα σεβόμαστε όλα αυτά. Όπως ανέφερε η Χριστίνα, σας δόθηκε πολύ μεγάλη ευελιξία και αυτή είναι ευπρόσδεκτη. Είναι πιο εύκολη η τμηματοποίηση των έργων, είναι πιο εύκολη η δυνατότητα να ολοκληρωθούν και μετά το '23 και με τις επόμενες αλλαγές στον Κανονισμό μάλλον θα δοθεί ακόμα περισσότερη ευελιξία που μπορεί ν' αλλάξει το παιχνίδι.

Όμως, προς το παρόν, έχει σημασία να εστιάσουμε στα έργα τα οποία συμφωνήσαμε να εφαρμόσουμε. Αυτά που είναι τα συνεχιζόμενα. Η τμηματοποίηση είναι ευελιξία, αλλά η τμηματοποίηση σημαίνει ότι έχεις και

κάποιες υποχρεώσεις. Για να γίνει τμηματοποίηση θα πρέπει να υπάρχει συμβατότητα με τους Κανόνες της επόμενης περιόδου.

Υπάρχουν διάφορα πεδία όπου άλλαξε ο Κανονισμός, όπου έχουν αλλάξει και οι στόχοι. Κυρίως για τ' απόβλητα. Συμφωνήσαμε στο ΕΣΠΑ και στο ΠΕΚΑ να χρηματοδοτούμε μόνο συγκεκριμένες εγκαταστάσεις, όχι όλες τις εγκαταστάσεις. Πλέον μόνο οι Μονάδες Ανάκτησης και Ανακύκλωσης, οι RRF, οι ΜΑΑ, χρηματοδοτούνται. Όχι οι παλιές Μονάδες που σχεδιάζονταν στο παρελθόν. Αυτό έχει αλλάξει πάρα πολύ τα πράγματα και εξηγεί εν μέρει γιατί δεν ήταν εύκολο το Υπουργείο ν' αποφασίσει σύντομα για το τι θα γίνει με τα υπολειπόμενα έργα.

Γιατί εμείς λέμε ότι τα έργα αυτά πρέπει να είναι έργα τα οποία θα μπορούν ν' ανταποκριθούν στο μέλλον, δηλαδή θα είναι σύμφωνα με τους Κανόνες και τα πρότυπα του μέλλοντος.

Θα ήθελα να μάθω από σας, πέρα από αυτά που ήδη είπαμε, αν μου επιτρέπτε να επανέλθω σε κάποιο θέμα, απ' ό,τι καταλαβαίνω έχουμε ακόμα 320 εκατομμύρια ευρώ, τα οποία θα πρέπει να δηλωθούν για να έχουμε την πλήρη απορρόφηση, για να μην έχουμε τον κίνδυνο της αποδέσμευσης. Από αυτά, ποια είναι αυτά τα οποία σας έχουν υποβληθεί και ποιες είναι ακόμα οι εκκρεμότητες, ποιο είναι το υπόλοιπο;

Αυτή τη στιγμή, αν δεν αλλάξει τίποτε άλλο, πόσος υπολογίζετε ότι θα είναι ο κίνδυνος της αποδέσμευσης για το κλείσιμο του '23;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Ευχαριστώ για την τοποθέτησή σας. Κατ' αρχάς θέλω να πω ότι παρακολούθησα πολύ προσεκτικά την αποτύπωση της υφιστάμενης κατάστασης, η οποία πρέπει να πω ότι είναι ακριβής, απολύτως ακριβής.

Και δείχνει για ποιο λόγο είμαστε στο σημείο αυτό τη δεδομένη χρονική στιγμή. Και είναι πολύ θετικό ότι υπάρχει πλήρης γνώση των δεδομένων και από την πλευρά των Υπηρεσιών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Προφανώς το Υπουργείο έχει κάνει πολύ μεγάλες προσπάθειες και το βασικότερο πράγμα το οποίο το Υπουργείο Ανάπτυξης έχει κάνει, είναι ότι σε συγκεκριμένους τομείς και σε συγκεκριμένα ζητήματα, προκειμένου να επιτευχθούν αλλαγές και να προχωρήσουμε με ορθολογικό τρόπο, επαναπροσδιορίζει τις διαδικασίες υλοποίησης, όπως γίνεται στον τομέα των Απορριμμάτων.

Προφανώς έχουμε κάνει συμφωνίες σε συγκεκριμένα ζητήματα, όλες οι Μονάδες Επεξεργασίας Απορριμμάτων για την επόμενη περίοδο θα είναι RRF, είστε ενήμεροι ότι και το βασικό πρόβλημα το οποίο υπήρχε λύθηκε αναφορικά με τη Μονάδα της Πάτρας, αυτά τα οποία έχουν αποτυπωθεί και στο κείμενο του ΕΣΠΑ και στο κείμενο του εγκεκριμένου Προγράμματος «Περιβάλλον και Κλιματική Αλλαγή», θα τηρηθούν απαρέγκλιτα.

Τώρα για να ξέρουμε ακριβώς και τα ποσοτικά στοιχεία και πώς θα κινηθούμε την επόμενη περίοδο, η Υπηρεσία, ο κ. Πάλλας ανέφερε στην παρουσίασή του ότι το Πρόγραμμα θα βάλει μέχρι τέλος του χρόνου, 300 εκατομμύρια δαπάνες. Αυτά δεν είναι όλα απαιτητά. Απαιτητά είναι για την κάλυψη του $n+3$ τα 140 αν δεν κάνω λάθος.

Είπα και στην εισαγωγική μου τοποθέτηση ότι θα γίνει προσπάθεια να μπει όσο το δυνατό μεγαλύτερο ποσό προκειμένου να καλυφθεί το αναμφισβήτητο πολύ μεγάλο gap για το επόμενο έτος, το 2023.

Για να είμαστε όμως καθαροί και να ξέρουμε όλοι την υφιστάμενη κατάσταση, εάν δεν αξιοποιηθούν στο μέγιστο βαθμό οι δυνατότητες που προγραμματίζεται να παράσχει το fast care με την τροποποίηση και την οριστικοποίηση του Κανονισμού, το Πρόγραμμα θα έχει δυσεπίλυτα προβλήματα ν' αντιμετωπίσει το 2023 μετά και την εξέλιξη με την απόσυρση του συγκεκριμένου έργου όπως είπαμε στην τηλεδιάσκεψη της προηγούμενης εβδομάδας.

Η παρουσίαση που έκανε η κα Δρίτσα για την πρόταση αναθεώρησης είναι πλέον ρεαλιστική ή πλέον εφαρμόσιμη, πάνω σε αυτή θα κινηθούμε, είμαστε όμως υποχρεωμένοι να πούμε ότι πρέπει ν' αξιοποιήσουμε στο μέγιστο βαθμό τις όποιες δυνατότητες θα παράσχει η τροποποίηση του Κανονισμού για το fast care, προκειμένου να διασφαλίσουμε εμπράκτως και όχι σε θεωρητικό επίπεδο ότι έχουμε τη δυνατότητα να μη χάσουμε λεφτά το έτος 2023.

Θέλω να είμαι ξεκάθαρος σε αυτό και να είμαστε όλοι κοινωνοί του συγκεκριμένου ζητήματος. Ένα πρόγραμμα το οποίο κάθε χρόνο παρουσίαζε δαπάνες 300 με 350 εκατομμύρια, το 2022 ουσιαστικά διπλασιάζει τις δαπάνες του, το 2023 δε μπορεί να διπλασιάσει τις ήδη

διπλασιασμένες δαπάνες του έτους 2022. Αυτό δε γίνεται. Άρα πρέπει να δούμε άλλες τεχνικές επιλογής.

Αυτό ήθελα να πω για να έχουμε μια κοινή γνώση της υφιστάμενης κατάστασης.

I. ΦΙΡΜΠΑΣ: Θα ήθελα κάτι ν' αναφέρω, γιατί έχει αποτελέσει στο πλαίσιο των όποιων προσπάθειών αναθεώρησης κατά καιρούς των Προγραμμάτων το εξής σημείο, τείνοντας πάλι, απευθυνόμενος προς τους συνεργάτες μας από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Κάθε Κανονισμός που βγαίνει και προβλέπει πάσης φύσεως flexibilities και που δε βγαίνει έτσι απλά αλλά βγαίνει ένας τέτοιος Κανονισμός γιατί αφουγκράζεται η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και προτείνει στα κράτη μέλη κάποιες λύσεις προβλημάτων που αναδεικνύονται κατά την εφαρμογή, λόγω των έξτρα συνθηκών και ούτω καθ' εξής, θα ήθελα και ξέρω αγαπητοί συνάδελφοι ότι δεν αποτελεί θέμα μόνο της DG REGIO και κυρίως της γεωγραφικής μονάδας, συχνά αντιμετωπίζουμε εκείνο το θέμα που στον Κανονισμό από τη μία πλευρά τείνουμε χείρα βοηθείας, στο πλαίσιο του flexibility, από την άλλη μένει και μια αναφορά που η κάθε Υπηρεσία ενδεχομένως την ερμηνεύει με το δικό της τρόπο, without apartizing the strategy approved by the program.

Αυτό ξέρω ότι και σ' εσάς έχει δημιουργήσει ένα θέμα, όταν πηγαίνουμε να κάνουμε μια πρόταση και έρχεται μια τέτοια πρόταση, δε θυμάμαι τώρα, αυτή τη στιγμή την τελευταία πρόταση που αφορά την αντιμετώπιση των θεμάτων για την ενέργεια που υπάρχει ένα flexibility ώστε μέσα από τα Προγράμματα, μ' έναν απλό τρόπο να δημιουργήσεις έναν καινούργιο Άξονα και ούτω καθ' εξής.

Αυτό λοιπόν είναι ένα flexibility που καταλαβαίνω ότι είναι πολύ welcome από τα κράτη μέλη και για την αντιμετώπιση της ενεργειακής κρίσης και για τα ευάλωτα νοικοκυριά και ούτω καθ' εξής.

Εάν μια τέτοια πρόταση, που δεν ξέρω αν θα υιοθετηθεί από τη χώρα, αυτό θα το δούμε, δεν είναι εδώ τόπος για να το συζητήσουμε, αντιμετωπισθεί, μπορείτε, οκεί, αλλά είχαμε συμφωνήσει ότι θα πετύχετε μείωση π.χ. των στόχων για το διοξείδιο του άνθρακα, τόσο τοις εκατό, ως εκ

τούτου τείνει η DG Environment για την αρνητική άποψη για την όποια αναθεώρηση, καταλαβαίνετε..

Θα θέλαμε λοιπόν, και δε θα ήθελα την απάντηση της DG REGIO αυτή τη στιγμή, απλά να μεταφέρετε κι αυτό το μήνυμα, και μιλάω ως κράτος μέλος, δεν είμαι πλέον μέλος της Επιτροπής Παρακολούθησης, αλλά ξέρετε την άλλη μου ιδιότητα, ότι θα θέλαμε flexibility και στην αντιμετώπιση τέτοιου τύπου αναθεωρήσεων.

Είναι κατανοητό ότι βάζουμε στόχους, έχουμε ευρύτερους στόχους και για το 2030 και για το 2050 και το fit for 55 και όλα αυτά τα ωραία, αλλά έχουμε και το reality on the ground. Θα θέλαμε και από την πλευρά σας να μεταφέρετε από το κράτος μέλος, ότι σε τέτοιες flexible εφαρμογές, θα πρέπει να είμαστε flexible και σε ό,τι αφορά τη στρατηγική.

Και υπογραμμίζω ότι δεν αναφέρομαι στο γεωγραφικό unit, ξέρω ότι κι εσείς τη δουλειά σας κάνετε και την κάνετε πάρα πολύ καλά, απλώς το σημειώνω γιατί ενίοτε συζητάμε πράγματα, βαδίζουμε, είπε η Χριστίνα, ξεκινήσαμε τη συζήτηση από τον Οκτώβρη του 2020 είδα εδώ, αλλά είχαμε και τέτοια θέματα. Αυτό ήθελα να πω, δεν είναι κάτι για να το συζητήσουμε περαιτέρω.

Απλώς να προσθέσω, να προσεχθεί ιδιαίτερος άλλη μια αναφορά από ήδη εγκεκριμένο Κανονισμό που δίνει το δικαίωμα για το 1 εκατομμύριο phasing αρκεί να έχουν ενταχθεί και ξεκινήσει –and started, βρήκαμε πάλι κάτι να ερμηνεύουμε- πριν από τον Ιούνιο του 2022. Και ξαναμπλέξαμε, κανονιστικά να ερμηνεύσουμε τι σημαίνει “started”.

Κατά τη γνώμη μου το “started» σημαίνει, τη στιγμή που οι πρώτες μελέτες ωρίμανσης έχουν βάλει το έργο να προχωράει. Υπάρχουν άλλες ερμηνείες, δε θα το συζητήσουμε τώρα στην Επιτροπή Παρακολούθησης, για όνομα του θεού. Αλλά θέλω να πω ότι ενίοτε, οι Κανονισμοί βάζουν μια λέξη και μετά έχουμε τον εκπρόσωπο της ΕΝΠΕ...

Ως Επιτροπή των Περιφερειών να τα πείτε αυτά στην Επιτροπή όταν κάνει τις τροποποιήσεις. Εδώ δε θα βρούμε λύσεις.

Κ. ΑΓΟΡΑΣΤΟΣ: Μια κουβέντα: Πρέπει να καταλάβουμε όλοι ότι είμαστε όλοι μια ομάδα, μια ομάδα η οποία έχει ένα στόχο. Στόχος είναι να υλοποιηθεί το Πρόγραμμα και να υλοποιηθεί το Πρόγραμμα μέσα σε μια δύσκολη συγκυρία.

Λοιμοί, σεισμοί, καταποντισμοί, ασθένειες, Covid, επιδημίες, πόλεμος, ενεργειακό κόστος, πληθωρισμός, όλα αυτά δημιουργούν προβλήματα.

Τα προβλήματα τα οποία δημιουργούν, εμείς σαν ομάδα πρέπει να τα λύσουμε. Και μιλάμε να είμαστε ευέλικτοι. Η ευελιξία αυτή θα μας δώσει τη δυνατότητα να μην έχουμε μικροπροβλήματα, διότι όλα αυτά είναι μικροπροβλήματα.

Εμείς δώσαμε ως Θεσσαλία έργα στο Κεντρικό για να μπορέσουμε να καλύψουμε αυτή την κατάσταση. Και μπορούμε να δώσουμε κι άλλα. Υπάρχει η δυνατότητα αν με λογική, καθαρό μυαλό, ψύχραιμα δούμε τα πράγματα, υπάρχει η δυνατότητα να μη χαθεί ούτε ένα ευρώ και να ολοκληρώσουμε το Πρόγραμμα. Αφού όλοι αυτοί δε θέλουμε;

Αυτό είναι θέμα της Επιτροπής και θέμα δικό μας εδώ πέρα. Τα άλλα θέματα, τα οποία είναι η ταχύτητα και πρέπει κάθε μέλος κράτος ν' αυξήσει την ταχύτητα για την υλοποίηση των έργων, πρέπει να το κάνει. Αυτό είναι ένα άλλο. Και πρέπει να είναι ομόθυμη η πίεσή μας. Γιατί ο χρόνος είναι χρήμα, είναι θέσεις εργασίας, είναι ασφάλεια των πολιτών. Και φάνηκε με τον πιο πρόδηλο τρόπο τα τελευταία χρόνια, τώρα με την πανδημία και με τον πόλεμο. Γιατί η μόνη σταθερά, είναι η αστάθεια. Και αυτό πρέπει να το έχουμε υπ' όψιν μας.

Εδώ όλοι είμαστε από την ίδια πλευρά, και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αυτό θέλει για να ολοκληρωθεί το Πρόγραμμα, να βοηθήσει θέλει. Να βοηθήσει να γίνουν έργα, τα οποία έργα θα βελτιώσουν είτε το περιβάλλον είτε τις υποδομές είτε την ασφάλεια είτε το νερό, οτιδήποτε. Και μπορούμε να το λύσουμε νομίζω.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Δε διαφωνούμε, συμφωνούμε. Ν' ακούσουμε και τον κ. Τσοκανή.

Χ. ΤΣΟΚΑΝΗΣ: Γεια σας κι από μένα, από το Δίκτυο των Φορέων Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων.

Ξέρετε, στο τέλος ενός Προγράμματος, που γίνεται ο απολογισμός των αριθμών, θα πρέπει να γίνει κι ένας άλλος απολογισμός: Για ποιο λόγο δεν είχαμε τ' αποτελέσματα που είχαμε περιγράψει. Αναφέρθηκαν πολύ σημαντικοί λόγοι. Η ενεργειακή κρίση, ο κορονοϊός και μια σειρά άλλα. Στον τομέα το δικό μας, επειδή την έχουμε κάνει αυτή την ανάλυση και την

είχαμε πει και πριν μερικές εβδομάδες, υπάρχει κι ένας άλλος επιπλέον λόγος, γιατί ακούω να ενισχύσουμε τους δικαιούχους.

Ξέρετε, δε μπορώ να φανταστώ πώς μπορείς να ενισχύσεις κάποιον που δεν υπάρχει. Ή μάλλον, να το πω σωστά, υπάρχει ένα τυπικό όργανο 20 Δημάρχων. Αυτός είναι Φορέας. Και καλείστε εσείς να χρηματοδοτήσετε με δεκάδες εκατομμύρια αυτό τον Φορέα. Δεν υπάρχει ιδιοκτήτης. Και αυτά τ' αποτελέσματα τα βλέπουμε γιατί τα ξέρουμε, όταν πάνω από το 50% των προτάσεων που υποβάλλονται για λογαριασμό του ιδιοκτήτη του Φορέα, είναι τρίτοι: Περιφέρεια, Δήμοι, άλλος ως Φορέας Υλοποίησης.

Άρα λοιπόν, μην περιμένετε κάτι διαφορετικό στο άλλο Πρόγραμμα. Προσέξτε τώρα να δείτε κάτι άλλο που περιπλέκει ακόμη το πρόβλημα. Έχουμε τρία συναρμόδια Υπουργεία. Εσείς, που σωστά δίνετε τις χρηματοδοτήσεις, έχουμε το Τομεακό Υπουργείο Περιβάλλοντος, που εγκρίνει, χαράσσει την τομεακή πολιτική και την ελέγχει, το Εθνικό Σχέδιο, τα Περιφερειακά Σχέδια και έχουμε κι ένα θεσμικό υπάρχει, το Εσωτερικών, που νομοθετεί για εμάς.

Βλέπουμε όμως ότι ενώ δε μας λείπουν οι πόροι, ξαφνικά το Υπουργείο Εσωτερικών χρηματοδοτεί πλέον των 200 εκατομμυρίων δράσεις και υποδομές διαχείρισης απορριμμάτων. Ξέρετε τι σύγχυση έχει δημιουργήσει αυτό; Να σας το πω. Σήμερα που άνοιξε πρόσκληση προ ημερών το ΥΜΕΠΕΡΑΑ για δράσεις ανακύκλωσης, είναι η απόλυτη σύγχυση.

Οι Δήμοι δεν ξέρουν αν λόγω του πλαφόν, θα χρηματοδοτηθούν στο «Αντώνης Τρίτσης» εκατοντάδες προτάσεις, σχεδόν όλοι οι Δήμοι, για Πράσινα Σημεία, για Γωνιές Ανακύκλωσης, για Σταθμούς Μεταφόρτωσης. Εγώ μίλησα προχθές με τη Διαχειριστική του Υπουργείου Εξωτερικών και αν εξαιρέσουμε μερικές εντάξεις μεγάλων Δήμων, δεν έχει οριστικοποιηθεί αν Δήμοι πάνω από ένα σημείο πληθυσμιακά ή λόγω του πλαφόν θα χρηματοδοτηθούν. Και αυτό δημιουργεί πρόβλημα και σ' εμάς που είμαστε δικαιούχοι για λογαριασμό των Δήμων, να υποβάλλουμε προτάσεις.

Τι θέλω να πω: Επειδή υπάρχει ένα καινούργιο Πρόγραμμα που είχε κάτι πολύ σωστό, ότι πλέον ο Φορέας Υλοποίησης θα είναι και ο δικαιούχος, προτάσεις θα υποβάλλουμε εμείς, εάν δεν κάνετε γνωστό στα

συναρμόδια Υπουργεία ότι αυτό θα συμβεί και ότι για να συμβεί αυτό και για να έχει τύχη, πρέπει επιτέλους, ένας ελάχιστος και κρίσιμος αριθμός προσωπικού, να δοθεί στους ΦΟΔΣΑ.

Δεν πρόκειται να γίνει τίποτα. Στο τέλος του άλλου Προγράμματος, θα κουβεντιάζουμε τα ίδια ή θα πάρει πρωτοβουλία κάποιος τρίτος για λογαριασμό των δικαιούχων, οι οποίοι μετά δε θ' αναγνωρίζουν, και το ζούμε αυτό καθημερινά στην Ελλάδα, όταν βλέπουμε έργα ολοκληρωμένα, τα οποία δε μπορούν να τα διαχειριστούν οι Φορείς. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Θέσατε πολλά σημεία, πρέπει ν' απαντήσω για δυο τρία πράγματα.

Πρώτον, όταν σχεδιάστηκαν τα προγράμματα της περιόδου 2021-2027, όταν ξεκινήσαμε πριν δυο χρόνια τέτοια εποχή την όλη διαδικασία, από πλευράς των Υπηρεσιών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, τέθηκε απαρέγκλιτα ένα ζήτημα: Τα lessons learn. Ποια είναι αυτά; Να δούμε τα διδάγματα της έως τώρα υλοποίησης, προκειμένου αν υπάρχουν λάθη, αστοχίες, ή παθογένειες, αυτά να μην επαναληφθούν.

Ακολουθήσαμε απαρέγκλιτα αυτή την ορθή πρόταση. Δόθηκαν για όλα τα Προγράμματα, και για το Περιβάλλον και για τις Μεταφορές και για το Ανταγωνιστικότητα, να γίνουν assessments από ανεξάρτητους αξιολογητές, προκειμένου να δούμε τι έγινε σωστά και τι δεν έγινε. Και αυτά τα οποία δεν έγιναν σωστά, να μην επαναληφθούν.

Αυτό ακολουθήθηκε, τα διδάγματα αυτών των assessments, ακολουθήθηκαν απαρέγκλιτα στο σχεδιασμό των Προγραμμάτων. Και στα τρία Προγράμματα, εξ ου αυτό που ανέφερα προηγουμένως, ο επαναπροσδιορισμός των διαδικασιών υλοποίησης. Και νομίζω ότι σε αυτό συμφωνούμε, το είπατε κι εσείς.

Προφανώς υπάρχουν ζητήματα. Αυτό το οποίο θέλω να πω και όπως γνωρίζω, στο βαθμό που μπορώ να πω, από το συναρμόδιο Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας, είναι ότι το μόνο χρηματοδοτικό μέσο για να υλοποιηθούν οι δράσεις στον Τομέα των Απορριμμάτων, είναι είτε το Πρόγραμμα ΥΜΕΠΕΡΑΑ 2014-2020 ή το Πρόγραμμα «Περιβάλλον και Κλιματική Αλλαγή 2021-2027».

Στο μυαλό το δικό μας, ως Υπουργείο Ανάπτυξης, υπάρχει όχι η αίσθηση, η βεβαιότητα, ότι αυτά τα δυο χρηματοδοτικά μέσα, θα χρηματοδοτήσουν το σύνολο των απαιτούμενων δράσεων που θέλει η χώρα στο συγκεκριμένο Τομέα. Για να είμαι ειλικρινής δε γνωρίζω ποια άλλα χρηματοδοτικά μέσα, εθνικοί πόροι ή οτιδήποτε άλλο μπορεί να υπάρξουν, αλλά είμαι υποχρεωμένος να σας αναφέρω το συγκεκριμένο.

Προφανώς πρέπει να υπάρξει καλύτερος συντονισμός μεταξύ όλων των εμπλεκόμενων Υπουργείων, είτε με έμμεσο είτε με άμεσο τρόπο, προφανώς γίνονται βήματα προς αυτή την κατεύθυνση και για να κλείσω, θίξατε ένα μείζονος σημασία ζήτημα, το ζήτημα του προσωπικού. Για να είναι κάποιος αποτελεσματικός δικαιούχος, πρέπει να έχει και το προσωπικό. Και υπάρχουν Φορείς οι οποίοι δεν έχουν αυτό.

Φαντάζομαι ότι κι εσείς γνωρίζετε, ότι όπως έχουμε αναφέρει και στην τηλεδιάσκεψη της περασμένης εβδομάδος, ότι το Υπουργείο Ανάπτυξης χωρίς να έχει την απόλυτη αρμοδιότητα, έχει κάνει όλες τις απαιτούμενες ενέργειες στο Υπουργείο Εσωτερικών, προκειμένου ο συγκεκριμένος Φορέας να ενισχυθεί με προσωπικό, όπως έχει ξεκινήσει και γίνεται.

Αυτό που πρέπει να γίνει είναι να συνεργαστούν όλοι οι εμπλεκόμενοι, προκειμένου να έχουμε αποτελεσματική και αποδοτική υλοποίηση και το βασικότερο, να μην επαναληφθούν αστοχίες και παθογένειες προηγούμενων προγραμματικών περιόδων. Όλοι αντιλαμβανόμαστε ότι αυτού του είδους οι αστοχίες, αυτού του είδους οι παθογένειες και σήμερα μας κατατρέχουν, γι' αυτό γίνεται αυτού του εύρους η αναθεώρηση, και γι' αυτό το πρόγραμμα είναι σ' αυτό το κρίσιμο σημείο, σ' αυτό το κρίσιμο μονοπάτι.

C. RASMUSSEN: Πραγματικά, να επιβεβαιώσω κι εγώ αυτά που είπε ο κ. Φίρμπας. Έγιναν πάρα πολλές αλλαγές στους Κανονισμούς και αυτό και από τις δυο πλευρές, μας έκανε να πρέπει να δίνουμε διαρκώς απαντήσεις στις ερωτήσεις.

Εδώ και 20 χρόνια δουλεύω στο πεδίο αυτό και ποτέ δεν είδα τόσο πολλές αλλαγές. Δηλαδή μόλις τελειώνουμε τη μια τροπολογία, πριν ξεκινήσει η επόμενη. Και βέβαια υπάρχουν και οι απρόβλεπτες κρίσεις. Οπότε όταν δίναμε ευελιξία λόγω Covid, χρειάστηκε περισσότερη ακόμα. Κανείς δε

θα μπορούσε να προβλέψει την επόμενη κρίση. και βέβαια εμείς αντιδράσαμε ως Ευρωπαϊκή Ένωση και στην καινούργια κρίση.

Αλλά δημιουργείται και κάποια ένταση μ' αυτό τον τρόπο στο σύστημά μας. Δηλαδή, όσο και αν χαιρόμαστε για το γεγονός ότι η πολιτική συνοχής είναι πολύ καλή για τις κρίσεις, όπως έγινε στην περίπτωση του Covid, αντιμετωπίσαμε ένα πρόβλημα, δεν πρέπει να χάνουμε την αρχική μας συμφωνία.

Δηλαδή το 2014, συμφωνήσαμε για διαφόρους λόγους που υπάρχουν ακόμα. Θέλαμε να υπάρχει καλύτερη σύνδεση στη χώρα, να ολοκληρώσουμε τα διευρωπαϊκά δίκτυα, να έχει και η Ελλάδα το ευρωπαϊκό κεκτημένο στα στερεά απορρίμματα και στο νερό. Αυτές οι προκλήσεις, ακόμα ισχύουν.

Το ιδεώδες σενάριο και στην περίπτωση του Covid και δεν ξέρω τι θα γίνει τώρα με την ενέργεια, το ιδεώδες θα ήταν να μην υπάρχει τελικά καμία χρηματοδότηση γιατί θα είχαν δαπανηθεί όλα. Η Ελλάδα δε βρίσκεται σε χειρότερη θέση από άλλες χώρες και είμαστε πολύ χειρότερα σ' αυτή την Προγραμματική απ' ό,τι στην 2007-2013, όλες οι χώρες.

Έχοντας λοιπόν ν' αντιμετωπίσουμε όλες αυτές τις αλλαγές που τελικά καταλήγουν σε μεγαλύτερη ευελιξία ως προς το πού κατευθύνονται οι δαπάνες και τα χρηματοδοτικά εργαλεία που μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε, θα πρέπει να υποσχεθούμε ότι δε θα χάσουμε την εστίασή μας, γιατί αν το κάνουμε, θα έχουμε πλήρη απορρόφηση και θα λύσουμε κάποια προβλήματα.

Όμως τα προβλήματα δε θα είναι αυτά τα προβλήματα που συμφωνήσαμε ότι θα λύσουμε πριν από 8 χρόνια. Τα προβλήματα αυτά θα εξακολουθήσουν να υπάρχουν. Επίσης, έχοντας ν' αντιμετωπίσουμε αυτό το τεράστιο πρόβλημα απορρόφησης, που ήταν και η αφετηρία στη συζήτησή μας, θα πρέπει να είμαστε ειλικρινείς, ότι πρόκειται για το μεγαλύτερο κίνδυνο αποδέσμευσης που είδαμε σε Πρόγραμμα, ακόμα και σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Κανένας ποτέ δεν είχε ένα τόσο μεγάλο κενό, τόσο μεγάλη τρύπα. Θα γεμίσει η τρύπα, αλλά θα γεμίσει με κάτι άλλο. Και η συνέπεια είναι ότι δε θα μπορέσουμε να εκμεταλλευτούμε τις ευκαιρίες που θα θέλαμε.

Δηλαδή καλύτερες συνδέσεις. Ακούσατε άλλωστε και από την Περιφέρεια ποια ήταν τα σχόλια.

Αλλά θα είμαστε πολύ μακριά από τους στόχους που έχουμε για τα στερεά απόβλητα. Έχει γίνει πρόοδος στο νερό, εδώ πρέπει να εκφράσουμε την ικανοποίησή μας για το γεγονός ότι καταφέρνεται να κάνετε την Ελλάδα να μπορέσει να συμβαδίσει με το Ευρωπαϊκό Κεκτημένο ως προς τα ύδατα. Βέβαια υπάρχουν διαφορές στις παράκτιες περιοχές, στις τουριστικές περιοχές. Αυτά τα προβλήματα καλό είναι να λύνονται και για τη δημόσια εικόνα της Ελλάδας, για τα νερά.

Όμως τώρα, για τα απόβλητα θα εξακολουθούσαν να υπάρχουν τα προβλήματα. Τα επόμενα δυο χρόνια πρέπει να φτάσουμε στο 55% ανακύκλωση. Αυτή τη στιγμή είμαστε 15%. Δηλαδή έχουμε άλλο 40% ακόμα. Ο νόμος ήδη ισχύει, αλλά δεν είμαστε έτοιμοι. Και δεν είμαστε έτοιμοι γιατί δεν επενδύσαμε αρκετά γρήγορα. και υπάρχει αυτό το τεράστιο πρόβλημα απορρόφησης, και ο πειρασμός θα ήταν, εντάξει, να πετάξουμε λίγο χρήμα εδώ κι εκεί. Γιατί; Έχουμε λεφτά να δώσουμε από δω κι από κει. Όχι, να μην το κάνουμε.

Δηλαδή όσο ευέλικτοι και αν είμαστε, εξακολουθούμε να παραμένουμε δεσμευμένοι σε κάποιους στόχους. Μιλώ εκ μέρους όλων. Έχουμε τη δέσμευση να κάνουμε αυτό το οποίο ξεκινήσαμε να κάνουμε. Και αυτό που συμφωνήσαμε να κάνουμε στην επόμενη περίοδο, δηλαδή να λύσουμε τα προβλήματα. Να αδράξουμε τις ευκαιρίες.

Αλλά θα πρέπει παράλληλα να σεβόμαστε τη σωστή οικονομική διαχείριση στο πλαίσιο του Κανονισμού. Ποτέ δε μας επιτρέπεται να ξοδεύουμε έτσι τα χρήματα των φορολογουμένων. Πάντα οι επενδύσεις μας θα πρέπει να είναι αποδοτικές από πλευράς κόστους, όσο κρίσιμες κι αν είναι οι συνθήκες. Και αν έχουμε από τη μία πλευρά να χάσουμε χρήματα λόγω του $n+3$ ή να χρηματοδοτήσουμε αυτό που πρέπει, καλύτερα να χάσουμε χρήματα. Καλύτερα δηλαδή να μη χαλάσουμε την ποιότητα των επενδύσεων.

Αναφέρθηκαν κάποιοι, και ο Μπάμπης αναφέρθηκε κυρίως στους ΦΟΔΣΑ και στην έλλειψη προσωπικού. Είναι ένα παράδειγμα ενός Τομέα που δεν υπάρχει, είναι πολύ μπερδεμένα τα πράγματα, είναι πολλοί οι

εμπλεκόμενο και το Υπουργείο Περιφερειακής Ανάπτυξης είναι μόνο ένας από τους εμπλεκομένους.

Είμαι πολύ ικανοποιημένος για το γεγονός ότι στο καινούργιο Πρόγραμμα, αναγνωρίσαμε τα προβλήματα και είδαμε τι πρέπει να γίνει. Αλλά είναι όμως επίσης σαφές, ότι πέρα από αυτά που είπα προηγουμένως, δε μπορούμε να διορθώσουμε μόνο την πολιτική συνοχής, πρέπει ο κλάδος να δουλεύει για να δουλεύουν και τα έργα για το συγκεκριμένο κλάδο.

Εάν το σύστημα που έχετε τώρα δεν τα πάει καλά, εάν δεν υπάρχει διοικητική ικανότητα, θα φτιάξουμε κάτι, θα το χτίσουμε, τι θα γίνει όμως μετά όταν δε συντηρηθεί και δε χρησιμοποιηθεί σωστά και δε θα λειτουργήσει ποτέ η κατασκευή; Εδώ ελπίζω ότι θα μπορέσουμε να έχουμε εποικοδομητικό διάλογο με το Υπουργείο Περιβάλλοντος και το Υπουργείο Εσωτερικών, ιδιαίτερα για τα στερεά απόβλητα χρειάζεται αυτό.

Μέχρι τώρα, ζητήσαμε καλύτερο συντονισμό, κι εσείς το ζητάτε, όλοι συμφωνούμε. Είναι όμως θλιβερό γεγονός, ότι δεν υπάρχει σύγκληση μεταξύ των δικών μας δράσεων στον κόσμο του ΕΣΠΑ και των δράσεων που αναλαμβάνονται σε εθνικό επίπεδο. Για να είμαι κυριολεκτικός, οι όροι του Προγράμματος «Τρίτης», είναι διαφορετικοί από τους όρους των έργων για να χρηματοδοτηθούν από το ΕΣΠΑ.

Δεν υπάρχει δικαιολογία, γιατί δεν τα φτιάξατε και τα δύο να δουλεύουν με τον ίδιο τρόπο. Αν ο «Τρίτης» είναι πιο ευέλικτο, να πούμε κι εμείς να είμαστε πιο ευέλικτοι και μερικές φορές, εμείς, αν είμαστε πιο στρατηγικοί, θα πρέπει να είναι πιο στρατηγικό και το «Τρίτης». Υπάρχει εδώ μια μόνιμη πρόκληση η οποία δε θα φύγει.

Νομίζω λοιπόν ότι μπορούμε να συμπεράνουμε, ότι λαμβάνοντας υπ' όψιν τις ευελιξίες που έρχονται προς εμάς, θα μπορέσουμε να φτάσουμε στην πλήρη απορρόφηση αλλά δε θα είναι δυνατό να κατασκευάσουμε και να παραδώσουμε αυτό που από κοινού συμφωνήσαμε. Εξακολουθεί να είναι μεγάλη αποτυχία και πρέπει να μάθουμε από αυτήν.

Είμαι πεπεισμένος, δε θα ήμουν αισιόδοξος εάν δεν είχαμε αυτό που θεωρώ ότι είναι καλύτερα Προγράμματα. Είναι καλύτερα τα Προγράμματα για την επόμενη περίοδο, όντως είναι και μάλιστα ξεκινούν και με πιο ειλικρινή βάση. Αλλά πρέπει να επιμείνουμε ότι θα διατηρήσουμε το ρυθμό των

μεταρρυθμίσεων εντός του συστήματός μας, ότι θα έχουμε περισσότερη ακόμα απλοποίηση, ότι θ' αντιμετωπίσουμε πολύ καλά το θέμα της έλλειψης διοικητικής ικανότητας.

Και να βρούμε τρόπο, δεν ξέρω πώς, αλλά πρέπει να βρούμε έναν τρόπο, να είναι πιο υπεύθυνοι και οι δικαιούχοι. Δε γίνεται έτσι, δωρεάν χρήμα. Δηλαδή όποιος παίρνει χρήματα από την Ευρωπαϊκή Ένωση αναλαμβάνει και κίνδυνο αν δε μπορέσει να υλοποιήσει. Πρέπει με έξυπνο τρόπο όλοι να καταλάβουν ότι συμμετέχουν σ' ένα ευρύτερο σύστημα.

Κάτι άλλο θα μπορούσε να είναι η αυξημένη συνεργασία μεταξύ του Δημοσίου με την έννοια καλύτερης συνεργασίας μεταξύ Υπουργείων και Περιφερειών. Σίγουρα θα γίνει στο μέλλον. Πάντα προσπαθούμε να μπουν επενδύσεις στο ΕΣΠΑ και οι επενδύσεις για το νερό να γίνουν κυρίως στα Περιφερειακά.

Δεν ξέρω αν το πετύχαμε έχουμε 50-50. Αλλά τουλάχιστον υπάρχει πλέον μια σαφής κατεύθυνση, για πολιτικούς αλλά και για πρακτικούς λόγους, συμφωνήσαμε οι περισσότερες επενδύσεις στις Μεταφορές να είναι στο Τομεακό για τις Μεταφορές και όχι στα Περιφερειακά πλέον και έτσι εξηγείται γιατί δεν υπάρχουν τόσο πολύ μεγάλα κονδύλια στο Πρόγραμμα για τη Θεσσαλία.

Αυτό όμως δε σημαίνει ότι δε χρειάζεται και διαβούλευση μεταξύ Υπουργείου Ανάπτυξης και Περιφερειών. Επίσης είναι γεγονός ότι εάν δούμε το πλαίσιο της υλοποίησης ακόμα και αν έχουμε ένα Υπουργείο, Υπουργείο Ανάπτυξης ή Υπουργείο Μεταφορών που εφαρμόζει κάτι στην Περιφέρεια, οι εμπλεκόμενοι από την Περιφέρεια, επίσης θα πρέπει να βρίσκονται εκεί, να βοηθούν, να διευκολύνουν.

Και αυτό έχει σημασία και για τους ίδιους τους Δήμους. Συγνώμη που μακρηγορώ, τελικά τι θέλω να πω: Εντάξει, υπάρχει ευελιξία, θα πρέπει να την αδράξουμε αλλά δε θα πρέπει να απεμπολήσουμε τις μεγάλες μας φιλοδοξίες, να λύσουμε αυτά τα προβλήματα και σαφώς δεν πρέπει ν' απεμπολήσουμε και τη δέσμευσή μας να κάνουμε τα πράγματα με τρόπο σωστό και αποδοτικό από πλευράς κόστους οφέλους.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Κανείς δε θα διαφωνήσει. Να επισημάνω δυο πράγματα: Πρώτον, ότι υπάρχει συνεργασία μεταξύ όλων των συναρμόδιων Υπουργείων

σε πολιτικό επίπεδο, είναι δεδομένο κι έχει αποτυπωθεί στην εξέλιξη των πραγμάτων. Σε επιχειρησιακό, σε υπηρεσιακό επίπεδο χάρις στις εξαιρετικές προσπάθειες των Υπηρεσιών του κ. Φίρμπα και με τα Περιφερειακά Προγράμματα έχουν γίνει συναντήσεις και έχει πλήρως ξεκαθαριστεί ποιος κάνει τι και πού και αυτό είναι δεδομένο.

Ενδεχομένως να υπάρχουν κάποια πράγματα τα οποία πρέπει να επαναληφθούν, να εξελιχθούν. Αυτό όμως δεν αναιρεί το τι έχει γίνει μέχρι τώρα και αυτό είναι πάρα πολύ σημαντικό.

Κλείνοντας, το Υπουργείο Ανάπτυξης στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του, προφανώς μιλά με όλα τα συναρμόδια Υπουργεία, προφανώς και τίθενται τα προβλήματα στο τραπέζι και γίνεται κάθε προσπάθεια να λυθούν, όπως όλοι γνωρίζουμε, πάρα πολλά από αυτά έχουν λυθεί.

Ήδη εγκαθιστούμε κι ένα δίκτυο επικοινωνίας και με το δίκτυο, προκειμένου να δούμε και τα εξειδικευμένα ζητήματα, γιατί ένα βασικό θέμα είναι και η ενίσχυση της πραγματικής διοικητικής ικανότητας του όποιου φορέα, προκειμένου να έχουμε και αποτελεσματική και αποδοτική υλοποίηση στην πορεία.

Δε θέλω να συνεχίσω, η κα Δρίτσα στο επόμενο θέμα παρακαλώ.

IV. ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

Απολογισμός δράσεων επικοινωνίας κατά τα έτη 2020 έως 2022

Προγραμματισμός δράσεων επικοινωνίας έτους 2023

Χ. ΔΡΙΤΣΑ: Σπανίως δίνεται ικανός χρόνος για να παρουσιάσουμε επικοινωνιακές δράσεις και δυστυχώς αυτά που έχουμε να πούμε, αφορούν σε μια περίοδο που λόγω Covid, επειδή όλοι κλειστήκαμε στα σπίτια μας, δεν ήταν ιδιαίτερα εξωστρεφείς δράσεις στις οποίες να έχετε συμμετάσχει όλοι εσείς με μεγάλη ένταση.

Αυτό που έχει σημασία να κατανοήσουμε, είναι ότι αυτό το Πρόγραμμα είναι ένα Πρόγραμμα Υποδομών, το οποίο εφαρμόζει την πολιτική Υπουργείων Πολιτικής και επομένως εστιάζουμε ως επί το πλείστον

στην προβολή, την ελάχιστη που απαιτείται με βάση το κανονιστικό πλαίσιο και βασιζόμαστε σε μια πολλαπλασιαστική δυνατότητα που δίνεται είτε μέσα από την Εθνική Αρχή Συντονισμού η οποία κάνει πιο συντονισμένες δράσεις επικοινωνίας, είτε ακόμα-ακόμα από τις δράσεις επικοινωνίας που ήδη, όπως είπα, υλοποιούνται από το αρμόδιο Υπουργείο ΥΠΕΝ, ειδικά για τα θέματα του Τομέα Περιβάλλοντος.

Εμείς αυτό που κάνουμε, είναι να τηρούμε σίγουρα όλες τις υποχρεώσεις που υπάρχουν στο επίπεδο της υποχρεωτικής ανάρτησης όλων των πράξεων τις οποίες συγχρηματοδοτούμε και των προσκλήσεων και να ενημερώνουμε την ιστοσελίδα μας, προκειμένου να φαίνεται κατά πόσο υπάρχει ενδιαφέρον.

Για να φτιάξω αυτή την παρουσίαση, χρειάστηκε ν' ανατρέξω μαζί με την συνάδελφο που ασχολείται για τα θέματα της Επικοινωνίας στην επισκεψιμότητα και στα χτυπήματα που έγιναν στην ιστοσελίδα. Αυτό που αποτυπώνεται σε αυτό το διάγραμμα, είναι ότι σταδιακά φαίνεται να υπάρχει ένα ενδιαφέρον που αυξάνεται και που πλέον δεν είναι ένας κενός χώρος.

Αυτό που κάναμε σίγουρα σε όλες τις χρονιές, ήταν ότι καταχωρήσαμε όλες τις εντάξεις και τις τροποποιήσεις αυτών όπως και τις προσκλήσεις τους και βλέπετε την ίδια ανοδική πορεία που προανέφερα και συμμετείχαμε ανάλογα με τις δυνατότητες που δόθηκαν κατά τη διάρκεια της κρίσης Covid, σε τρεις Διεθνείς Εκθέσεις στη Θεσσαλονίκη, μία το 2019, μία το 2021 και μία το 2022, όπου εκεί προσπαθήσαμε να ενημερώσουμε τους επισκέπτες οι οποίοι ήρθαν στο περίπτερό μας διαθέτοντας κάποιο επικοινωνιακό πληροφοριακό υλικό προκειμένου να τους δελεάσουμε να μας επισκεφθούν και να τους ενημερώσουμε μέσα από σειρά βίντεο τα οποία έπαιζαν σε οθόνες οι οποίες ήταν τοποθετημένες πίσω από το περίπτερό μας και τα οποία βίντεο χρησιμοποιήθηκαν και σε διάφορες Τεχνικές Συναντήσεις που έγιναν στο επίπεδο του ΕΣΠΑ ως best practices.

Ταυτόχρονα, χρησιμοποιώντας κάποια ερωτηματολόγια, προσπαθήσαμε να συγκεντρώσουμε τις απόψεις του κοινού, τόσο όσον αφορά στο τρέχον Πρόγραμμα, το ΕΠ-ΥΜΕΠΕΡΑΑ όσο και ως ευρεία διαβούλευση για τη διαμόρφωση των δύο νέων Προγραμμάτων, Μεταφορές και Περιβάλλον της περιόδου 2021-2027.

Στο πλαίσιο αυτό, διανείμαμε το 2019 φυλλάδια και διανείμαμε το 2021 και 2022 προωθητικό υλικό το οποίο βλέπετε στις οθόνες σας, το οποίο είχε την κατάλληλη σήμανση για τη συγχρηματοδότηση όπως αυτή προέρχεται από την Ευρωπαϊκή Ένωση και από τους εθνικούς πόρους, αλλά δώσαμε και μια έμφαση στο να διαφημίσουμε το Πρόγραμμα, το ΕΠ-ΥΜΕΠΕΡΑΑ.

Πέραν αυτού, συνεχίσαμε όπως κάθε χρόνο να συγχρηματοδοτούμε ετήσια ημερολόγια τα οποία διατίθενται σε παιδιά ηλικίας 10 έως 15 χρόνων, διατέθηκαν σε 10.000 παιδιά, άρα μπήκαν μέσα σε 10.000 σπίτια με την αντίστοιχη αναγνώριση στη συγχρηματοδότηση από την Ελλάδα και από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Κάναμε εστιασμένες επισκέψεις και διανομές φυλλαδίων στο πλαίσιο ενός ευρύτερου Προγράμματος που είχε ξεκινήσει ήδη από το 2018, κλείσαμε αυτό τον κύκλο, στην Ήπειρο έγινε η τελευταία παρουσίαση όπου και διανεμήθηκε σειρά φυλλαδίων.

Συμμετείχαμε στο Πρόγραμμα Regio Gnosis, στο οποίο συμβάλλαμε με πληροφορίες, φωτογραφίες για τη διαμόρφωση των φυλλαδίων που φαίνονται στην παρουσίαση, συμμετείχαμε όπως μας ζητήθηκε από την αρμόδια για την Επικοινωνία και Πληροφορία κα Παπάκη της DG REGIO στην παροχή στοιχείων στη βάση δεδομένων της DG REGIO για 6 έργα του Προγράμματος και αυτό που παρήχθη τελικά είναι FIs τα οποία υπάρχουν στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή σε αυτή την πλατφόρμα για 4 έργα τα οποία είχαν και σειρά καινοτομίας σε σχέση με το τι κάνει το Πρόγραμμα.

Τέλος, μέσα από τις έρευνες που κάναμε κατά τη συμμετοχή μας στις 3 ΔΕΘ, βγάλαμε και κάποια συγκεκριμένα συμπεράσματα τα οποία παρουσιάζονται σε αυτό το slide, αλλά κυρίως μπορείτε να τα δείτε στο έντυπο υλικό που έχετε στα χέρια σας και μένω για δυο λεπτά για να πούμε ότι τελικά το κοινό που ήρθε με δέλεαρ το προωθητικό υλικό, τουλάχιστον μας βοήθησε να καταλάβουμε ότι κατανοούμε ότι κινούμαστε κατά το μάλλον ήττον προς την κατεύθυνση που θα έπρεπε και κατά τη δική τους άποψη, δηλαδή επιδιώκουν τις Πράσινες Μεταφορές, χρησιμοποιούν τις Πράσινες Μεταφορές με έμφαση στο Μετρό και στα ηλεκτρικά λεωφορεία και σε τρίτη ανάγνωση στον ηλεκτροκινούμενο σιδηρόδρομο, έχουν θετική άποψη για τη χρήση τόσο των λεωφορείων όσο και των λοιπών Πράσινων Μεταφορών.

Πιστεύουν ότι πρέπει να εστιάσουμε στην αντιμετώπιση θεμάτων οδικής ασφάλειας κάνοντας καμπάνιες πανελλαδικής εμβέλειας και παρακολουθώντας την παραβατικότητα αντικείμενα που τα έχουμε βάλει ήδη στο νέο Πρόγραμμα «Μεταφορές» και θα συγχρηματοδοτηθούν, αναγνωρίζουν τη μεγάλη σημασία της συγχρηματοδότησης των έργων προστασίας του Περιβάλλοντος που ήδη συγχρηματοδοτούνται από το ΕΠ-ΥΜΕΠΕΡΑΑ και θα συγχρηματοδοτηθούν και από το Πρόγραμμα ΠΕΚΑ.

Εστιάζουν στην ανάγκη για συγχρηματοδότηση ενεργειακών έργων, αντιπλημμυρικών, έργων διαχείρισης στερεών αποβλήτων και αστικής αναζωογόνησης και θεωρούν ότι το καλύτερο μέσο για την ενημέρωσή τους, το διαδίκτυο και τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης.

Άρα φαίνεται να συνάδουμε με τη λογική που θέλει και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στην επόμενη περίοδο, το 2021-2027, να χρησιμοποιηθεί εκτεταμένα και ευρέως το διαδίκτυο και τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, να φύγουμε λοιπόν από τις κλασικές μεθόδους επικοινωνίας που υπήρχαν μέχρι τώρα, εστιάζοντας στο ΕΣΠΑ.

Δηλαδή για κανέναν δεν είχε σημασία αν το Πρόγραμμα λέγεται ΕΠ-ΥΜΕΠΕΡΑΑ ή Πρόγραμμα «Μεταφορές» ή Πρόγραμμα ΠΕΚΑ, τους ενδιέφερε η έννοια της επισήμανσης ότι αυτά τα έργα είναι συγχρηματοδοτούμενα.

Άρα και εδώ, στο επίπεδο του κράτους μέλους, είναι σαφές ότι η πρόθεση που υπάρχει από την Επιτροπή να ελαχιστοποιήσουμε τα λογότυπα, τα ονόματα, τα brand names και να παραμείνουμε σε ένα brand name που είναι η συγχρηματοδότηση από την Ευρωπαϊκή Ένωση και το κάθε κράτος μέλος συνοδευόμενο από αντίστοιχη τοποθέτηση για το ΕΣΠΑ, είναι ο καλύτερος οδηγός για να μη χάνεται η πληροφορία αλλά ν' αναγνωρίζει ο κάθε πολίτης την κάθε προστιθέμενη αξία αυτής της συγχρηματοδότησης.

Σε ό,τι αφορά τον προγραμματισμό μας, γιατί έδωσα μια εικόνα Απολογισμού την οποία κι εσείς ως Επιτροπή λαμβάνετε γνώση γιατί πρέπει να ενημερώσουμε αντίστοιχα και τη Γενική Γραμματεία Ενημέρωσης στο εθνικό επίπεδο, είναι ήδη σ' εξέλιξη διαγωνισμός για την επικοινωνία του Προγράμματος, με προϋπολογισμό 1,5 εκατομμύριο συν ΦΠΑ και προβλέπεται, εφ' όσον αναδειχθεί ο ανάδοχος, αυτός να τρέξει για 12 μήνες

εντός του 2023, προκειμένου ν' αναδείξει όλες τις επιπτώσεις, τα θετικά αποτελέσματα που προκύπτουν από τα συγχρηματοδοτούμενα έργα του Προγράμματος.

Υπάρχουν αντικείμενα τα οποία, όταν θ' ανατεθεί θα δώσουν ιδιαίτερη ένταση στο τι έχει ήδη υλοποιηθεί και δρομολογηθεί, θα διαμορφωθεί μια στρατηγική και θα χρησιμοποιήσουμε όλα τα διαθέσιμα μέσα, προκειμένου ειδικά κατά το έτος περαίωσης αυτού του προγράμματος, να δείξουμε τελικά και την προστιθέμενη αξία του, γιατί πραγματικά τα έργα αυτού του προγράμματος, θα φανούν στον κόσμο το 2023, ή ίσως και το 2024, γιατί πλέον τώρα παραδίδονται στο κοινό.

Άρα, γίνεται μια συστηματική προσπάθεια να είμαστε πιο ενεργοί στην επικοινωνία, ελπίζουμε να προχωρήσουμε προς αυτή την κατεύθυνση με μεγαλύτερη εξωστρέφεια πέραν των ελάχιστων υποχρεώσεων που ήδη τηρούμε και από κει και πέρα περιμένουμε και μια μεγαλύτερη συνεργασία μέσα από το δίκτυο της Inform που έχει δημιουργηθεί, για να βγούμε και στις διάφορες βάσεις δεδομένων της Επιτροπής και να συνεισφέρουμε.

Αυτό που έχει σημασία, και θέλω να κλείσω με αυτό, είναι το εξής: Είναι πράγματι θέμα κουλτούρας όλα. Κουλτούρα είναι η διοικητική επάρκεια, κουλτούρα είναι η ανταπόκριση, κουλτούρα είναι να θέλεις να ανταποκριθεί στο τι σημαίνει συγχρηματοδότηση και γιατί την επικοινωνώ.

Εγώ θέλω πάρα πολύ να ευχαριστήσω γιατί είμαι η τελευταία στις παρουσιάσεις, τα 4 μόνο άτομα που έχω στη Μονάδα μου, και τη συνάδελφο, τη φίλη Ρεντζεπέρη που έχει φύγει από τη Μονάδα και έχει πάει στο ΠΕΚΑ για το χρόνο που διέθεσε, τα χρόνια αυτά, για την Επικοινωνία, γιατί με αυτά τα 4 άτομα διοργανώσαμε δυο Επιτροπές εμείς και με το ένα άτομο, συν όλους τους συναδέλφους από το ΠΕΚΑ, άλλες δυο Επιτροπές στο ΠΕΚΑ.

Και είναι πάρα πολλή δουλειά, αλλά αν έχεις την κουλτούρα και θέλεις να το κάνεις, ναι, μπορείς να το κάνεις άρτια, εξαιρετικά, ν' αφήσεις τις καλύτερες εντυπώσεις, τα καλύτερα χρώματα και να πεις ένα μεγάλο ευχαριστώ σε όλους αυτούς που έχουν την κουλτούρα και πιθανόν όχι την ανταμοιβή.

Άρα, από τη θέση που είμαι, εγώ θέλω να τους ευχαριστήσω, όπως και τους συναδέλφους της Μονάδας Γ' που ανέλαβαν όλο το technicality της διοργάνωσης. Νομίζω ότι είναι στο χέρι μας να διαμορφώσουμε κουλτούρα για τους Τελικούς Δικαιούχους, όπως διαμορφώσαμε κουλτούρα και για τις Διαχειριστικές Αρχές. Σας ευχαριστώ πάρα πολύ για το χρόνο σας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Εμείς ευχαριστούμε. Ο κ. Rasmussen έχει το λόγο.

C. RASMUSSEN: Ευχαριστώ που μας δείξατε τις προσπάθειες που κάνετε στην Επικοινωνία. Αν δεν επικοινωνήσουμε θα πεθάνουμε, είναι τόσο απλό.

Πρέπει να κάνουμε καλά έργα αλλά θα πρέπει να γνωρίζουν οι πάντες πόσο καλά είναι αυτά τα έργα. Εσείς έχετε πραγματοποιήσει και κλασικές προσπάθειες, τουλάχιστον έτσι θα τις έλεγα, το έχετε κάνει καλά και έχετε δώσει πολύ χρήσιμα στοιχεία και για το δικό μας σύστημα, έτσι ώστε να τα χρησιμοποιήσουμε και στις ευρωπαϊκές εκστρατείες μας.

Είναι πολύ σημαντικό διότι και η Ελλάδα είναι από τους μεγάλους δικαιούχους των Διαρθρωτικών Ταμείων. Κι έχουμε κάνει πολύ μεγάλες επενδύσεις στην επικράτειά σας.

Τι θα θέλαμε να βελτιώσουμε: Είναι η πολιτική επικοινωνία που γίνεται σε υψηλό επίπεδο στην Ελλάδα για τη χρηματοδότηση. Διότι για λόγους που δεν καταλαβαίνουμε, έχουμε λείψει από πολύ σημαντικές εκδηλώσεις, δημοσιοποιήσεις και βλέπουμε ότι και το ανακοινωθέν για την 4^η γραμμή του Μετρό δεν έκανε μια αναφορά στο ΕΣΠΑ και ήταν κάτι το οποίο έγινε επί τόπου.

Δηλαδή ο Τύπος δεν έλαβε τις πληροφορίες και δεν πέρασε αυτές τις πληροφορίες στο κοινό. Το ΕΣΠΑ είναι μια πολύ γνωστή επωνυμία αν θέλετε και πρέπει να μεταδίδεται και να μεταφέρεται σε όλα τα επίπεδα, να επικοινωνείται δηλαδή. Και υπάρχουν κάποια έργα τα οποία βρίσκονται υπό οριστικοποίηση. Και είναι λογικό να συμβεί τώρα.

Άρα θα θέλαμε μια επισκόπηση για το πότε θα συμβεί αυτό. Θέλουμε δηλαδή να έχουμε το χρονοδιάγραμμα. Είναι δύσκολο να έχουμε τους κατάλληλους ανθρώπινους πόρους να συμμετάσχουν στις εκδηλώσεις, πρέπει όμως να έχουμε μια έγκαιρα προειδοποίηση, όταν έχουμε υψηλού επιπέδου πολιτικούς, δε γνωρίζουμε πάντα το Πρόγραμμα πολύ νωρίτερα.

Αλλά εμείς θα πρέπει να έχουμε ένα χρονοδιάγραμμα για την εγκαίνιαση αυτών των μεγάλων έργων ή τουλάχιστον έχουμε ενδεικτικό χρονοδιάγραμμα.

Θα ήθελα να κάνω και μια πρόταση που δεν είναι και τόσο κλασική. Είναι σωστό, ότι καταβάλλουμε πολλές προσπάθειες να επικοινωνήσουμε στους Έλληνες πολίτες αυτά που έχουμε κάνει. Βλέπουμε ότι υπάρχουν μεγάλες αφίσες παντού. Υπάρχει όμως μια μεγάλη ομάδα στόχος στην οποία δεν επικοινωνούμε, και αυτοί είναι οι τουρίστες.

Έχουμε 37 εκατομμύρια επισκέπτες στην Ελλάδα. Αυτό ξεπερνά κατά πολύ τον πληθυσμό της Ελλάδας. δε μπορούν να διαβάσουν αυτές οι μεγάλες αφίσες, μόνο ένα μικρό ποσοστό αυτών των ανθρώπων, ένα μικρό κλάσμα αυτών μπορούν να καταλάβουν τι λένε αυτές οι αφίσες.

Προτείνω λοιπόν, να βρούμε έναν τρόπο να έχουμε μ' έναν περιεκτικό τρόπο, στοιχεία της επένδυσης που να καταγράφονται στ' Αγγλικά. Δηλαδή να υπάρχει τουλάχιστον ένας τίτλος στ' Αγγλικά για να ξέρουμε περί τίνος πρόκειται.

Θα σας πω ποια είναι η αντίδραση: Συνήθως υπάρχει μια καχυποψία. Βλέπεις λοιπόν μια μεγάλη αφίσα, βλέπεις μόνο τους αριθμούς που καταλαβαίνεις, 25 εκατομμύρια. Και όλα τα υπόλοιπα δε μπορούν να τα καταλάβουν.

Εμείς θα πρέπει να είμαστε υπερήφανοι για τα επιτεύγματά μας, δε λέω ότι θα πρέπει να έχουμε και τις αντίστοιχες αφίσες στ' Αγγλικά. Όχι. Να υπάρχουν κάποια λίγα στοιχεία τα οποία θα είναι κατανοητά, για τους ξένους.

Το έχουμε κάνει και σε άλλα κράτη μέλη, είναι κάτι το οποίο έχει εντελώς εθελοντικό χαρακτήρα, δεν είναι κάτι που θα σας υποχρεώσουμε να κάνετε. Αλλά ελπίζουμε να λάβετε υπ' όψιν αυτή την πιθανότητα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Ν' απαντήσει στο τελευταίο η κα Δρίσα.

Χ. ΔΡΙΤΣΑ: Ν' απαντήσω σε δυο θέματα που βάλατε κ. Rasmussen. Μέχρι στιγμής προφανώς έχουμε τηρήσει τα υποχρεωτικά, τα οποία είναι ότι και οι πινακίδες και στο εργοτάξιο και οι αναμνηστικές, είναι στη γλώσσα του κράτους μέλους.

Καταλαβαίνω ότι αυτό που ζητάτε είναι μια παρότρυνση προκειμένου να υπάρχει και κάτι έστω μικρότερο. Μα και γι' αυτό βάζω τη

θετική λέξη «παρότρυνση», προφανώς. Πάντα θετικά μιλάμε. Αν μπορούμε κάτι αντίστοιχο να γίνει και στ' Αγγλικά. Δεν υπάρχει αυτή τη στιγμή τοποθέτηση, το ακούμε, το κρατάμε, προφανώς θα συζητήσουμε με την ΕΑΣ για οποιαδήποτε αντίστοιχη προσέγγιση, για να δούμε και πώς αυτό θα ήταν εφικτό.

Γιατί σ' εμάς οι πινακίδες τοποθετούνται από τον εργολάβο που κατασκευάζει, τουλάχιστον του εργοταξίου. Του δίνονται κατευθύνσεις εξαρχής. Αυτό που πετύχαμε σαν Πρόγραμμα αυτή την περίοδο, είναι ότι κάναμε με μεγάλη προσπάθεια των συναδέλφων της Μονάδας Α' να δώσουμε ενιαίες οδηγίες, ώστε τουλάχιστον η ταυτότητα αυτών των πινακίδων να μην αλλάζει συνέχεια και ν' αναγνωρίζει κάποιος Έλληνας και θεωρώ και ξένος, ότι αυτό κάτι λέει.

Κι όταν βλέπεις και το σήμα του ΕΣΠΑ, λέει ότι αυτό το έργο είναι από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή γιατί αντίστοιχα υπάρχει σε ίδια διάταξη και διάσταση και το σήμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Όσον αφορά το Μετρό, θα μου δώσετε δυο λεπτά να πω το εξής: Καταλαβαίνω την τοποθέτηση που κάνετε, επειδή όμως είχαμε και μια συστηματική συνεργασία με τη συνάδελφο, την κα Παππά και από τη δική σας πλευρά, της DG REGIO που είναι αρμόδια για την Επικοινωνία, ενημερώσαμε ότι στο δικό μας το επίπεδο που φτάνει μέχρι τον δικαιούχο, όλη η πληροφορία που αφορά στο Μετρό, όχι απλώς φέρει σήμανση, φέρει σήμανση σε όλα τα επίπεδα και απολύτως εμφανή.

Ξέρουμε ότι ο κόσμος επισκέφθηκε αυτή τη σελίδα, επίσης προσπαθήσαμε ακόμα και όταν το αντικείμενο δεν ήταν κάτω από τα δικά μας χέρια, ας πούμε μου ζητήθηκε από την Επιτροπή, και αυτό είναι μια καλή συνεργασία, να παρέμβω προσωπικά στη ΣΤΑΣΥ η οποία διαχειρίζεται το χώρο στον οποίο γίνεται η επικοινωνία, στο Μετρό, δηλαδή επειδή διαθέτει χώρο στις πλατφόρμες του Μετρό υπό ενοικίαση και γίνεται ήδη μια καμπάνια για το Μετρό στον Πειραιά, την οποία τη χρηματοδοτεί ο Δήμος Πειραιά από ίδιους πόρους.

Δηλαδή δε μπορώ εγώ να πάρω τηλέφωνο και να του πω «γιατί δεν έβαλες τη συγχρηματοδότηση;», παρ' όλα αυτά χάριν της καλής συνεργασίας που υπάρχει με τους δικαιούχους, χάριν της εμπειρίας που

έχουμε αποκτήσει επειδή συνεργαζόμαστε και με την Εθνική Αρχή Συντονισμού και πάντως με τον καλό τρόπο που απαιτούν οι κανόνες της επικοινωνίας που τελικά δίνουν και το καλύτερο αποτέλεσμα, καταφέραμε αυτή τη στιγμή να τρέχει μια καμπάνια που δεν την ελέγχουμε και η οποία φέρει τη σήμανση του ΕΣΠΑ και είναι σε όλες τις πλατφόρμες του Μετρό.

Θέλω να πω, κάνουμε βήματα. Εφ' όσον θα πορευθούμε προς αυτή την κατεύθυνση έξω από το σκληρό όριο, τι είναι υποχρεωτικό, εγώ θα σας απαντήσω ότι στα υποχρεωτικά είμαστε και παραπάνω από εντάξει και υπήρξε σειρά αλληλογραφίας που εστάλη στην Επιτροπή για τον δικαιούχο.

Το κομμάτι του ελέγχου, του τι γράφεται σε μια εφημερίδα γιατί ο δημοσιογράφος επέλεξε να πάρει συγκεκριμένα κομμάτια από το λόγο του κ. Μητσοτάκη ως Πρωθυπουργού ή από το λόγο του κ. Κουρέτα ή από το λόγο του Υφυπουργού Μεταφορών, Δημοσίων Έργων, είναι κάτι μη ελέγξιμο από εμάς.

Ό,τι και να κάνουμε, μπορούμε πιθανόν να επιμείνουμε προς τον δικαιούχο ο οποίος είναι υφιστάμενος του κάθε πολιτικού Προϊσταμένου, δηλαδή έρχεται το Αττικό Μετρό και είναι υφιστάμενος του Υπουργού, να προσπαθήσει και μέσω της Επιτελικής να επικοινωνήσει και στα γραφεία των Γενικών Γραμματέων, ότι όταν φτιάχνεται το Δελτίο Τύπου, το πρώτο που θ' αναφέρεται, είναι το συγχρηματοδοτούμενο έργο, όχι «το έργο».

Ναι, μπορούμε να το κάνουμε σαν παρότρυνση, δε μπορούμε να το κάνουμε ως υποχρέωση. Στο σημείο που φτάνουμε εμείς τις υποχρεώσεις μας, τις εξαντλούμε στο μέγιστο δυνατό βαθμό. Εκεί θέλω να καταλήξω και υπερβαίνουμε και αυτό το όριο με την καλή συνεργασία, με όποιον έχει την πρόθεση ν' ανταποκριθεί. Γιατί πράγματι υπάρχει μια κουλτούρα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Σε συνέχεια να πω ένα πράγμα: Υποχρεωτικές ενέργειες καλύπτοντα πλήρως. Προφανώς πρέπει να γίνουν και άλλα πράγματα, προφανώς πρέπει να φαίνεται η συνεισφορά του ΕΣΠΑ και της Κοινοτικής Χρηματοδότησης στην υλοποίηση συγκεκριμένων έργων ακόμα περισσότερο.

Όντως υπάρχουν κάπου συγκεκριμένα ελλείμματα, δε θέλω να μπω σε διαδικασία σύγκρισης ή ανταγωνισμού με άλλα χρηματοδοτικά μέσα όπως είναι το RRF, αυτό το οποίο πρότεινα και στον κ. Φίρμπα, οι Υπηρεσίες

που έχουν το οριζόντιο κομμάτι της δημοσιότητας, να σκεφτούμε με ποιον τρόπο θα γίνει πιο αποτελεσματική, πιο εμφανής η συγχρηματοδότηση και η συνεισφορά του ΕΣΠΑ στην υλοποίηση όλων των έργων τα οποία χρηματοδοτεί.

Επαναλαμβάνω, τα υποχρεωτικά καλύπτονται πλήρως. Σε καμία περίπτωση όμως δε θα μείνουμε εδώ, πρέπει ν' αυξηθεί και να εκταθεί ο τρόπος με τον οποίο δημοσιοποιείται η συνεισφορά του ΕΣΠΑ στην υλοποίηση κάποιων έργων και είμαστε ανοιχτοί ν' ακούσουμε και ιδέες στο συγκεκριμένο.

Όσον αφορά τον Τύπο, τις εφημερίδες και τον κάθε δημοσιογραφικό, πριν ξεκινήσουμε, και δε θέλω να το κοινοποιήσω, ανέφερα κι ένα προσωπικό παράδειγμα, εδώ πέρα φοβάμαι ότι οι δυνατότητες παρέμβασης τις οποίες έχει είτε η Υπηρεσία είτε το Υπουργείο είτε ο δικαιούχος, ελέγχονται και είναι μάλλον περιορισμένες.

Αυτό δεν αναιρεί ότι θα γίνει κάθε προσπάθεια από την πλευρά του Υπουργείου Ανάπτυξης, προκειμένου να εκταθεί και ενδεχομένως να βελτιωθούν κάποια πράγματα, αναφορικά με το πώς παρουσιάζεται το ΕΣΠΑ και η χρηματοδότηση που έχει ληφθεί από τα Προγράμματα του ΕΣΠΑ στην υλοποίηση όλων των έργων.

Β. ΚΑΜΠΑΡΑΚΗΣ: Καλύψαμε αρκετά θέματα και βέβαια όπως είπαμε, μπαίνουμε στην τελικά φάση που πολλά έργα θα φτάσουν και στο επίπεδο της παράδοσης και βεβαίως είναι κατανοητό ότι μέρος της διαδικασίας, είναι και η ανακοίνωση και η επικοινωνία και η παρουσίαση του έργου που παραδίδεται και φυσικά γίνεται με πολλούς τρόπους αυτή η επικοινωνία.

Εκείνο που θα έπρεπε νομίζω να γίνει και κατανοητό, εκτός από τον κύκλο των ανθρώπων, των επαγγελματιών, δημοσιογράφοι και Μέσα τα οποία επικοινωνούν, πρέπει να το θέσουμε και στους κατασκευαστές, τις εργολαβικές εταιρείες. Είναι πλήθος τα παραδείγματα, δεν έχω λόγο τώρα να μπούμε σε αντιπαράθεση, ούτε υπάρχει τέτοια πρόθεση, όπου γίνεται μια τελετή, οργανώνεται η τελετή.

Δεν την οργανώνει το Υπουργείο, δεν είναι το Υπουργείο που έχει την ευθύνη ούτε πιθανόν η Περιφέρεια. Πλην όμως οργανώνεται και γίνεται επικοινωνία στην οποία δε θα δούμε, μην κοιτάμε το Μετρό, πράγματι

ήταν πολύ προσεγμένη όλη η σκηνή, αλλά έχουμε έναν φορέα που ξέρει τι κάνει και βεβαίως αν η Αττική Μετρό δε μπορούσε να το κάνει, θα ήμουν πάρα πολύ ανήσυχος.

Είναι πολλά τα έργα που θα εγκαινιαστούν και που θα παραδοθούν και ένα κομμάτι πρέπει να επικοινωνηθεί οριζόντια στους εργολάβους, στις κατασκευαστικές εταιρείες, στήνουν περίπτερο, στήνουν όλα αυτά, κάνουν βίντεο, δείχνουν το έργο, δεν αναφέρεται πουθενά η ευρωπαϊκή χρηματοδότηση.

Θέλω να πω δηλαδή, όχι ότι είναι υποχρεωτικό, αλλά κέρδος μας είναι, δεν εμπίπτει στις υποχρεωτικές απαιτήσεις το Κανονισμού, αλλά η επικοινωνία είναι κάτι ευρύτερο. Και νομίζω είναι μια μεγάλη ευκαιρία για να το διορθώσουμε ή να επωφεληθούμε και με μικρό κόστος. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Θα συμφωνήσω ότι είναι προς όφελος και των δυο μερών να υλοποιηθεί κατ' αυτό τον τρόπο από δω και πέρα στα εγκαίνια ειδικά μεγάλων έργων με τον τρόπο που περιγράφει η όλη διαδικασία.

Σ' αυτό συμφωνούμε. Εξάλλου, όπως μ' ενημερώνει η Διαχειριστική Αρχή ορθά, είναι σωστό να σταλεί μια επιστολή προς όλους τους δικαιούχους που να προδιαγράφει το τι ακριβώς πρέπει να γίνει, με ποιον τρόπο πρέπει να γίνει και ποιες είναι οι διαδικασίες που πρέπει να τηρηθούν. Αυτό είναι σωστό και παρακαλώ πολύ να γίνει.

Αν δεν υπάρχει κάτι άλλο, να προχωρήσουμε στο επόμενο θέμα.

C. RASMUSSEN: Μια τελευταία παρατήρηση: Θα ήθελα στην επόμενη Επιτροπή Παρακολούθησης, ν' ακούσουμε κάτι και για τα έργα που τελείωσαν. Βλέπουμε τους πίνακες excel και κλαίμε όλοι μαζί για την κακή μας επίδοση, αλλά δε λαμβάνουμε υπ' όψιν ότι μερικά πράγματα ολοκληρώθηκαν και είναι και πολύ ωραία μάλιστα.

Σε άλλα κράτη μέλη για παράδειγμα, ένα μόνιμο σημείο της ημερήσιας διάταξης είναι να βλέπουμε φωτογραφίες ή βίντεο από έργα που ολοκληρώθηκαν πρόσφατα και να το γιορτάσουμε. Όχι για την επικοινωνία, απλώς για να καταγράψουμε τι ακριβώς συμβαίνει και ποια Προγράμματα ολοκληρώνονται.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Εγώ θα πρότεινα και στην επόμενη ετήσια συνάντηση που έχουμε σε δυο εβδομάδες, δε θυμάμαι ακριβώς, να δοθεί ένας κατάλογος των έργων που έχουν ολοκληρωθεί τυπικά με την έκδοση απόφασης ολοκλήρωσης, αυτά για τα οποία στο ουσιαστικό στάδιο έχουν ολοκληρωθεί. Είναι σωστό να γίνει.

Κυρία Δρίτσα έχετε το λόγο.

Χ. ΔΡΙΤΣΑ: Ευχαριστώ, με διευκολύνει η εισήγηση του Ειδικού γιατί μας έχει ζητηθεί ήδη από την ΕΑΣ ν' ανταποκριθούμε σε μια σειρά πληροφοριακού υλικού για την ετήσια συνάντηση που θα γίνει στις Βρυξέλλες.

Αυτό που ξεκίνησε και με αφορμή αντίστοιχη προσπάθεια που έγινα από την ομάδα επικοινωνίας στο pilot action, που πάλι έχω τη χαρά να έχω ανθρώπους εκεί με τους οποίους έχω συνεργαστεί, είναι ότι έφτιαξαν ένα λεύκωμα έργων, το οποίο σταδιακά, προστίθεται στη σελίδα μας.

Όπου είναι φωτογραφίες του έργου και πληροφορίες οι οποίες δείχνουν την προστιθέμενη αξία του έργου, σταδιακά θα το συμπληρώνουμε και θα το αναδείξουμε ως ένα best practice για να μπορέσουμε και μέσα από το διαδίκτυο να δείχνουμε αυτά τα έργα που τελειώνουν, σαν πραγματική υπόσταση.

Απλά εστιάζουμε περισσότερο στα πιο μικρά έργα, γιατί όπως είπε και ο κ. Καμπαράκης, τα μεγάλα έργα και ο κόσμος τα ξέρει κι από αυτά έχει ταλαιπωρηθεί σ' ένα βαθμό λόγω του μεγάλου χρόνου υλοποίησής τους και προτιμούμε να εστιάσουμε σε πιο μικρές παρεμβάσεις που μπαίνοντας μέσα στο δίκτυο τα βλέπεις, έστω και να μην εξυπηρετείσαι απ' αυτές. Απλώς ξέρεις ότι είναι σε μια πόλη, σ' ένα χώρο και έχουν εξυπηρετήσει τους πολίτες εκείνης της περιοχής.

Αυτό είναι το επόμενο βήμα στο οποίο θα κινηθούμε για να δώσουμε μεγαλύτερη εστίαση και κρατώ αυτό που μου είπατε, στην επόμενη Επιτροπή Παρακολούθησης και ό,τι μπορέσουμε για την ετήσια συνάντηση να είναι με φωτογραφίες. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Στην ετήσια συνάντηση θα πάρετε την πληροφόρηση.

Πάμε στο επόμενο θέμα, ο κ. Ραφτόπουλος έχει το λόγο.

V. ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

ΠΠ 2021-2027 – Προγράμματα ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ, ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ και ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ

Ενημέρωσή για την πιλοτική δράση ΕΕ/ΟΟΣΑ «Ενίσχυση διοικητικής ικανότητας για τη μετά το 2020 ΠΠ».

Κ. ΡΑΦΤΟΠΟΥΛΟΣ: Να πω εξ αρχής ότι χαίρομαι πάρα πολύ που μετά από 3-4 χρόνια που παλεύουμε για την ενίσχυση της διοικητικής ικανότητας, βλέπω το θέμα ν' ανεβαίνει στην ατζέντα. Έτσι έχω περισσότερες ελπίδες ότι πραγματικά θα γίνει κάτι.

Η Διαχειριστική του ΕΠ-ΥΜΕΠΕΡΑΑ έχει συμμετάσχει στην πιλοτική δράση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και του ΟΟΣΑ για την ενίσχυση της διοικητικής ικανότητας των Διαχειριστικών Αρχών, ήταν 5 Διαχειριστικές Αρχές που συμμετείχαν, να θυμίσω ότι ήταν μία από τη Βουλγαρία, μία από την Ισπανία, μία από την Πολωνία, μία από την Κροατία και μία από την Ελλάδα. Απ' την Ελλάδα ήμαστε εμείς.

Αυτή η εικόνα με στοιχειώνει από τότε που ξεκίνησα την προσπάθεια της πιλοτικής δράσης, ή πιο σωστά, με στοιχειώνει από τότε που αποφάσισα ν' αφήσω την Πολυεθνική στην οποία δούλευα και να δουλέψω για τον δημόσιο τομέα. Εδώ είναι ένα έργο, του Ανιμπάλε Καράτσι, Ιταλός ζωγράφος από τη Μπολόνια, ο οποίος στα τέλη του 16^{ου} αιώνα, έφτιαξε αυτό τον πίνακα στον οποίο εικονίζεται ο Ηρακλής στο σταυροδρόμι.

Από τη μια μεριά, η σεμνή κυρία είναι η Αρετή που του δείχνει τον ανηφορικό δρόμο κι από την άλλη είναι η Κακία, η οποία τον συμβουλεύει να κάνει κάτι απλό με την υπέρογκη δύναμη που έχει στα χέρια του. Ξέρετε, εμείς όλοι που αποφασίσαμε να δουλέψουμε στο δημόσιο τομέα, είμαστε ένα είδος Ηρακλή. Και το λέω γιατί ο Ηρακλής έκανε δημόσια έργα. Μπορεί να μη σκοτώνουμε λιοντάρια στη Νεμέα ή να μη διώχνουμε όρνια από τη Στυμφαλία, αλλά τον κόππο του Αυγεία σίγουρα τον καθαρίζουμε ακόμα.

Ήθελα λοιπόν να πω ότι έχουμε φτιάξει έναν οδικό χάρτη το 2019, με τη συμπαράσταση του ΟΟΣΑ, περιλαμβάνει 19 δράσεις, 11 αφορούσαν το προσωπικό μας και την Οργάνωση της Υπηρεσίας, 6 αφορούσαν τη διακυβέρνηση και το συντονισμό των συνεργασιών με όλους τους stake holders και 2 αφορούσαν το θεσμικό πλαίσιο.

Να θυμίσω εν τάχει, ότι αυτή η δράση αγκαλιάστηκε από το σύνολο του προσωπικού της Υπηρεσίας. Υπήρξαν 11 Ομάδες Εργασίας. Περίπου το 45% του προσωπικού συμμετέχει τουλάχιστον σε μια ο εργαζόμενος. Είχαν ευκαιρίες, μεταφέρθηκε η τεχνογνωσία από τον ΟΟΣΑ, από τους φορείς με τους οποίους συνεργαστήκαμε. Ο στόχος είναι η αλλαγή της κουλτούρας.

Να πω εδώ με την ευκαιρία ότι οι συντονιστές των ομάδων, είχαμε συμφωνήσει ότι δε θα είναι Προϊστάμενοι. Συντονιστές των ομάδων αυτών μπήκαν συνάδελφοι οι οποίοι είχαν και τα χρόνια της εμπειρίας και την ικανότητα και την όρεξη να συντονίσουν ομάδες. Ο ΟΟΣΑ ήταν κοντά μας και στην υλοποίηση.

Αυτή τη στιγμή έχουμε 6 δράσεις υλοποιημένες όσον αφορά το κομμάτι του ανθρώπινου δυναμικού και της οργάνωσης και 5 προχωρούν προς ολοκλήρωση. 5 δράσεις ολοκληρωμένες στο κομμάτι της διακυβέρνησης και μία προς ολοκλήρωση και οι 2 δράσεις που αφορούσαν το θεσμικό πλαίσιο, έχουν μπει τα θεμέλια με τις τροποποιήσεις του νόμου.

Λίγο πιο αναλυτικά: Κάναμε ένα engagement survey στο οποίο συμμετείχε το 73% του προσωπικού μας. Δεν ξέρω αν γνωρίζετε από έρευνες, αλλά το να πετύχεις 73% συμμετοχή, είναι ένα νούμερο πάρα πολύ υψηλό, ας το πω μόνο έτσι. Δεχόμαστε τα συγχαρητήρια από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, από τη Μονάδα Ε1, μας έχουν χαρακτηρίσει champions, μας έχουν ζητήσει να συμμετέχουμε στον ανασχεδιασμό της πολιτικής της ενίσχυσης της διοικητικής ικανότητας από τη μεριά της DG REGIO.

Συμμετείχαμε στα forum των Διαχειριστικών Αρχών, συμμετείχαμε στην Ευρωπαϊκή Εβδομάδα των Περιφερειών και των πόλεων, έχουμε δώσει συνέντευξη στο περιοδικό «Πανόραμα», μας έχουν χαρακτηρίσει έναν από τους καλύτερους πρεσβευτές (ambassadors) της έννοιας της διοικητικής ικανότητας.

Και το λέω γιατί, κάνουμε τόσο πολύ μεγάλο αγώνα, αναγνωρίζεται σε κάποια κομμάτια, μας κάλεσαν στη Ρουμανία, στη Λιθουανία να τους δείξουμε πώς έχουμε δρομολογήσει αυτό το πράγμα. Πρέπει με κάποιον τρόπο αυτό να προχωρήσει περισσότερο και εντός των τειχών.

Δεύτερον, κάναμε ανασκόπηση του συστήματος αξιολόγησης προσωπικού. Η ΜΟΔ όταν το άκουσε, μας είπε «δε θα δώσετε μόνο εσείς προτάσεις», το άνοιξε το παιχνίδι και όλες οι Διαχειριστικές Αρχές απ' όλη την Ελλάδα έδωσαν προτάσεις βελτίωσης του συστήματος αξιολόγησης προσωπικού, μαζεύτηκαν 220 νομίζω απαντήσεις.

Το σύνολο των προτάσεων κατεγράφη και έχει διαβιβαστεί στην πολιτική ηγεσία για τη βελτίωση του συστήματος αξιολόγησης του προσωπικού. Με τον ΟΟΣΑ έγινε μια μεγάλη έρευνα όπου αποτυπώσαμε τις δεξιότητες του προσωπικού και συγκεκριμένα ρωτήσαμε τα στελέχη της πρώτης γραμμής τι θα ήθελαν ν' αναπτύξουν οι Προϊστάμενοί τους και τους Προϊσταμένους τι θα ήθελαν να βελτιώσουν τα στελέχη.

Προχωρήσαμε και σε αυτό μαζί με τη ΜΟΔ και την KPMG, έχουμε έναν κατάλογο από 10 δεξιότητες διαθέσιμο σε όποιον τον ενδιαφέρει, για τους Προϊσταμένους και για τα στελέχη που πρέπει να βελτιωθούν, είναι soft skills, για πρώτη φορά στα ελληνικά χρονικά και τουλάχιστον στο δημόσιο τομέα μιλάμε για soft skills, με την KPMG προχωρήσαμε τον πρώτο κύκλο και για τα στελέχη και για τους Προϊσταμένους, μάλιστα να πω ότι η ΜΟΔ ζήτησε και ήταν εμπλουτισμός του Προγράμματος, συμμετείχαν και οι Προϊστάμενοι από την Κεντρική Υπηρεσία της ΜΟΔ σ' αυτό τον κύκλο.

Έχουμε διατομεακές δράσεις τις οποίες κάναμε για όλο το διάστημα που η Υπηρεσία βάδισε ενιαία. Να σας πω την αλήθεια, θα μου λείψει αυτό το δεντράκι που βλέπω πίσω, νομίζω θα λείψει σε όλους, αλλά θα συνεχίσουμε τη συνεργασία μας πιστεύω από άλλες μεριές. Κάναμε μικτές επιτόπιες επαληθεύσεις, συνάδελφοι οι οποίοι είχαν εξοικειωθεί με σιδηρόδρομους, είδαν βιολογικούς καθαρισμούς, συνάδελφοι που είχαν εξοικειωθεί με διαχείριση απορριμμάτων, είδαν αυτοκινητόδρομους ή μετρό, κάναμε μικτές αξιολογήσεις, για τα νοσοκομεία, μεταξύ των Μονάδων Αξιολόγησης του Περιβάλλοντος και του Μεταφορών.

Κάναμε ένα μικρό ερωτηματολόγιο και ο κόσμος ήταν ενθουσιασμένος από αυτή την ευκαιρία που του δόθηκε. Επίσης, φτιάξαμε στο «Δίαυλο» με τη βοήθεια πάλι της ΜΟΔ έναν ιστοχώρο στον οποίο αναρτώνται όλες οι ευκαιρίες μετακινήσεων και Ομάδων Εργασίας.

Τι μας λείπει: Μας λείπει, με βάση τα ευρήματα του engagement survey, να προχωρήσουμε στο action plan, το action plan υπάρχει, είναι φτιαγμένο, απλώς με τη διάσπαση της Υπηρεσίας θα βαδίσει κάθε Υπηρεσία ξεχωριστά, η καινούργια Υπηρεσία στο engaged με το action plan να το εφαρμόσει.

Έχουμε λόγω της πανδημίας, αφήσει πίσω το κομμάτι του να πάμε σε μια παρόμοια Διαχειριστική, να δούμε καλές πρακτικές εκεί και να τις υιοθετήσουμε σα χώρα. Επίσης, λόγω της πανδημίας αφήσαμε πίσω το Team Building Day που θέλουμε να κάνουμε και συνεχίζουμε τις εσωτερικές παρουσιάσεις μεταξύ Μονάδων και Τομέων, ενώ το κομμάτι της εργαλειοθήκης για τους Προϊσταμένους που μας προτάθηκε από τον ΟΟΣΑ, μετά από συμφωνία με τη ΜΟΔ θα γίνει αφού στελεχωθούν οι θέσεις ευθύνης.

Να πω ότι το κομμάτι του ενιαίου Εσωτερικού Κανονισμού Λειτουργίας το οποίο ήταν μια δράση που ζητήθηκε από την ΕΥΘΥ, ήδη έχει περαστεί στον καινούργιο νόμο, το 4914, περιμένουμε να το δούμε στις λεπτομέρειές του.

Όσον αφορά τη διακυβέρνηση, είχαμε ένα πείραμα που κάναμε με τη συνέργεια των δυο τομέων στο κομμάτι των αντιπλημμυρικών. Είχαμε τον Τομέα Περιβάλλοντος που είχε την τεχνική γνώση, για τ' αντιπλημμυρικά και επειδή αυτό χρηματοδοτείται, δανειοδοτείται πιο σωστά από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων και την Τράπεζα Ανάπτυξης του Συμβουλίου της Ευρώπης, υπήρχε η τεχνογνωσία, αυτές οι παραχωρήσεις στον Τομέα Μεταφορών.

Συστηματικοποιήθηκαν οι Τεχνικές Συναντήσεις Διαχειριστικής Αρχής και ΕΦΔ. Η Χριστίνα ξέρει καλύτερα λεπτομέρειες γι' αυτό. Προχωρήσαμε τα Θεματικά Εργαστήρια Διαχείρισης Γνώσης για τους δικαιούχους με τον ΟΟΣΑ. Έχει γίνει μια ανάλυση των αναγκών των δικαιούχων, πήγαμε και τους ρωτήσαμε, ποιες είναι οι ανάγκες σας ενόψει του 2021-2027. Έχουμε αυτή τη βάση δεδομένων και το πρώτο Εργαστήριο Γνώσης που έγινε, εστίασε σε αυτό.

Ποια ήταν η πρώτη ανάγκη που είχε; Είχε κομμάτια που αφορούσαν τη μη πρόκληση σοβαρής βλάβης, την κλιματική αλλαγή και φέραμε σε επαφή ανθρώπους από το Υπουργείο Περιβάλλοντος, από την

ΕΥΣΣΑ, από το Υπουργείο Υποδομών, ανθρώπους της αγοράς, experts στο χώρο της Κλιματικής Αλλαγής, τους JUSPERS σε μια πρώτη συνάντηση το Φεβρουάριο του 2022.

Να πω ότι οι άνθρωποι που ήρθαν από το Υπουργείο Περιβάλλοντος, μας ζήτησα να φέρουν και δικά τους στελέχη προκειμένου να έχουν αυτή την ευκαιρία, μια ευκαιρία που δε δίνεται συχνά θέλω να πω, στη χώρα μας.

Τέλος, συνεχίζουμε την αξιολόγηση του εργαλείου διαχείρισης κινδύνων για το οποίο έχουμε πάρει τα εύσημα και σε ελληνικό επίπεδο. Να σας πω ότι ένας ακαδημαϊκός από το Πανεπιστήμιο της Γλασκώβης μας εντόπισε για το εργαλείο διαχείρισης κινδύνων τον τρόπο που το δουλεύουμε και κάνει τώρα μια ακαδημαϊκή έρευνα, ζητώντας από εμάς πληροφορίες πάνω σε αυτό.

Ετοιμάζουμε μια αναφορά για την αξιοποίηση σύγχρονων χρηματοδοτικών εργαλείων για τη χρηματοδότηση των έργων, την οποία σκοπεύουμε να διανεύουμε στα Υπουργεία Πολιτική. Τέλος, ήδη στο Ν. 4914 του νέου ΕΣΠΑ, έχουν μπει οι προβλέψεις για το νέο θεματικό δίκτυο για το ΣΔΕ και για την ετήσια συνάντηση ενίσχυσης της συναντίληψης μεταξύ της Αρχής Ελέγχου, της Αρχής Πιστοποίησης και της Εθνικής Αρχής Συντονισμού.

Και μια διαφάνεια η οποία προστέθηκε μετά τη χθεσινή συνάντηση που είχαμε γιατί διαπιστώνουμε με μεγάλη μας χαρά ότι ανεβαίνει στην ατζέντα το θέμα της ενίσχυσης της διοικητικής ικανότητας των δικαιούχων στην Τεχνική Συνάντηση τη χθεσινή που κάναμε για το Πρόγραμμα.

Εμείς έχουμε με τον ΟΟΣΑ καταγράψει ανάγκες ενίσχυσης της διοικητικής ικανότητας των δικαιούχων, ρωτώντας τους ίδιους τους δικαιούχους. Είχαμε με το κομμάτι των lessons learnt που συζητήθηκε και κάναμε τις συμβάσεις αποτίμησης των δικαιούχων, έχουμε φτιάξει μικρά σχέδια δράσης εκεί ανά δικαιούχο.

Τέλος, η Υπηρεσία μας, δαπανώντας ακόμα περισσότερο χρόνο, χάρις όμως στην πολύ μεγάλη προσπάθεια που κάνουν οι άνθρωποι μας, συμμετέχει και σ' ένα ERASMUS Πρόγραμμα που λέγεται GUP το οποίο

έχει να κάνει με Green Public Procurement κι εκεί έχουμε ανοίξει μια συνεργασία με Πανεπιστήμια στην Ιρλανδία, με Επιμελητήρια στη Σλοβενία, με τις Τοπικές Διοικήσεις της Κορσικής και υπάρχει πλατφόρμα στην οποία μπορεί κάποιος να βρει και στα Ελληνικά υλικό για τις πράσινες δημόσιες συμβάσεις.

Στην προτεραιότητα 10 του μελλοντικού «Μεταφορές 2021-2027», έχουμε δράσεις ενίσχυσης των δικαιούχων και ελπίζουμε ότι θ' αξιοποιηθούν. Ο δρόμος αυτός που σας είπα στην αρχή, που έδειχνε η Αρετή, είναι δύσβατος, είναι όλο δυσκολίες και απαιτεί περισσότερο χρόνο πέρα από τον λιγοστό χρόνο που απομένει όταν κάνουμε τη δουλειά μας όσο μπορούμε καλύτερα.

Και δυστυχώς, το μόνο που μπορώ εγώ από τη μεριά μου να σας πω είναι ότι στο τέλος αυτής της διαδρομής, η θέα θα μας αποζημιώσει αλλά αν είμαστε παρέα, τουλάχιστον θα την ευχαριστηθούμε μαζί. Σας ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Ευχαριστούμε πολύ το συνάδελφο Κώστα Ραφτόπουλο και για την εξαιρετική του παρουσίαση και για τη δουλειά που έχει κάνει μέχρι σήμερα με την πιλοτική δράση και τιμά την Υπηρεσία μας.

Κ. ΑΓΟΡΑΣΤΟΣ: Μια ερώτηση να κάνω: Στην πιλοτική δράση λάβατε υπ' όψιν σας ότι για να ενισχυθεί η διοικητική ικανότητα και η διαχειριστική επάρκεια, χρειάζεται να υπάρχουν και ανθρωπίνοι πόροι; Διότι αυτή τη στιγμή οι Περιφερειακές Επιτροπές εκτός από τη ΜΟΔ στο κέντρο, οι Διαχειριστικές μας Αρχές είναι υποστελεχωμένες και γερασμένες.

Δεύτερο θέμα: Το δεύτερο θέμα είναι ωραίο, εμένα μ' άρεσε, αλλά το θέμα είναι, ακούω το μύλο ν' αλέθει αλλά δε βλέπω αλεύρι. Ποια είναι η βελτίωση η οποία έχει γίνει στη Δημόσια Διοίκηση ή στις Διαχειριστικές Αρχές; Μειώσαμε το χρόνο; Έχουμε αυτοματοποίηση;

Κοιτάξτε, για να πετύχετε, κι ούτε μου λέει τίποτα ότι κάποιος που κάνει risk management από τη Γλασκώβη θέλει να κάνει αυτό, είναι θέματα θεωρητικά, σας μιλά ένας Καθηγητής Πανεπιστημίου. Γιατί απέχει πολύ η θεωρία από την πράξη. Γιατί εκείνοι μιλούν θεωρητικά. Γιατί άμα δείτε τη διαχειριστική επάρκεια των Πανεπιστημίων, είναι κάτω από το μηδέν.

Πέστε μου ποιο Πανεπιστήμιο έχει διαχειριστική επάρκεια να κάνει μεγάλα έργα; Όλα τα μεγάλα έργα καρκινοβατούν εκεί. Άρα, πρέπει να δούμε στην πράξη την ουσία των πραγμάτων αυτών. Αυτό είναι καλό που κάνετε και βέβαια σοβαρό πράγμα, αλλά πρέπει να δούμε την ταχύτητα. Γιατί, πού πρέπει να πάμε; Πρέπει να πάμε στην αυτοματοποίηση. Αυτή η έρευνά σας, πρέπει να πάει σε αυτοματοποίηση, σε ταχύτητα, σε απλοποίηση, συνεργασία και συνέργεια.

Δε μπορώ εγώ να περιμένω ενάμιση χρόνο να πάρω μια μελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων, την έγκριση, για να προχωρήσω ένα έργο, είτε είναι ύδρευση είτε αποχέτευση είτε είναι διαχείριση απορριμμάτων, είτε πράσινη γωνία, είτε είναι δρόμος είτε είναι μια λιμνοδεξαμενή. Άρα, χρειάζεται η όλη αυτή διαδικασία, να μας οδηγήσει πρώτον, σε αίσθημα ευθύνης, γιατί όλοι είμαστε υπεύθυνοι και πρέπει να έχουμε ένα αυξημένο αίσθημα ευθύνης και σε δεύτερο, στο αποτέλεσμα.

Και το αποτέλεσμα για μένα, επαναλαμβάνω και θα το επαναλαμβάνω συνέχεια, είναι ταχύτητα, απλοποίηση, αυτοματοποίηση. Δηλαδή μου στοιχίζει περισσότερο να παίρνω τηλέφωνα για να πάρω την έγκριση μιας περιβαλλοντικής από το έργο στο τέλος. Γιατί άμα πάρει δέκα χιλιάδες φορές τηλέφωνο και υπερτιμολογούν κιόλας οι κινητές τηλεφωνίες, το 1 το κάνουν 10, αντιλαμβάνεστε τι γίνεται.

Άρα, πρέπει να συνεννοηθούμε, αν δεν απαντάει ο άλλος σ' ένα μήνα, θεωρείται θετικό, γεια σας. Δε μπορεί να ταλαιπωρείται όλο το σύστημα επειδή κάποιοι δε θέλουν να κάνουν τη δουλειά τους, να ξεκαθαρίζουμε τα πράγματα. Δε θέλω να υποτιμήσω τη δουλειά, η δουλειά είναι σημαντική. Γιατί και χρόνο και μυαλό και όλο αυτό, κατά της ψυχής κάνετε γι' αυτό το πράγμα και μπράβο σας, είναι πρωτότυπο και μπράβο σας.

Ο ανθρώπινος παράγοντας είναι εκείνος ο οποίος παίζει το μεγαλύτερο ρόλο. Πώς συνεννοούμαστε με τον Μαμαλούγκα π.χ.; Καταλαβαίνόμαστε, ξέρει το έργο, ξέρει ο άνθρωπος τη σημασία ενός μεγάλου έργου και συνεννοούμαστε. Και να μη μου απαντήσει στο τηλέφωνο, καταλαβαίνει γιατί τον παίρνω και το λύνει. Αυτό θα πει αυτοματοποίηση και συνεργασία και συνέργεια. Γιατί έχει ενσυναίσθηση. Και έτσι πρέπει να λειτουργήσει το σύστημα.

Κ. ΡΑΦΤΟΠΟΥΛΟΣ: Κύριε Αγοραστή εκεί ήσαστε όταν κάναμε τις συναντήσεις με τον ΟΟΣΑ, οι φωτογραφίες σας άλλωστε με τα στελέχη του ΟΑΣΑ, θυμάστε ότι είχαν κάνει ...

Κ. ΑΓΟΡΑΣΤΟΣ: Ναι, και τα ίδια τους είπα, ότι συνεχώς μελετούν.

Κ. ΡΑΦΤΟΠΟΥΛΟΣ: Υπάρχουν δυο βασικά ζητήματα, τα θέσατε ήδη. Το ένα είναι το προσωπικό, έχουμε φτάσει εδώ, η Υπηρεσία μας που είναι μια από τις νεότερες Υπηρεσίες που εγώ τουλάχιστον έχω γνωρίσει στο δημόσιο τομέα, φτάνει πλέον ο μέσος όρος ηλικίας τους να πλησιάζει τα 50. Στη δε ΜΟΔ έχει ξεπεράσει τα 54 ο μέσος όρος ηλικίας, το ένα κομμάτι αυτό.

Με τον ΟΟΣΑ όταν ήρθαμε, μας είπαν «δε θα μιλήσουμε για προσλήψεις, είστε σε κατάσταση παγώματος προσλήψεων». Πάει το ένα. Να σας πω και κάτι ακόμα, επειδή το κουβεντιάζουμε. Ούτε γι' αυξήσεις αποδοχών, μιλάμε, πάνε κι αυτές. Θα μιλήσουμε για όλα τ' άλλα.

Ποια είναι η βελτίωση επί του πρακτέου: Αυτό το διάστημα, αυτό το οποίο επιχειρούμε εμείς να πούμε με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή είναι ότι όταν το 2018 αποφάσισε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή να κατευθύνει κονδύλια στην ενίσχυση της διοικητικής ικανότητας, στην παρουσίαση που έκανε είπε ότι το έχουμε μελετήσει ακαδημαϊκά.

Τρία ήταν τα κανάλια στα οποία ρίχναμε λεφτά μέχρι τώρα: Οι υποδομές, αργότερα φάνηκε ότι το ΑΕΠ για ν' αυξηθεί θέλει να ρίξουμε λεφτά στην επιχειρηματικότητα και το τρίτο κανάλι στο πέρασμα του χρόνου, ήταν και η ανάπτυξη των δεξιοτήτων του Ανθρώπινου Δυναμικού.

Και λέει: Γιατί σε κάποιες χώρες όμως η ανταγωνιστικότητα παρά το ότι πέφτουν αυτά τα λεφτά και το ΑΕΠ δε δείχνει διάθεση να βελτιωθεί; Έρχονται λοιπόν οι ακαδημαϊκοί και λένε: Το έχουμε μετρήσει στατιστικά, είναι σημαντικό, σας εγγυόμαστε ότι ο 4^{ος} παράγοντας που λείπει είναι η ποιότητα των θεσμών και της Δημόσιας Διοίκησης. Και αν εκεί επενδύσετε θα λύσετε αυτό το πρόβλημα, αυτή την παγίδα στην οποία έχετε πέσει.

Και λέω εγώ στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή τώρα και το λέω εδώ και χρόνια: Θα ρίξουμε τώρα κάποια λεφτά σε συγκεκριμένες δράσεις. Δεν πρέπει να το αποτυπώσουμε αυτό στο τέλος, να δούμε, αυτά τα λεφτά που ρίξαμε, στους τομείς που ρίξαμε, να έρθουν οι ακαδημαϊκοί και να μας πουν,

τελικά αυτά τα λεφτά βελτίωσαν τη Δημόσια Διοίκηση ή δεν τη βελτίωσαν τη Δημόσια Διοίκηση;

Οπότε θέλω να σας πω, αυτό το ερώτημα που θέσατε είναι ένα ερώτημα το οποίο ήδη το έχουμε επικοινωνήσει.

Κ. ΑΓΟΡΑΣΤΟΣ: Ξέρω ποιος έγραψε τις Εκθέσεις του ΟΟΣΑ, ήμουν εκεί πέρα και τα έχω πει εκατό φορές γι' αυτό και το ξαναλέω. Δεν ήθελα να το θυμίσω, ότι κάποιοι πάνε να δικαιολογήσουν την παρουσία. Αλλά το θέμα είναι ένα: Η Δημόσια Διοίκηση στην Ελλάδα είναι πολύ καλή κι έχει καλούς εργαζομένους. Έχει λίγους και αυτή την εποχή, οι λίγοι κάνουν πολλά. Γίνεται ουσιαστική δουλειά, υπάρχει καλή Δημόσια Διοίκηση και έχει επάρκεια.

Αλλά δεν υπάρχει ανθρώπινο δυναμικό. Το ανθρώπινο δυναμικό είναι εκείνο το οποίο πρέπει να το ενισχύσουμε. Γίνεται μια επιτελική δουλειά και πρέπει κάποτε να καταλάβουμε ότι η Ελλάδα είναι πολύ μεγάλη, το έχω πει και στον ΟΟΣΑ, για να διοικείται από ένα τετράγωνο περίξ της πλατείας Συντάγματος.

Δε μπορεί να τα θέλει όλα το κέντρο. Το ΕΣΠΑ τόσα χρόνια είναι κεντρικό και εξακολουθεί να είναι κεντρικό Πρόγραμμα, δεν είναι περιφερειακό. Στα περιφερειακά δίνουν ελάχιστα τα οποία τα παίρνουν βάσει του κεντρικού. Τι ανάγκες έχουν στα κοινωνικά; Τα παίρνουν. Τι ανάγκες έχουν στην Παιδεία; Τα παίρνουν. Τι ανάγκες έχουν στην Υγεία; Τα παίρνουν.

Δεν είναι περιφερειακά στην ουσία. Δε θέλω ν' ανοίξω αυτή τη συζήτηση τώρα. Και για να μπορέσει να λυθεί χρειάζεται, το έχω πει και στον ΟΟΣΑ, μεγαλύτερη εκχώρηση στις Περιφέρειες. Όπου οι Περιφέρειες είχαν εκχώρηση, όπως και στο Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης τελείωσαν τα έργα, όπου τα κράτησαν από το Υπουργείο, ακόμη μεταφέρονται, είναι η μεταφορά της μεταφοράς, ω, μεταφορά, θα μάθουμε να κλίνουμε..

Αυτή είναι η κατάσταση. Αληθεύοντες εν αγάπη, που έλεγε και ο Απόστολος Παύλος. Γιατί εδώ είμαστε για να κάνουμε, δεν είμαστε για να χαϊδεύουμε αυτιά. Για να βελτιωθούμε, να μη χάσουμε ούτε ένα ευρώ και να κάνουμε τα έργα στην ώρα τους. Γιατί αν δεν τα κάνουμε στην ώρα τους, χάνουμε ένα ΕΣΠΑ. Μεταφορά της μεταφοράς, δε βάζω καινούργια μέσα.

Άρα δε συγχρονίζομαι με τις ανάγκες της εποχής. Ο πλανήτης γυρίζει, δε θα σταματήσει για ν' ανεβούμε εμείς επάνω.

Κ. ΡΑΦΤΟΠΟΥΛΟΣ: Χωρίς να διαφωνήσω μαζί σας, εγώ απλά θα πω ότι στο κομμάτι των 100 ανθρώπων οι οποίοι δουλεύουμε στη Διαχειριστική, υπήρξαν περίπου οι μισοί οι οποίοι το αγκάλιασαν, θεωρούμε ότι μ' αυτό τον τρόπο αυξάνουμε τη δέσμευση του κόσμου μας πάνω στην προσπάθεια που κάνει η Υπηρεσία μας και θεωρούμε ότι έχουμε πεδίο για να δράσουμε και σε συνεργασία με τους δικαιούχους μας.

Τα θέματα που θέσατε, που αφορούν αλλαγές στο θεσμικό πλαίσιο ή επιταχύνσεις διαδικασιών, επίσης υπάρχει το θεματικό δίκτυο που θα φτιαχτεί στο ΣΔΕ, το οποίο από την ίδρυσή του έχει και προτάσεις βελτίωσης του θεσμικού πλαισίου που μπορεί να γίνουν. Μέχρι εκεί μπορώ εγώ να σας πω, αφήνω στην πράξη να φανεί η δουλειά μας και θα κάνουμε Ταμείο στο επόμενο διάστημα. Ευχαριστώ.

C. RASMUSSEN: Πραγματικά χαίρομαι που συνεργάζεστε τόσο πολύ για τόσο μεγάλο διάστημα, στα πλαίσια αυτού του πιλοτικού με τον ΟΟΣΑ.

Αυτό που θα θέλαμε να δούμε τώρα από εσάς, ν' αφήσετε το δικό σας αποτύπωμα στο καινούργιο Πρόγραμμα. Δηλαδή, επί της αρχής, έχουμε άνετους προϋπολογισμούς για τις δράσεις. Επίσης, είμαστε ευαισθητοποιημένοι για τα προβλήματα, τα είπα και σήμερα το πρωί, δεν υπάρχει αρκετός χρόνος γιατί δεν είναι αρκετά ώριμα τα έργα και κάποιες Υπηρεσίες, αλλά και οι δικαιούχοι δεν έχουν επαρκές προσωπικό κτλ.

Από τη στιγμή που έχει γίνει αυτή η άσκηση στα πλαίσια της Διαχειριστικής του ΥΜΕΠΕΡΑΑ, η ερώτησή μου είναι: Τι αντίκτυπο θα έχει αυτή στα καινούργια Προγράμματα για το Περιβάλλον και για τις Μεταφορές; Εν μέρει, λαμβάνεται υπ' όψιν αυτό που κάνατε στην Τεχνική Βοήθεια, αλλά υπάρχουν κάποιες προτάσεις από τη δική σας πλευρά για ν' αρχίσει για παράδειγμα και στα πλαίσια του Υπουργείου Ανάπτυξης να υπάρξει ένας οδικός χάρτης για τη διοικητική ικανότητα;

Και για τις Μεταφορές δεν έχουμε πει τίποτα ακόμα. Έχετε κάνει κάποιες προτάσεις για το πώς πρέπει να διατεθεί ο προϋπολογισμός την επόμενη περίοδο για ν' αντιμετωπισθούν τα γνωστά προβλήματα; Σας ρωτώ, γιατί όσο και αν σέβομαι τον ΟΟΣΑ, ο ΟΟΣΑ δεν έχει διαχειριστεί ποτέ Διαρθρωτικά Ταμεία. Δε μπορούν να είναι ειδικοί στη διαχείριση των Διαρθρωτικών Ταμείων.

Μπορεί να γνωρίζουν τα θέματα τα διοικητικά παγκοσμίως, εμείς όμως είμαστε πιο εξειδικευμένοι. Η δική σας η πρόταση ποια είναι; Πού αφήνετε το αποτύπωμά σας;

Κ. ΡΑΦΤΟΠΟΥΛΟΣ: Εμείς αυτό το οποίο δείξαμε και στην τελευταία διαφάνεια, είναι ότι έχουμε κάνει συγκεκριμένες έρευνες όσον αφορά τις ανάγκες των δικαιούχων.

Η νούμερο ένα ανάγκη την οποία οι ίδιοι καταγράφουν, είναι η έλλειψη στελέχωσης. Σε αυτό δε μπορούμε να κάνουμε κάτι, πέραν του να τους υποστηρίξουμε με κάποιους συμβούλους, με ό,τι αυτό σημαίνει, τα υπέρ του και τα κατά του. Καταγράφουν όμως και άλλα πράγματα. Ελλείψεις, σε δεξιότητες του υφιστάμενου προσωπικού, ή ελλείψεις σε συστήματα.

Αυτά μπορούμε να τα καλύψουμε. Έχουμε λοιπόν εμείς από τη μια μεριά οριζόντια θα προσπαθήσουμε να οργανώσουμε ή διοργανώσαμε το πρώτο, Εργαστήρια διάχυσης γνώσης προς τους δικαιούχους και από την άλλη μεριά θα πάμε στον κάθε δικαιούχο όπου έχουμε φτιάξει ένα μικρό action plan με το τι μας είπε ότι του λείπει είτε σε δεξιότητες είτε σε συστήματα, να τον υποστηρίξουμε.

Αυτό για να γίνει, χρειάζεται και από τη μεριά μας να βγάλουμε προσκλήσεις, και από τη μεριά του να κάνει προτάσεις χρηματοδότησης. Έχουμε όμως θέλω να πω, στην αυγή της νέας προγραμματικής περιόδου, τη βάση, δε θα το ψάξουμε τώρα, έχουμε υλικό.

Και το τελευταίο, το κομμάτι της στρατηγικής των δημοσίων συμβάσεων και των πράσινων δημόσιων συμβάσεων, και σε αυτό έχουμε κάνει βήματα, δυστυχώς της DG REGIO οι εκπαιδεύσεις τις οποίες έχω προτείνει πολλές φορές σε συναδέλφους από τους δικαιούχους, είναι κλειστό, μπορεί να το παρακολουθήσουν μόνο οι Διαχειριστικές Αρχές αλλά τέλος πάντων, το υλικό μπορούμε εμείς και τους το παραχωρούμε.

Αλλά στο κομμάτι των Πράσινων Δημοσίων Συμβάσεων, επίσης έχουμε και πλατφόρμα έτοιμη από το άλλο Πρόγραμμα που θέλω να πω. Θέλω να καταλήξω δηλαδή ότι στην έναρξη της προγραμματικής αυτής περιόδου, εμείς έχουμε ερευνήσει τις ανάγκες τους και έχουμε φτιάξει και κάποια μικρά Σχέδια Δράσης. Άρα θεωρώ ότι στόχος μας πρέπει να είναι η υλοποίηση αυτών.

C. RASMUSSEN: Μια τελευταία ερώτηση: Η μέθοδός σας δηλαδή ήταν η εξής: Ρωτήσατε τους δικαιούχους τι λένε, αλλά δεν ήταν κάποιος εξωτερικός που να αξιολογήσει. Βέβαια, το να κάνεις μια έρευνα στο προσωπικό είναι εύκολο, όλοι μπορούμε να το κάνουμε αυτό. αν θεωρήσουμε ότι τους λείπει το προσωπικό, μπορείς να τους δώσεις και συμβούλους, προσωπικό είναι και αυτό. Αλλά είναι και οι διαδικασίες.

Είναι όμως οι ίδιοι που εξετάζουν ποιες είναι οι ανάγκες τους. υπάρχει κάτι το εσωστρεφές εδώ. Γιατί στην ουσία εδώ μιλάμε για χιλιάδες ανθρώπους. Πώς μπορούμε να το αντιμετωπίσουμε, με εργαστήρια μόνο; Για την εργασία μόνο, μιλάμε για εκατοντάδες και πάνω από 1.000 που τους υποστηρίζουν στα πλαίσια του ΕΣΠΑ. Και ακόμη περισσότεροι είναι σε όλο το σύστημα.

Πώς μπορούμε να έχουμε κάποιες συνεκτικές προσπάθειες; Ή θα έχουμε αυτή την πολύ λέσχη συζητήσεων για ακαδημαϊκούς και μόνο; Που θα προκύψει βέβαια κάτι, αλλά δε θα μπορέσει αυτό το κάτι ν' αλλάξει γενικά το σύστημα. Υπάρχει μια πιο συνολική προσπάθεια; Αυτή είναι μια ερώτηση όχι μόνο προς εσάς αλλά και προς της Διαχειριστική Αρχή, γιατί τώρα πια θα έχουμε δυο διαφορετικές Διαχειριστικές Αρχές, θα πρέπει να μεταδοθεί ή εμπειρία, οι έρευνες, οι αναλύσεις που έχουν γίνει, να καταλήξουν τελικά σε δράση.

X. ΔΡΙΤΣΑ: Συγνώμη, ζήτησα την παρέμβαση γιατί έχει σημασία λιγάκι να τοποθετηθούμε κλείνοντας. Αυτή η πιλοτική δράση δεν αφορούσε τους δικαιούχους, αφορούσε το capacity building της Διαχειριστικής Αρχής.

Και δημιουργήθηκε μια καλή βάση δεδομένων, όπου έτυχε, ή μάλλον επιβεβαιώθηκε ό,τι καταγράφηκε στο πλαίσιο αυτής της πιλοτικής δράσης στην επαφή τους με τους δικαιούχους από αντίστοιχη ανάθεση σε εξωτερικό σύμβουλο που έγινε από την Υπηρεσία για τα lessons learnts, αναφέρθηκε και οι κ. Ειδικός στην αρχή, να καταλήγει στα ίδια συμπεράσματα, κυρίως στα δύο που ανέφερε ο κ. Ραφτόπουλος.

Το θέμα της έλλειψης προσωπικού που αναφέρθηκε από τον κ. Αγοραστό κτλ., δεν είναι κάτι που μπορεί ν' αντιμετωπισθεί από εμάς. Είναι άλλο, είναι της κυβέρνησης, είναι άλλο θέμα. αυτό που εμείς προσπαθούμε να πούμε, είναι ότι με τα μέσα που διαθέτουμε, τα οποία συνήθως δεν κοστίζουν

κιάλας, προσπαθούμε να επιμορφώσουμε τον κόσμο και να του δώσουμε κίνητρα, σ' αυτούς που συμβάλλουν στο να υπάρξει είτε η παραγωγή του έργου που ζήτησε ο κ. Αγοραστής είτε η διαχείριση του έργου.

Μέχρι εκεί, αυτό δεν κοστίζει. Αυτό που ίσως έχει σημασία να δούμε από δω και πέρα και αυτό συζητήσαμε και στην Τεχνική Συνάντηση, είναι μια συντονισμένη «επίθεση» προς τους Φορείς Υλοποίησης, πιθανόν και μέσω των επιτελικών δομών που είναι η γέφυρα διασύνδεσή μας, να τους πούμε «κύριοι, εστιάζουμε σε αυτά που εσείς είπατε ότι λείπουν. Και θα βγουν προσκλήσεις, οπότε δείξτε ενδιαφέρον και κατεβείτε σ' αυτές τις προσκλήσεις της Τεχνικής Βοήθειας για τη βελτίωση της διοικητικής επάρκειας, για να μπορέσετε σταδιακά να πάρετε πόρους ώστε να βελτιωθείτε».

Μέχρι εκεί μπορεί να φτάσει η Διαχειριστική Αρχή σε αυτή τη συζήτηση. Σε επόμενη, ίσως κάτι άλλο. Αλλά ήδη τα βήματα είναι πολύ μεγάλα, γιατί τουλάχιστον ισχύει αυτό που είπε ο κ. Ραφτόπουλος. Έστω και τυπικά, αλλά εγώ θεωρώ και ουσιαστικά, έχουμε καταγράψει τις μείζονες ανάγκες, με δεδομένο ότι δεν υπάρχει προσωπικό που μπορεί να έρθει γιατί δε γίνονται προσλήψεις. Άρα με αυτά τα δεδομένα θα δουλέψουμε.

Κ. ΡΑΦΤΟΠΟΥΛΟΣ: Μπορώ να πω κάτι τελευταίο; Αν έλεγα εγώ τι χρειάζεται να κάνει ένας δικαιούχος και δεν τον ρωτούσα τον δικαιούχο καθόλου, έλεγα «αυτά θα κάνεις», θα το πετύχαινα; Δηλαδή λέμε, κάναμε δυο πράγματα. Το ένα, πήγαμε με τους πιο εξειδικευμένους που έχουμε, τον ΟΟΣΑ και κάναμε μια έρευνα. Και πήγαμε και μ' έναν άλλο τρόπο, από τις συμβάσεις που ζήτησε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή να κάνουμε για τα μαθήματα, τα lessons learnt. Και καταλήξαμε σε παρόμοια συμπεράσματα.

Θα πω στον δικαιούχο: «Θέλεις να ενισχυθείς; Έλα. Τι θα ζητήσεις; Από αυτά που εφικτό να στα δώσουμε, θα στα δώσουμε». Τόσο απλό. Όσον αφορά τις διαδικασίες, υπάρχουν και άλλες δράσεις. Τυχαίνει όμως να τις γνωρίζει. Υπάρχει το Μητρώο Διαδικασιών που καταγράφει διαδικασίες και προσπαθεί να τις απλοποιήσει. Αυτό δεν είναι κομμάτι δικό μας. Καθείς εφ' ω ετάχθη έλεγαν.

Εμείς θα προσπαθήσουμε στο μέτρο των δικών μας δυνατοτήτων. Και θα έλεγα το εξής: Θα ήταν χρήσιμο, από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και από τους υπόλοιπους να πουν «μπράβο, κάτι ξεκινήσατε».

Αυτό αν μας το πείτε, εμείς ακόμα πιο μπροστά θα πάμε. Ελάτε και πείτε μας «ξέρεις κάτι; Και εκεί ίσως μπορείς κάτι καλύτερο να κάνεις». Πείτε το μας έτσι. Σας ευχαριστώ.

Κ. ΑΓΟΡΑΣΤΟΣ: Μπράβο, κάτι ξεκινήσατε. Το θέμα είναι να ολοκληρωθεί. Μπράβο, δεν είπαμε ότι δεν είναι σωστή, αλλά δεν πάει να πει ότι είναι τέλειο. Γιατί είναι θεωρητικό. Από τη θεωρία έρχεται η πράξη, αλλά κάπου χάνεται η πράξη από τη θεωρία.

Κ. ΡΑΦΤΟΠΟΥΛΟΣ: Είναι πρακτικό κ. Αγοραστή.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Ο κ. Καμπαρακής έχει το λόγο.

Β. ΚΑΜΠΑΡΑΚΗΣ: Εκτός από το «μπράβο» που το είπα ήδη χθες γιατί χρειαζόμαστε το υλικό για να προχωράμε και χωρίς υλικό και χωρίς τους πόρους που θα μας τροφοδοτήσουν τη σκέψη δε μπορούμε να προχωρήσουμε, υπάρχει ένα γεγονός. Βέβαια δε μπορούμε να κοιτάξουμε πίσω γιατί η προγραμματική περίοδος ουσιαστικά έχει λήξει και έχουμε τις παρατάσεις. Και πολλά γκολ θα μπουν στα τελευταία λεπτά.

Εκείνο που έχει σημασία και καταλαβαίνω και τις παρατηρήσεις και του κ. Rasmussen και του κ. Αγοραστού, πρέπει να δούμε λίγο το σχεδιασμό μας. Το είχαμε επισημάνει από την αρχή, έχουμε στο νέο Πρόγραμμα που θα το δούμε και αύριο, έχουμε 2 δις επενδύσεις. Αυτό τι σημαίνει στην πράξη; Πρέπει να κάνω 500 με 600 εκατομμύρια το χρόνο. Έχω σχεδιάσει όλο το μηχανισμό μου για να παράγει τα 500 με τα 600 εκατομμύρια;

Εδώ θέλω απλοποίηση διαδικασιών, εδώ θέλω ενίσχυση του δικαιούχου, εδώ θέλω βελτίωση της Διαχειριστικής Αρχής. Αυτό είναι ένα παραγωγικό μοντέλο το οποίο πρέπει να το δούμε, όχι σε σύγκρουση, αλλά με αγάπη, για να έχουμε το αποτέλεσμα. Και φυσικά ό,τι υπάρχει υλικό διαθέσιμο, αυτό θα το χρησιμοποιήσουμε, πρέπει να το χρησιμοποιήσουμε.

Εκείνο που διαπιστώνω και η παρέμβαση του κ. Φίρμπα προηγουμένως ήταν πολύ θετική, είναι ότι πρέπει να το δούμε, άρα υπάρχει σύμπνοια σε αυτό, ότι χρειαζόμαστε μια συνεργασία και το συμπέρασμα ήταν ότι το ταχύτερο δυνατό πρέπει να τα βάλουμε όλα αυτά σ' έναν πίνακα να δούμε τι θα μας αποδώσει αυτά τα 500 με 600 ή παραπάνω εκατομμύρια για να μπορέσουμε να προχωρήσουμε.

Γιατί αλλιώς θα βρεθούμε πάλι στο ίδιο, θα είμαστε το 2028, 20290, το 2030 και θα λέμε τι έγινε και αστοχήσαμε. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Κλείνοντας και πριν δώσω το λόγο στη συνάδελφο από τις οριζόντιες Υπηρεσίες, αυτό είναι ένα πάρα πολύ καλό μεθοδολογικό εργαλείο το οποίο μπορεί να μας βοηθήσει σε συγκεκριμένα πράγματα.

Ο στόχος όμως και αυτού και του capacity building του προγράμματος και των δράσεων και της χρηματοδότησης που θα δώσουμε από το άλλο Πρόγραμμα για το capacity κάποιων δικαιούχων, κατατείνει σε αυτό το οποίο είπατε εσείς τώρα κ. Καμπαρακή, ότι το χρόνο θέλουμε από δω και πέρα ένα συγκεκριμένο ποσό. Από πού θα προέλθει το ποσό; Από 5 πηγές.

Τι πρέπει να έχουν αυτές οι 5 πηγές προκειμένου να μας δώσουν αυτή τη χρηματοδότηση; Θέλουν το Α, το Β, το Γ. Εάν δε γίνει αυτός ο σχεδιασμός όπως απολύτως ορθά λέτε, πάλι θα είμαστε στον ίδιο παρανομαστή. Άρα εκεί, όλες αυτές οι ενέργειες πρέπει να κατατείνονται. Είναι πολύ καλό εργαλείο, πρέπει να το αξιοποιήσουμε, αλλά με αυτή τη στόχευση. Και αυτό είναι το βασικότερο.

Κλείνω μ' αυτό, είναι πολύ ορθή και συμφωνώ απολύτως με την τοποθέτησή σας. Τώρα θα παρακαλέσω τη συνάδελφο, την κα Πουρνάρα από τις οριζόντιες Υπηρεσίες για τα οριζόντια ζητήματα, όπως κάνουμε σε όλες τις Επιτροπές Παρακολούθησης.

Λοιπά θέματα

Σ. ΠΟΥΡΝΑΡΑ: Ευχαριστώ κ. Πρόεδρε. Καλησπέρα κι από μένα, είμαι από την ΕΥΣΣΑ, θα σας παρουσιάσω κάποια τεχνικά θέματα που αφορούν το κλείσιμο του Προγράμματος, και την αξιολόγηση κυρίως σε σχέση με τους δείκτες. Οι παρουσιάσεις είναι συνοπτικές γιατί τα σημεία είναι αρκετά πολύπλοκα και θέλουν έξτρα εξειδικευμένη στήριξη.

Ξεκινάμε με το κλείσιμο των Προγραμμάτων. 15/2/2025, έχουμε την τελική Έκθεση Υλοποίησης κατά την οποία υπάρχουν τα δεδομένα και η τελική Έκθεση θα περιλαμβάνει τις επιτευχθείσες τιμές των δεικτών εκροών, ό,τι έχει δηλαδή επιτευχθεί μέσα από τις πράξεις έως 31/12/2023. Σε

περίπτωση που έχουμε απόκλιση από τους στόχους 20%, χρειάζεται τεκμηρίωση.

Υπάρχει όμως και το αρνητικό σενάριο, όταν η επίτευξη των στόχων πέσει κάτω από το 65%, τότε μπορεί να έχουμε δημοσιονομικές διορθώσεις. Αυτό αφορά τους δείκτες εκροών. Υπάρχουν τα phasing, οι πράξεις που υλοποιούνται σταδιακά, οπότε στις εκροές, στους δείκτες εκροών, αναφέρουμε τι επιτεύχθηκε το 2014-2020.

Οι υπόλοιπες εκροές πάνε στο νέο Πρόγραμμα. Υπάρχουν οι μη λειτουργικές πράξεις, τις οποίες αντίστοιχα αναφέρουμε τις εκροές που επιτεύχθηκαν το 2014-2020, σε κάποιες περιπτώσεις μπορεί να έχουμε μηδενικές εκροές. Οι μη λειτουργικές πράξεις, αξιολογούνται μετά τη 15^η Φεβρουαρίου του 2027.

Να δούμε τώρα το πλαίσιο επίδοσης, πολύ σημαντικό για την περίοδο 2014-2020. Σ' έναν Άξονα Προτεραιότητας, Ταμείο, κατηγορία Περιφέρειας, περιλαμβάνονται: Εάν έχω 2 δείκτες και οι στόχοι έχουν καλύψει τουλάχιστον το 85%, θεωρώ ότι έχω επιτυχία. Σοβαρή αποτυχία έχω, εάν κάποιος από αυτούς τους δείκτες, έχει αποτύχει τουλάχιστον το 65%.

Άλλη περίπτωση, έχω περισσότερους από 2 δείκτες, έχω επιτυχία όταν όλοι οι δείκτες έχουν καλύψει το 85%, ή έστω ένας επιπλέον δείκτης, έχει επιτύχει τουλάχιστον το 75%. Υπάρχει βέβαια και το σενάριο της σοβαρής αποτυχίας, όταν τουλάχιστον 2 από αυτούς τους δείκτες, έχουν αποτύχει να καλύψουν το 65%.

Σε περίπτωση σοβαρής αποτυχίας επίτευξης των στόχων, μπορεί να έχω δημοσιονομικές διορθώσεις, με κάποιες εξαιρέσεις. Δηλαδή, πρώτη κατηγορία εξαιρέσεων, όταν η αποτυχία οφείλεται σε κοινωνικοοικονομικούς, περιβαλλοντικούς παράγοντες, σημαντικές αλλαγές, που προκύπτουν από αυτά, λόγοι ανωτέρας βίας.

Δεύτερη περίπτωση, μπορεί να έχω κάποιους άλλους εξωτερικούς παράγοντες και αυτό είναι κατά περίπτωση, εξετάζεται μεμονωμένα, αν μπορούν να δικαιολογηθούν. Στην περίπτωση αυτή μπορώ να έχω ένα ποσοστό διόρθωσης που να είναι και μέχρι 50%.

Συνεχίζω με την επόμενη παρουσίαση, που αφορά την αξιολόγηση. Εφαρμόζουμε δράσεις, παρεμβάσεις, υποδομές, αλλά έχουμε και

την αξιολόγηση. Καλούμαστε ν' αξιολογήσουμε αυτό που κάνουμε. Οι αξιολογήσεις γίνονται βάσει ενός σχεδίου αξιολόγησης.

Καθώς ολοκληρώνεται η προγραμματική περίοδος 2014-2020, επόμενο είναι ν' αναθεωρηθούν τα σχέδια αξιολόγησης. Θα πρέπει η Διαχειριστική Αρχή να λάβει υπ' όψιν τυχόν αλλαγές λογικής της παρέμβασης, μπορεί να έχει αλλάξει ο χρονοπρογραμματισμός των αξιολογήσεων, την αναθεώρηση από μέρους της Διαχειριστικής Αρχής, τον αριθμό, το είδος του περιεχομένου των αξιολογήσεων, την υποστήριξη που θέλω να κάνω σε κάποιες αναθεωρήσεις για να έχω επιτυχές κλείσιμο, την ανάγκη επανεξέτασης και αναμόρφωσης του περιεχομένου των χαρακτηριστικών των αξιολογήσεων.

Για αξιολογήσεις που έχουν πραγματοποιηθεί ή είναι υπό εκπόνηση, παραμένουν οι αξιολογήσεις που έχουν ολοκληρωθεί είτε εκπονούνται εφ' όσον τα δελτία ταυτότητας των αξιολογήσεων ισχύουν, αν έχουμε κάποιες αλλαγές τις ενσωματώνουμε, λαμβάνουμε υπ' όψιν οριζόντιες αξιολογήσεις που έχουν γίνει από άλλες Υπηρεσίες, είτε κεντρικά είτε από αντίστοιχα Τομεακά.

Συνεχίζω γιατί βλέπω ότι οι συγκεκριμένες αξιολογήσεις δε σας αφορούν, να δώσουμε έμφαση λίγο στις επιπτώσεις. Έχουμε τις αξιολογήσεις των επιπτώσεων. Συνίσταται να εξεταστεί η πιθανότητα ομαδοποίησης των αξιολογήσεων των επιπτώσεων, οπότε θα μπορούσε να γίνει είτε μια συνολική αξιολόγηση επιπτώσεων για κάθε Πρόγραμμα, όπου εκεί θ' αποτυπώνεται πως οι ειδικοί Στόχοι συνέβαλλαν στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα, είτε μπορούν να γίνουν αξιολογήσεις επιπτώσεων ανά θεματικό Τομέα.

Δεν απαιτείται, δεν είναι υποχρεωτικό να γίνει αξιολόγηση επιπτώσεων για Τεχνική Βοήθεια, ειδικά όταν περιλαμβάνει δράσεις διοικητικής ικανότητας, λειτουργικών εξόδων, μισθοδοσίες. Ωστόσο, δεν είναι και απαγορευτικό. Εάν η Διαχειριστική Αρχή το θέλει, μπορεί να κάνει αξιολόγηση επιπτώσεων και εκεί.

Και συνεχίζω, πληροφοριακά η ΕΥΣΣΑ θα κάνει οριζόντια αξιολόγηση επιπτώσεων για κάλυψη ειδικών Στόχων που συνδέονται με τη Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης, μπορούν οι Διαχειριστικές Αρχές να τη

συμπεριλάβουν στο Σχέδιο Αξιολόγησης και επιπλέον, θα εκπονηθεί οριζόντια αξιολόγηση επιπτώσεων για την κάλυψη των προγραμματισμένων αξιολογήσεων των Στρατηγικών Χωρικής Ανάπτυξης στα ΠΕΠ.

Τώρα, άλλες αξιολογήσεις: Για αξιολογήσεις που τις έχει προγραμματίσει η Διαχειριστική Αρχή και δεν έχουν υλοποιηθεί, θα πρέπει να εξεταστεί μήπως χρειάζεται, είτε αναπροσαρμογή είτε να διαγραφούν. Συνίσταται η τελευταία αξιολόγηση της εφαρμογής, να παραμείνει και να υλοποιηθεί με τέτοιον τρόπο εγκαίρως, ώστε να υποστηρίξει την αναθεώρηση του 2023 και οι Διαχειριστικές Αρχές προτείνεται να έχουν αναθέσει ως το τέλος του 2022, αποτίμηση ενεργειών πληροφόρησης και επικοινωνίας.

Μία άλλη υποχρέωση για την αξιολόγηση, είναι η σύνθεση αξιολογήσεων για κάθε Πρόγραμμα, η οποία θα πρέπει να υποβληθεί έως τις 31/12/2022. Στη σύνθεση παρουσιάζονται συνοπτικά τα συμπεράσματα όλων των αξιολογήσεων που πραγματοποιήθηκαν. Η σύνθεση περιλαμβάνει όλες τις αξιολογήσεις, που έχουν ολοκληρωθεί ως το τέλος του 2022, προφανώς δεν απαιτείται να συμπεριλάβει αξιολογήσεις επιπτώσεων.

Οι Διαχειριστικές Αρχές που έχουν προβλέψει την εκπόνηση της σύνθεσης των αξιολογήσεων μαζί με την αξιολόγηση εφαρμογής το 2022, καλό είναι να μεταφέρουν την αξιολόγηση εφαρμογής στο 2023, προκειμένου να υποστηρίξει και την αναθεώρηση.

Για την αποτύπωση των ευρημάτων των αξιολογήσεων, δηλαδή για τη σύνθεση των αξιολογήσεων, υπάρχει ένα σχετικό πρότυπο, το πρότυπο το έχει μεταφράσει η ΕΥΣΣΑ και στην ελληνική γλώσσα. Η σύνθεση των αξιολογήσεων αναρτάται στην SFC και το εγκεκριμένο σχέδιο αξιολόγησης θα πρέπει να το έχετε υπ' όψιν σας ως Επιτροπή Παρακολούθησης να το εγκρίνετε.

Ευχαριστώ και η ΕΥΣΣΑ είναι στη διάθεσή σας για κάθε πρόσθετη πληροφορία καθώς είναι εξειδικευμένα τεχνικά θέματα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Ευχαριστούμε πολύ για την παρουσίαση και τις πληροφορίες που μας δώσατε για τα συγκεκριμένα ζητήματα.

Θεωρώ ότι με την παρουσίαση της συναδέλφου σε σχέση με τα οριζόντια αυτά θέματα, ολοκληρώνουμε την ημερήσια διάταξη σύμφωνα με τα θέματα τα οποία περιείχε και όπως αυτή σας είχε αποσταλεί.

Με βάση την ημερήσια διάταξη και όσα διημερίφθησαν στη σημερινή Επιτροπή, εγκρίθηκε η ημερήσια διάταξη της 6^{ης} Συνεδρίασης της Επιτροπής, εγκρίθηκαν τα πρακτικά της 5^{ης} Συνεδρίασης Επιτροπής Παρακολούθησης και παράλληλα παρουσιάστηκε και εγκρίθηκε η 21^η Εξειδίκευση του Προγράμματος.

Από κει και πέρα, η Διαχειριστική Αρχή παρουσίασε την πρόοδο υλοποίησης και τους στόχους επίτευξης της υλοποίησης για το έτος 2022, παρουσιάστηκε η ετήσια Έκθεση Υλοποίησης, η πρόοδος μέχρι 31 Οκτωβρίου, η πορεία εφαρμογής του Κανόνα $n+3$ και οι προβλέψεις μέχρι τέλος του έτους, τα τμηματοποιημένα έργα και η πορεία με ποσοτικά στοιχεία των ελέγχων και επαληθεύσεων.

Παρουσιάστηκε η προοπτική του κλεισίματος με βάση τις κατευθυντήριες γραμμές για το κλείσιμο των Προγραμμάτων και των Σχεδίων Δράσης.

Παρουσιάστηκε ο Απολογισμός Δράσεων Επικοινωνίας και Δημοσιότητας για τα έτη 2020 έως και 2022 και ο Προγραμματισμός των Δράσεων Επικοινωνίας για το 2023. Και παράλληλα για τα οριζόντια θέματα, έγινε ενημέρωση για την πιλοτική δράση «Ενίσχυση διοικητικής ικανότητας για τη μετά το 2020 προγραμματική περίοδο» και παρουσιάστηκαν από τις Υπηρεσίες της ΕΑΣ, οριζόντια ζητήματα.

Στη διάρκεια της Επιτροπής, παρεμβάσεις έκαναν εκ μέρους της Γενικής Διεύθυνσης Περιφερειακής Πολιτικής, οι κ.κ. Rasmussen και Καμπάρakis, ο εκπρόσωπος της ΕΝΠΕ, Περιφερειάρχης Θεσσαλίας κ. Αγοραστός, ο Πρόεδρος της ΑΤΤΙΚΟ ΜΕΤΡΟ κ. Κουρέτας για την πορεία εξέλιξης του έργου του Μετρό Θεσσαλονίκης, ο Προϊστάμενος της Διαχειριστικής Αρχής του ΠΕΠ Αττικής, ο κ. Δρόσης, οι εκπρόσωποι των Επιτελικών Δομών του Υπουργείου Ναυτιλίας και του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών και ο Πρόεδρος του Δικτύου ΦΟΔΣΑ, ο κ. Τσοκανής.

Θα παρακαλούσα την εξουσιοδότηση της Επιτροπής Παρακολούθησης προς τη Διαχειριστική Αρχή, αφ' ης στιγμής συμφωνούμε όλοι για την έκδοση των πρακτικών της 6^{ης} Συνεδρίασης της Επιτροπής Παρακολούθησης του Προγράμματος του ΥΜΕΠΕΡΑΑ. Και προφανώς και της έγκρισης.

Θεωρώ ότι εγκρίνεται η παροχή εξουσιοδότησης στη Διαχειριστική Αρχή. Θέλω να σας ευχαριστήσω, μετά από τρία χρόνια έγινε δια ζώσης και υπό κανονικές συνθήκες η Επιτροπή Παρακολούθησης του Προγράμματος.

Ευχαριστούμε πολύ για την παρουσία σας και αυτό το οποίο θέλω να πω από δω και πέρα, είναι η Διαχειριστική Αρχή, να συνεχίσει την πολύ σκληρή δουλειά που κάνει, προκειμένου να επιτευχθούν οι δύσκολοι στόχοι οι οποίοι έχουν τεθεί και για το τρέχον έτος, αλλά κυρίως για το επόμενο έτος.

Θεωρούμε ότι θα είστε αρωγοί και θα έχουμε τη βοήθειά σας και τη συνεισφορά σας σε οποιοδήποτε ζήτημα, κυρίως σε ζητήματα υλοποίησης και αναφέρομαι στους Φορείς Εφαρμογής του Προγράμματος. Σας ευχαριστώ πολύ για τη συμμετοχή σας.

ΛΗΞΗ ΕΡΓΑΣΙΩΝ